

କଥା କାହାଣୀ

ସାରସ୍ୱତ ଚଣ୍ଡୀର

କଥା କାହାଣୀ

ଶ୍ରୀ ଗୋଦାବରୀ ମହାପାତ୍ର

ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ

KATHA KAHANEE

BY

Godavaris Mahapatra

Published by

The Saraswata Bhandar

CUTTACK.

1930

ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ ୧୪

Price 0-6-0

ସୂଚୀ

କଥା	ପୃଷ୍ଠା
୧ । କୋଣେ ଲମ୍ବା ନାକ	୧
୨ । କପାଳ ଲିଖନ କେ କରବ ଆନ	୧୫
୩ । ଟିପେ ଭର ପୁଅ	୨୨
୪ । ବାର ଭଉଣୀ	୩୨
୫ । ଆଗତାଦଳ	୪୨
୬ । ରାମ ଭମା	୫୩
୭ । ସାଧବ ଝିଅ ଆଉ ସିଂହ	୫୫
୮ । ଯାହାପାଇଁ ଯିଏ ଜନମ	୭୧

କଥା କାହାଣୀ

କୋଣେ ଲମ୍ବା ନାକ

ଦିନକର ଉନିଜଣ ପାଇକ ବିଦେଶରୁ ଘରକୁ ଫେରି କର
ଯାଉଥିଲେ । ସେ ଦିନହେଁ ଏକ ରାଜକର ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ଯୁଦ୍ଧ-
କର ବୁଢ଼ା ହେଲେ, ମାତ୍ରକ ଯୁଦ୍ଧ ସରିଲାବେଳେ ରଜା ତାଙ୍କୁ ଅଭି-
ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ହାତରେ ତ ପରାସ୍ତା ନ ଥିଲା,
ନାହିଁ । ବୁଢ଼ା ଯୁଦ୍ଧର ମୁହେଁ, ତା'ର ପେଟ ମନେ ମାଗି ଘରକୁ
ପେରୁଥିଲେ ।

ତାଙ୍କ ଘର ତେର ନଈ ପାର ହେଲେ ମାସକର ବାଟରେ ।
ବାଟରେ ଅନର୍ଯ୍ୟାପ ବଣ ପକ୍ଷୀ । ଏକ ଦିନକର ଉନିଜଣ ହୋଇ
ଓପାସରେ ଯାଉ ଯାଉ ଏକ ଅଗ୍ନିଶିଖା ବନସ୍ତରେ ଯାଇ ପଶିଲେ ସେ, ମେଠି
ତାଙ୍କ ବୁଢ଼ି ବଣୀ ହୋଇଗଲା । ସେଠି କୁଆର ଥିଲା ନାହିଁ, କି ଚଢ଼େଇର
ବେଶ ନାହିଁ । ପତରୁଟେ ପଡ଼ିଲେ ପଥରୁଟେ ପଡ଼ିଲା ପରି ଶୁଭୁ ।
ଇମିତି ବଣର ମଝାଳରେ କର ହୋଇଗଲା, ବେଳ ବୁଢ଼ିଗଲା ।
ସେଇଟା ପୁଷ୍ପମାସ ରାତି, ଜାତରେ ଦାନ୍ତପାଟି କୋଲ ମାରି ଯାଉଛି

ତାଙ୍କୁ ପାହା ଭରସା ଦିଶିଲା ନାହିଁ । ବିଚର ବିଚର ହୋଇ ଭର ସନ୍ତୁ-
ପନ୍ତରେ ଗୋଟିଏ ଓସ୍ତ ହେ ମୂଳରେ ଗଦେ ନିଆଁ ଜାଳ ଦେଇ ଭିନିହେ
ରହିଲେ । ମାଦଳ ଏହା କଲେ ସେ, ଦି'ଜଣ ଶୋଇଲେ ଜଣେ ତାଙ୍କୁ
ଜଗି ଚାହିଁ ରହିବ । ଲମ୍ବିକ କର ଭିନିକଣିଆକ ଜଗିବେ । ସେ
ବଣରେ ତ ଭର ବାଘ, ଭାଲୁ, ଟିକିଏ କୁଠି ଖୁଜୁକିନା ହେଲେ
ଭିନିକ ବୁକୁ ଧୁଜୁକିନା ପଡୁଥାଏ ।

ଚାଟ ଗୁଲି ଗୁଲି ତାଙ୍କୁ ତ ବଡ଼ ହାଲିଆ ଲଗୁଥିଲା, ଜଣେ
ଜନିଲରୁ ଆଉ ଦି'ଜଣ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ନଦୋଡ଼ ନଦରେ ସୁସୁଡ଼ି ମାରି
ଶୋଇଲେ । ଯା ଉତ୍ତରୁ କଣ ହେଲା ନା, ସେ ଝମାର କଟିକଟି ବଣ
ଭିତରୁ ଜଣେ ଗାଞ୍ଜର ବୁଢ଼ା ଖଣ୍ଡେ ନାଲି ଟହଟହ ବନାତ ଦୋଡ଼େଇ
ହୋଇ ଅସି ଡେଇଁଲେ, “ତମେ ଇ ବଣରେ କିଏ ହୋ ?”

ବୁଢ଼ା ପାଇକ କହିଲା, “ହଁ, ମୁଁ ଜଣେ ବାଟୋଇ । ରଜାଙ୍କ
ପେଟ୍ ନୂଆଁ କର କର ମୁଣ୍ଡରୁ ବାଳ ପାଶିଲା । ଏବେ ପେଟକୁ ଦାନା
ନାହିଁ । ଆଉ ଦି'ଜଣ ପାଞ୍ଜ ହେଇଛି ମୋ ପାଖରେ ଶୋଇଚନ୍ତି । ତମେ
କିଏ ଏଥରେ ଆସ, ଏଠି ଟିକିଏ ନିଆଁ ଘୋଇ କର ଯିବ ।”

ବୁଢ଼ା ଅସି ନିଆଁ ଗାଞ୍ଜ ପାଖେ ବସିଲା । ଟିକିଏ ସେକି ହେଲା,
କହିଲା, “ଅଛା ଭାଇ, ତମେ ତ ମତେ ଏତେ ଅନୁଗ୍ରହ ଦେଖେଇଲ,
ମୁଁ ତମକୁ ଅଉ କଣ ଦେଇ ପାରବ କି, ଏ ବନାତଟି ଦେଉଛି ନିଆଁ ।
ସକାଳୁ ତମ ପାଞ୍ଜ ଉଠିଲେ ଦେଖେଇବ । ମନେ ରଖିଥା, ଏ
ବନାତଟି ଦୋଡ଼େଇ ହୋଇ ତମେ ଯାହା ଚାହୁଁବ ତାହେବ ।” ସ୍ତ୍ରୀ କହି
ବୁଢ଼ା ଦେବଦାସିଏ ହୋଇ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ବଣ ଭିତରେ କୁଆଡ଼େ
ଢେଇଲେ ।

ଯୁ ଉତ୍ତରୁ ଆଉ ଜଣକର ଜଣିବା ପାଳି ପଡ଼ିଲା । ସିଏ ଆଗ ଜଣିଥିଲା, ସିଏ ଶୋଇ ପଡ଼ୁ ପଡ଼ୁ ସେ ବୁଢ଼ା ବାଙ୍କରଟି ଫେରେ ଆଉ ଥରେ ସମିତି ଗୋଟିଏ ନାଲି ବନାତ ପିଠିରେ ପକେଇ ଲଙ୍କା ଲଙ୍କା କରି ବେଗୁ ବାହାରିଲା । ଯାହାର ପାଳି, ସିଏ ତାକୁ ଭାରି ଅଦରରେ ଡାକି ଆଉ ଜଣକ ପରି ପାଖରେ ବେସେଇଲା । ବୁଢ଼ା ଗଲବେଳେ ତାକୁ ଚମ୍ପଳଟିଏ ଦେଇ କହିଲା, “ହେଇଟି ଏଇ ଅଳିଟି ନଅ । ଏଇଟି ହେଉଛି ସୁନାଥଳି । ଏଥିରୁ ତମେ ସେତେ ସୁନା ନବ, ଏ ଆଉ ସରବ ନାହିଁ ।” ଏହା କହି କରି ସିଏ ସମିତି ଉଠେଇ ଗଲା ।

ଯୁ ପରେ ପାହାନ୍ତିଆଁ ଫରାକୁ ସଭା ଶେଷ ଜଣକର ପାଳି ପଡ଼ିଲା । ତା ବେଳକୁ ସମିତି ସେ ବୁଢ଼ା ଅସିଲା, ପାଖରେ ବସି ନିଆଁ ପୋଇଁଲା, ଗଲା ବେଳକୁ ମନ ଖୁସିରେ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ବଇଁଶୀ ଦେଇ କହିଲା, “ଏଇ ବଇଁଶୀଟିର ଭାରି ଗୁଣ । ଯୁକୁ ଧରି ବଜେଇଲୁଣିଣି ଦଳ ଦଳ ହୋଇ କୁଅଡ଼ୁ ଘୋଡ଼ା ହାତ ପାଇବ ସଇନ ଆସି ପାଖରେ ଜମା ହୋଇ ପଡ଼ିବେ । ଗୀତ ଶୁଣି ନାଚିବେ, ହସିବେ; ତମେ ଯାହା କହିବ ତା କରିବେ ।”

ସକାଳ ହେଲୁରୁ ସଭାଏଁ ରାତିରେ କିଏ କଣ ଦେଖିଥିଲେ କୁହାକୁହ ହେଲେ । ଆଗ ଜଗୁଆଳ ବନାତଟିଏ ଦେଖେଇଲା, ପଛ ଜଗୁଆଳ ବଇଁଶୀଟି ବାହାର କଲା, ଆଉ ଜଣକ ସୁନା ଅଳିଟି କାଢ଼ିଲା । ସେ ଭିନହେଁ ତ ପିଲାଦିନୁ ମଜା, ସେଠୁ ଚିତ୍ତରତ୍ନେ, “ଆଉ ପରୁଆ କଣ ? ଅସରନ୍ତି ସୁନାଥଳି ତ ଅଛି, ତାଲ ବଇଜ ରାଇଜ ବୁଲି ଦେଖିବା ।” ଯୁ ଉତ୍ତରୁ ଯେମାନେ ବିଦେଶ କରି ବାହାରିଲେ ! କେତେ ମୁଲକ ବୁଲିଲେ, ଖାଲି ପିଇ ମଉଜ କଲେ । ଲମ୍ବତ

କେତେ ଦିନ ଗଲା । ଦିନକର ଭିନିହେଁ ଶେଷଲେ, “ଏଥର ଗୋଟିଏ
 ଘର କଲେ କେତେ ଦିନ ସୁଖରେ ରହନ୍ତେ ।” ସେଠୁ
 ବନାତ ପାଇବା ବାଲି କଣ କଲ ନା, ବନାତ ଡୋଳେଇ ହୋଇ
 ଶୁଣୁର ଦେଲା, “ଏଇଠି ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀଘର ହୋଇ ଯା ।”
 ତା ପାଟିରୁ କଥା ସବୁ ନ ସବୁ ଶୁଣି ଦେଖିଲା ତଳେକୁ ଅଗରେ ଏକ ଦିବ୍ୟ
 ସୁନ୍ଦର ପକ୍ଷୀଘର ଠିଆ । ଗୁରୁପାଖେ ଗଣିଗୁ, ଗାଈଗୋରୁ ପଡ଼ିଥିଲେ
 ଗୋଠ ଗୋଠ ହୋଇ ଚରୁଚନ୍ଦ୍ର, ସବୁ ସିମିତ ହଜାର ସିମିତ ହୋଇଛି ।
 ଘର ଦେଖିବାକୁ ରଜାନଥର ପରି ଦିଶୁଛି । ଲମ୍ବିଆ ଚମଡ଼ାରେ ଏକ ହାତ
 ଆସିଲା ଯେ, ଏ ଢେଙ୍କି ଯେ ଘର ଦୁଆରମୁହଁରେ ନେଇ ପହଞ୍ଚିଲେ
 ଦେଲା ।

ଏଇପରି ସେଠି ରହି କେତେ ଦିନ ଗଲା । ସବୁ ଦିନ ଘରେ
 ରହିବାକୁ ତାକୁ ଆଉ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ଦିନକର ବରଷା ବରଷି
 ହେଲେ, “ଗୁଲ, ପାଖ ରାଇଜ ରଜା ପାଖକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
 ଦେଖା କରିବା ।” ଯା ଶୁଣୁ ହାତ, ଘୋଡ଼ା, ଗୁରୁବାଳର ସବୁ
 ସଜବାଜ କରି ଗାଡ଼ାଇଲେ । ସେ ରାଇଜ ରଜାଙ୍କ ଗୋଟିଏ ବୋଲି
 ଝିଅ, ତା ନାଁ ‘ସରାଗୁଲ’ ରଜା ଘର ଫେରୁ ଲୋକ । ଏ ଢେଙ୍କିକୁ
 ଆଦରରେ ନେଇ ଅଛା ସଂଭବନା କଲେ । ଶୁଣୁଲେ, “ଏଥରୁ
 ଜଣକ ହାତରେ ଝିଅକୁ ଦେବି ଯେ, ମୋ ଅନ୍ତେ ସେ ରଜା ହବ ।”

ଏକ ଦିନକର କଣ ହେଲା ନା, ଯୋଉ ପାଇକଠାରେ ସୁନାଥଳିଟି
 ଥିଲା, ସେଇ ଜେମା ପାଖରେ ଯିବା କଥା ହଜିଛି, ଜେମାର ଅଖି ପଡ଼ିଲା
 ଘେଇ ଅଳି ଉପରେ । ପାଇକ ଫେଡ଼ୁ କଥାକୁ ବାଆଁରେଇ ଦେଇ ବହାର
 ଅଇଲା । ମାତ୍ର ଜେମା ତ ଏକ ଅସୁବୁଣୀ, ସେ ସିନା ମାୟା ମଣିଷ ରୂପ

ସେନ ରଜାଘରେ ଜନମ ହୋଇଛି, ଏକଥା ରଜା ଗଣି କେନ୍ଦ୍ର ହେଲେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ତିନି ପାଇକଯାକ ନଅରକୁ ଅଛନ୍ତି ନୁହେଁ କାହା ପାଖେ କଣ ଅଛି ଜେମା ଜାଣିଥାଏ । ସେ ଦଳକ ଗଲା । ଏଣେ ଜେମା କଣ କଲେ ନା, ପାଇକର ସିମିତି ଥଳିଟିଏ ସେଇ ଅନୁରୂପରେ ଆଉ ଏକ ଥଳି ତିଆରି କରେଇଲା । ପାଇକ ତ ଜାଣେ ନାହିଁ । ଇଏ ଇମିତି ଅନୁରୂପୀ ବୋଲି, ତା ଆରଦିନ ଜେମା ତାକୁ ନଅରକୁ ଡକେଇଲେ ଗଲା । ଗଲେ ଜେମା ତାକୁ କେତେ ଆଦରରେ ଖାଇବାକୁ ପିଇବାକୁ ଦେଲା, ଆଉ କଣ କଲେ ନା, ଗୋଟିଏ କି ମୋଦକ ଦେଇଥିଲା ସେ ତାକୁ ଖାଇଦେଲେ ନିଆଡ଼େ ନିଦ ଆସିବ । ପାଇକ କରରେ ମୋଦକ ବାକିଲାକୁ ସିଏ ଆସକରିଆ ହୋଇ ବସିଥିବା ପଲଙ୍କରେ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ଇମିତି ସମୟରେ ଜେମା ତା ଅଗ୍ନୀରୁ ସୁନା ଥଳିଟି ଫିଟେଇନେଇ ଆଉ ଥଳିଟି ବାକିଦେଲା । ପାଇକ ସ୍ବା ସବୁ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ ।

ସକାଳୁ ଡିନହେଁ ରଜାଘରୁ ମେଲଣି ସେନ ଘରକୁ ଅଇଲେ । ଅସି ମଝେଅଁ ପାଇକ ଥଳି ଦରଣେ ତ, ମୁନାକରୁ ଆଉ ବେଣି ସୁନା ଭରିଲା ନାହିଁ, କି ଥଳି ଆଉ ରଇଛି ହେଲା ନାହିଁ । ତାର ସେଠୁ କାଲି କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲେ, “ଜେମା ତ ପଚାରିଥିଲା, ସେ ଏକା ଏହା କରନ୍ତି” କହି କହି ସେ ଭୋ କାନ୍ଦିଲା, କେତେ ମୁଣ୍ଡ ବାଡ଼େଇଲା, କୋଡ଼ି-କରୁଡ଼ି ହେଲା । ହେଲେ କଣ ହେବ, ଗଲା କଥା ତ ଗଲାଣି । ସେ ପାଇକ ପାଖେ ବନାତ ଥିଲା, ସିଏ କହିଲା, “ଏଇଥିକ ଏଡ଼େ ଚନ୍ଦ୍ରା ? ବହୁ, ବହୁ, ମୁଁ ସବୁ ସଜକରି ଦେଉଛି ।” ସ୍ବା କହି ସିଏ ସିମିତି ବସୁଥିଲା ସିମିତି ଯାଇ ଜେମା ମହଲ ଦୁଆରମୁହଁରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ଗଲବେଳକୁ ଜେମା କଣ କରୁଛି ନା, ଏକା ଲମ୍ବରେ ଥଳିରୁ ସୁନା କାଢ଼ି ଗଣିବାରେ ଲାଗିଛି;

ମୁହଁ ଟେକି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ପାଖରେ ପାଇକ । ସିଏ ତ ଏକାବେଳେକେ ଅତରୁ ! ପାଟି କଲୁ, “ଗୌର, ଗୌର, ଧାଇଁ ଆସ !” ପାଟି ଶୁଣି ଲୋକେ ଚାଲିଆସୁ ଧାଇଁଲେ । ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖି ପାଇକର ବୁଦ୍ଧି ହଜିଗଲା । ତାର ତ ପଟାକିପାଳ, ସିଏ ଯେତେବେଳେ ବସୁର ଦେଇଥାନ୍ତା, “ମୁଁ ଘରକୁ ଯିବି”, ତେବେ ଯାଇ ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଥାନ୍ତା । ତାର ସେତକ ବୁଦ୍ଧି ହେଲା ନାହିଁ, ନୟନର ଧାଇଁ ଧାଇଁ ପଲେଇର ବୋଲି ଗୋଟିଏ ପଞ୍ଜିର ଗୋଟିଏ ଆଉ ପାଖକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିବା ବେଳକୁ ବନାତଟା ଲାଗିଲେ ଯେ, ଲୋକ ପଡ଼ି ତାକୁ ଧରିଦେଲେ । ରଜା ତ ତାକୁ ଚିହ୍ନି, ଆଉ କଣ କରିବେ କି, ତାଠୁ ସେଇ ବନାତଟି ଛଡ଼େଇ ରଖି ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ।

ପାଇକ କାନମୁଣ୍ଡା ଆଉଁସି ଆଉଁସି—ମୁହଁ ଶୁଣି ଯାଇଛି, ଏତା ତ ଓଡ଼ଳି ପଡ଼ିଛି—ଏକେଇ ସକେଇ ଘରକୁ ଆସିଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖି ଯେଉଁ ପାଇକ ପାଖେ ବଇଁଶିଟି ଥିଲା ସିଏ କହିଲା, “ଆଉ କାନ୍ଦି ବେ ବେଇଲେ କଣ ହବ ଭାଇ ? ଥର ଦୁଇ, ମୁଁ ଏଇଲାଗେ ସବୁ ଦେଇ ଆସୁଛି ।”

ସ୍ତ୍ରୀ କହି ଯିମିତି ସିଏ ବଇଁଶି ବଜେଇ ଦେଇଛି ସିମିତି ଦଳକୁ ଦଳ ଅକଳନ୍ତ ସଇନ, ପାଇକ, ହାତ, ଘୋଡ଼ା, ରଥ ଆସି ତା ପାଖରେ ଉଠିଗଲେ । ସିଏ ଆଗେ ଆଗେ କାଲି ହୁକୁମ ଦେଲା, “ଆସ, ସେ ରଜା ନଅରୁ ଭାଙ୍ଗି ଚାଲି କରିଦେବା ।” ସବୁ ଶୁଣି, ରଜାଘର ନଅରୁ ଦେଇ ରହିଲେ । ଆଉ କାହାର ଅକତିଆସ ରହିଲା ନାହିଁ ନେ, ସେ ନଅରୁ ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ଆସିବ । ପାଇକ ସେଠୁ ରଜାପାଖକୁ କହି ଖଟେଇଲା, “ଜେ ଜେମା ଆମର ଧଳ ଆଉ ନୋଡ଼ ଫେରେଇ ନ ଦେଲେ ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ଏ ରାଇଜ ଧୁଳି କରି ଉଡ଼େଇ ଦେବ ।”

ରଜା ତ ଏ ଦେଉ ରହସ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ; ଗଲେ, ଜେମାକୁ ସବୁ କଥା କହିଲେ । ଜେମା କହିଲେ, “ନିଜ ମୁଁ ଆଜି ଥରେ ଦେଖେ, ତାଙ୍କୁ ନ ପାରିଲେ ସିନା ଫେରେଇଦେବି ।” ସ୍ତ୍ରୀ କହି କଣ କଲେ ନା ରାତି ହେଲେରୁ ଖଣ୍ଡେ ଚରା ଲେଙ୍କଡ଼ା ଦରଭା ପିନ୍ଧି, ରଜା ଟୋକେଇଟେ କାଶେଇ, ବାଳ ଭୁବୁରୁ ଭୁବୁରୁ ଉଡ଼ୁଡ଼ି, କୋଳି ବକିବ ବୋଲି ପାଇକମାନେ ଯେଉଁ ଘରେ ଥିଲେ ସେଠାକୁ ଗଲେ ।

ସକାଳୁ ଉଠି ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁଆରକୁ ତା ଦୁଆର ହେଲେ, ସେଠାରେ ବାଟ ଗୀତ ଗାଇଲା । ଇମିତ ଗୀତ ପରା ନାହିଁ ନ ଥିବ, ସିମିତ କି ଶାଶୁର ! ଯେତେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କେ ପଇନ ସାମନ୍ତ ଥିଲେ ସମସ୍ତେ ଆସି, ତାକୁ ଏକାଠି ଦେଇ ବସିଲେ । “ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗାଥା, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗାଥା” କହି ତାକୁ ଉଠିବ କି ପଚାରିଲେ । ଶେଷକୁ ଯୋଉ ପାଇକ ପାଖରେ ବଇଁଶି ଥିଲା, ସିଏ ଶୁଣିମାକୁ ଅଇଲା । ସିଏ ଆଉ ଚାହିଁ ପାରିଲା ନାହିଁ ଯେ ଏ ଜେମା, ଏହାର ସାଙ୍ଗେ ସବୁ ଅଦରକାର । ଜେମା ସ୍ତ୍ରୀକୁ ମାନ୍ଦବ ଛାଡ଼ିଲଣି । ସେ ଆଗରୁ ବିଗୁର ସାଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଦାସୀ ନେଇଥିଲା । ପାଇକକୁ ଦେଖି ଜେମା ଦାସୀଙ୍କ ଆଖି ଠାରୁ ଦେଲା ଯେ, ସିଏ ଗୁଲ୍‌କନା କୁଁବାଟେ ଯାଇ ଯେଇ ପାଇକ ବଗାରେ ପଶିଗଲା । ପାଇକ ବଇଁଶିଟିକି ଅଳ୍ପଗୁଣିରେ ଓହ୍ଲେଇ ଦେଇ ଥିଲା । ଦାସୀ ଧେଙ୍କଟିକି କାନ୍ଦିଲେ ଜାଣି ଯେତେ ଜେମା ପାଖକୁ ଫେରି ଅଇଲା । କେହି ଏକଥା ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ, ଦହେଯାକ ମିଶି କେତେବେଳେ ନିଆରକୁ ଫେରି ଅଇଲେ ।

ବଇଁଶିଟି ସିମିତ ହାତରୁ ଗଲା ପାଇକର ସିମିତ ଏବୁ ଅକଡ଼ିଆର ଗଲା । ଆଉ ଯୁଦ୍ଧ ନା ଥିଲା, ସିଏ ଯେତେ ପାଇକ ଥିଲେ ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ

ସବୁ କୁଅଡ଼େ ଉଠେଇ ଗଲେ । ଏ ପାଇକ ଉନକଣ ସେଉଁ ମାଗିଣିଆକୁ
ଫେଇ ମାଗିଣିଆ ହୋଇ ବୁଲିଲେ ।

ସୁନାଥଳିଟି ହଳବାରୁ ମଝିଆଁ ପାଇକ ମନରେ ତ ବଡ଼ ଦୁଃଖ
ହୋଇଥିଲା, ଆଉ ଦ'ଜଣଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲା, “ଦେଖୁତ ତ ଭାଇ,
ଆମେ କେଡ଼େ ନିକପାଳୀଆ । ଇନ୍ଦ୍ର ସଂପତ୍ତି ପାଇ ଆମକୁ ଭୋଗ ହେଲା
ନାହିଁ । ଆଉ ଜୀବନରେ କଣ ଅଛି ? ଶୁଲ, ଏଣିକି ଯେହା କପାଳୀ
ଅଦର ସିଏ ସୁଅଡ଼େ ସିବା ।” ଏ କଥାକୁ ଆଉ ଦି ଜଣ ନ ମଙ୍ଗି ଏକାଠି
ଗଲେ, ଏ ନିଶିକ ମନଦୁଃରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଶୁଲ ଆଉ ଏକା
ବାଟରେ ଗଲା । ପାଉଁ—ଯାଉ—ଯାଉ—ବାଟ ପଡ଼ିବି ଅଗାଧି ବନସ୍ତକୁ ।
ତା ମନ ତ ଗଲା କଥା ଭାବି ଦହଗଞ୍ଜ ହେଉଥିଲା, ତାକୁ କଣ ଆଉ
ବାଟ ଦୁଗୁଡ଼ି ନା ବାଟ ଦୁଗୁଡ଼ି ? ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା ବେଳକୁ ସିଏ ଯାଇଁ
କରି ବଣ ମଝିରେ, ଯୁଠ ଫେଇ ବୁଢ଼ା ବାଙ୍କରକୁ ଦେଖି ଥିଲେ, ସେ
ପାଟାପାଣି ହେଲାଣି । ତାକୁ ତ ବଡ଼ ଆମକତ୍ୱ ଆଗୁଥିଲା, ଅନ୍ଧାରୁଆ
ହୋଇ ଅସିବାରୁ ଏକ ଗଛ ମୂଳେ ବସିଲା । ବସୁ ବସୁ ଫେଇଠି ତାକୁ
ନିଦ ଲାଗି ଗଲା ଯେ, ତାର ଆଉ ଚେତା ଚରଇ ରହିଲା ନାହିଁ ।

ତାର ନିଦ ଭଙ୍ଗିଲା ଚେଳକୁ ସକାଳ ହୋଇ ଖରା ପଡ଼ି ଗଲାଣି ।
ଉଠିଲା । ତା ଫେଟ ଡାଲି ଭେକରେ ଜଳୁଛି, ବସ ଶୁରୁଅଡ଼କୁ
ଅଖି ବୁଲେଇଲା । ଦେଖିଲା, ଗୋଟେ ଗଛରେ ଶରଡ଼େ ଜମୁ କୋଳି
କଳା ମତ ମତ ହୋଇ ପାଟି କରି ରହିଛି । ଇମିତି ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ
କୋଳି ଯେ, ହିପ ବାଜିଲେ ପାଟି ସିବା ପର । ଇଏ ସେଠୁ ଧଡ଼ପଡ଼
ହୋଇ ଉଠି ଲୋ, ପାଖରୁ ପାଖରୁ ଧୁଞ୍ଜେ ତୋଳି ଅଖି ଆଗ ଖାଇ
ବସିଲା । ଗୋଟେ ଡାଉଲା, ଯୋଡ଼େ ଡାଉଲା, ଢେନୋଟା ଡାଉଲା,

ଅଉ ଗୋଟେ ଖାକଲ ବେଳକୁ କଣ ହେଲା ନା, ତା ପାଟି ଆଗରେ ଆସି କଅଣ ଗୋଟେ ହାବୁଡ଼ିଲା ଯେ, ହାତ ଅଉ ପାଟିକି ଗଲା ନାହିଁ । ସିଏ ଢେର ଦୃଢ଼ ହାତରେ ଦରନ୍ତ ଲା, ଦେଖିଲା ତା ନାକୁଟା ଲମ୍ବା ହୋଇ ବଢ଼ି ଯାଉଛି । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ନାକ ବଢ଼ିଲା ଯେ, ବଢ଼ିଲା ଯେ, ପାଟି ଢେଇଁ ଦୁକୁ ଓପକୁ ଆସି ଓହଳି ପଡ଼ିଲା । ସିଏ ତ ପାଟିକର “ହେ ଜଗନ୍ନାଥ, ହେ ଲେକନାଥ, ଫୁଲ ଚଢ଼େଇର, ମାଳ ଚଢ଼େଇର” କହି କାନ୍ଦୁଛି; ଯେତେ ବେଳକୁ ନାକ ତଳେ ଆସି ବାଜିଲାଣି । ତା ଦେଖି ତା କଲିକା ପାଣି, ଅତାଙ୍କୁ ଆ ହୋଇ ଶୁରକାତ ଛଡ଼ି ଦେଇ ତଳେ ବସି ପଡ଼ିଲା । ତେବେକେ କି ହେଉଛି ? ସିମିତି ବଢ଼ିଲା, ଅଉ, ସେ ଏତେ ଗରୁ ହେଲା ଯେ ସିଏ ତାରୁ ସମ୍ଭାଳି ଉଠି ପାରୁ ନାହିଁ, କି ବସି ପାରୁ ନାହିଁ, ତଳେ ଚଢ଼ିହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ନାକୁଟା ଇଅଡ଼େ ସିଅଡ଼େ ହୋଇ ନଉ ମାଡ଼ିଲାପରି ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଗଲା, ସିମିତି କି ସତେ ଅବା ବଣୁଟା ଯାକ ସେରେଇ ପକେଇବ ।

ସେତିକି ବେଳକୁ କଣ ହୋଇଛି ନା, ତାର ଯେଉଁ ଆଗ ପାଙ୍କ ପାଇକ ଦି’କଣ ଥିଲା, ସିଏ ସେଇ ବଣ ପାର ହେଉଛନ୍ତି । ଯାଉ ଯାଉ ଆଗ ଜଣକ ବାଟରେ କଅଣୁଟି ଝୁଲି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ଉଠିକର ଦେଖେ ତ ବରସିଅ ପରି ଗୋଟିଏ ଏଡ଼ୁଟେ, ତାର ଏ ମୁଣ୍ଡ ନାହିଁ କି ସେ ମୁଣ୍ଡ ନାହିଁ । ଉତରୁଟା ପଞ୍ଜା, ଚିପିଲେ ଲତ ପତ ହେଉଛି । କହିଲା, “ଇଏ ତ ବଡ଼ ଅଦୃଶ୍ୟ କଥା । ଗୋଟେ ନାକ ପରି ଦିଶୁଛି । ଗୁଲ ଏଟା ଯୋଉଠୁ ବାହାରିବ ସେଠା କି ଯିବ ।” ବଚର ବଚର ହୋଇ ଦି ପାଇକ ଯାକ ତାକୁ ଦେଖି ଦେଖି ଆଗକୁ ଆଗକୁ ବଣ ଉତରକୁ ପଶିଲେ । କୋଣେ କି ପାଞ୍ଚପା ବାଟ ଲେ ଉତ୍ତରୁ ଦେଖିଲେ ସେ, ସେଉଟା ତାଙ୍କ

ସାଥ ବାଲର ନାକ ! ସାମ୍ରବାଲ କଣ କରିବ ନା, ଲମ୍ବେଇ ଦେଇ ପଡ଼ିବ । ଅଉ ଜଥା କହୁ ପାରୁ ନାହିଁ କି କାନ୍ଦି ପାରୁ ନାହିଁ । ଏମାନେ କେତେ ଦିନ କଲେ ତାକୁ ସେଠୁ ନବାକୁ, ମାସିକ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ବାହୁ ଆଣିଲେ, ତଡ଼ା ଆଣିଲେ, ତେବେକେ ଟେକି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତା ନାକୁଟା ତ ଏକା ପରବତ ଭଳି ଓଜନ, ଟେକିବେ କିମିତି ? ଜଣେ ହାତ ଧାଇଁ, ଜଣେ ଗୋଡ଼ ଧାଇଁ, ଲମ୍ବିତ କରି ଦୂର ପୋଷର କରି ଖଣ୍ଡେ ବାଟ ନେଲେ । ଶେଷକୁ ଲଘୁନିନା ଜଳେ ପକେଇ ଦେଇ, ଝାଲ ଗମ ଗମ ବୋହି ପଡ଼ି, ବସି ପଡ଼ିଲେ । କହିଲେ, “ନା, ଅଉ ପାରିବା ନାହିଁ ।” ସେଇ ସମୟରେ କାହାର ଗୋଟେ ପୋଷା ଗଧ ସେଇ ବାଟେ ବଣ ଭିତରେ ପଳାଉଥିଲା । ତାକୁ ଆଗୁଲି ଆଣି ତା ପିଠିରେ ଲଦିଲେ ନବାକୁ । ଗଧ ପର ଖାବ, ଭାର ବୋହିବାକୁ ଜନମ, ହେଲେ, ଲଦି ଦେଲୁ ତା ପିଠିଟା ତୁରୁକି ଲସି ଯାଉଥାଏ, ଅଳପ ବାଟ ଯାଇଗଲା, ସିଏ ମଲା ଫରାଜି ହେଲା । ତାକୁ ସେଠୁ ଫିଟେଇ ଦେଇ ଦହେଁ ଅକାମାର ବସିଗଲେ ।

ସେଇ ସମୟକୁ କଣ ହେଲା ନା, ସେଇ ସେଉଁ ବୁଢ଼ା ବାଙ୍ଗର ଗହରେ ଏ ଭିକ୍ଷୁ ବନାତ ହେଉକା ଦେଇଥିଲା, ମୁଣିକ ହସା ଦେଇ ଶେ ଭିତରୁ ବାହାରିଲା । ପଚାରିଲା, “କି ହୋ, କଣ କରୁଛ କି ?” ଏ ଦହେଁ ତାକୁ ଡେଲିଲେ, ପାଦକୁ ଡାକି ଆଦ୍ୟରୁ ପ୍ରାନ୍ତ ଯାଏ ସବୁ କଥା କହିଲେ । ସିଏ ସେଠୁ କହିଲା, “ହଉ, ହଉ, ମୁଁ ସ୍ବାକୁ ଭଲ କରି ଦେବି ।” କହି, ପାଖରେ ଗୋଟେ କମଳା ଗଛ ଥିଲା, ଯେଥିରୁ ଗୋଟେ କମଳା ଆଣି ସେଇ ବଡ଼ନାକୁଆକୁ ସିମିତ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା ତା ନାକୁଟା ସିମିତ ଅଗପର ଖାନ ହୋଇଗଲାମ ଯା ପରେ ଧେ ସେଇ ଭିକ୍ଷୁଗଣଙ୍କୁ ବସେଇ ବଢେଇଲା, “ରୁମେ

ବହୁତ ବୁଲିଲଣି, କେତେ ହଟହଟା ହେଲଣି । ହଉ, ଏବେ ନଅ ଏ କମଳାରୁ ପୁଞ୍ଜେ, ଆଉ ଜାମୁକୋଳିରୁ ପୁଞ୍ଜେ । ଜାମୁ ଯାହାକୁ ଖୁଆଇ ଦବ, ତା ନାକୁଟା ଏଇମିତି ଭେୟିବ; କମଳା ଖୁଆଇ ଦେଲେ ଛୁଡ଼ିଯିବ । ତମେ ସିଧା ସିଧା ଯେଇ ରଜଜେମା ‘ସରଗରୁଦ’ ପାଖକୁ ଯାଅ । ତାକୁ ଜାମୁରୁ ଗୋଟେ ଖୁଆଇ ଦବ ଯେ, ସ୍ୱାର ଯିମିତି ନାକ ବଢ଼ିଥିଲା ତାର ସମତ କୋଡ଼ିଏ ଗୁଣ ହୋଇ ବଢ଼ିଯିବ, କୁଣ୍ଡ ପରି ଫରୁ ହୋଇଯିବ । ତା’ରୁ ତମେ ଯାହା ଆଶିମା କଥା, ସେତିକିବେଳେ ଅଣି ପାରିବ ।”

ସ୍ୱା କହୁ ସିଏ କୁଆଡ଼େ ଉଠେଇ ଲା ।

ଯେଉଁ ପାଇକର ନାକ ବଢ଼ିଥିଲା, ରଜା ଘରକୁ ସିଏ ଯିବ ବୋଲି କଥା ହେଲା । କାଇଁକି ନା, ସିଏ ସବୁ କଥା ଅଙ୍ଗେ ଲିଭେଇଛି । ଆଉ ଦିନଟି ଘରେ ରହିଲେ । ଦିନେ ସିଏ ଏକ ମାଲିବେଶ ମନେଇ କଳା ମମେର କୋଳି ଗୁଡ଼ିଏ ପାଣିଆଁରେ ଧରି ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲା, “ମଣିମା, ବହୁତ ଦୂରରୁ ମୁଁ ଏ କୋଳି ଆଣିଛି । ଇମିତି କୋଳି ଆଉ କାହିଁ ଦେଖା ନାହିଁ ।” ରଜା ଦେଖିଲେ, ସତକୁ ଯତ୍ନ ଦିଅ ବଡ଼ କୋଳି ହେଉଛି । ସିଏ ଦେଖିଲା ତା ପାଖରୁ ଲାଳ ବୋହୁଲା । କେତେ ଗର୍ବ କଣିବାକୁ ଅଇଲେ, ମାତ୍ରକ ମାଳି ଧମସ୍ତେକି ଫେରେଇ ଦେଇ କହିଲା, “ସ୍ୱାକୁ ମୁଁ ଜେମାଟିଙ୍କ ପାଇଁ ଆଣିଛି; ଆଉ କାହାକୁ ଦେବି ନାହିଁ ।” ଜେମା ସ୍ୱା ଶୁଣିଲା ଯିଣି ଦାସୀକି ପଠେଇ ମୂଲ ଦେଇ କୋଳିଯାକ କିଣେଇ ନେଇଗଲା ।

ମାଲିମନ୍ତେ ମାଳି ଘରକୁ ଗଲା । ତେଣେ କଣ ହେଲା ନା, କୋଳି ତ ଖାଲି ପାଣି କରୁଥିଲା; ଓଜମା ଦେଖିଲାସିଣି ପାଣିକ ପକେଇଲା । ତାହା

ଶାଈ ଶୁଭଟା ଡାଇଲ ବେଳକୁ, ଅବିରଯ କଥା, ନାକୁଟା ବଢ଼ିଲା ଯେ
 ଅଉ ଇମିତି ସିମିତି ନୁହେ, ନଈସୁଅ ପରି ବଢ଼ିଲା । ଜେମା ତ ଡାଇ
 ବୋପାଲୋ, ମାଆଲୋ କୋଲି ପାଟି କରୁଥାଏ । ତେଣେ ନାକ ବଢ଼ି ବଢ଼ି
 ଘର, ପଞ୍ଜର, ନଠର, ବଗରୁ, ସଂହଦୁଆର ଡେଇଁଲା, ସେଠୁ ଲେକି
 ଗଲ, ପାଇକ ପାଇ ହୋଇ କୁଆଡ଼େ ଗଲା, ତା ଅଉ କେହି କଲି
 ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ରଜାଙ୍କ ମନରେ ଛନ୍ଦକା ପଡ଼ିଲେ । ଗୋଟିଏ ଗୋଲି ଝିଅ, ମୁଲକ
 ଯାକ ଡେଙ୍ଗୁରା ଦିଆ ହେଲା—“ସିଏ ଜେମାର ଏ ରେଗ ଭଲ କରଦବ
 ସିଏ ସୁନା, ରୂପା, ମାତା, ଦୋଡ଼ା, ଯାହା ଯେତେ ଲୋଡ଼ିବ ସେତେ ପାଇବ ।”
 କେତେ ବଇଦ ଅସି ହାତ ଦେଖିଲେ, ଜୋଡ଼େ ଅସି ଜାତକ
 ଦେଖିଲେ, ଦଶା ଫେରେଇବାକୁ ଦିଅଁ ଦେଇତା କରବାକୁ କହଲେ,
 ଗୁଣିଆ ଅସି କେତେ ଉପାୟ କଲେ; ହେଲେ, କେହି ହେଲେ ଭଲ କରି
 ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

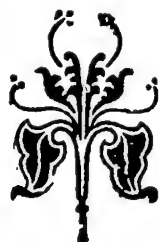
ଶେଷକୁ ଯେଇ ବୁଢ଼ା ପାଇକ ବଇଦବେଶ ପକେଇ ରଜାଙ୍କ
 ପାଦକୁ ଗଲା । କହିଲା, “ମୁଁ ଅସିତ ମାସକ ବଟ ରାଇଜରୁ; ମୁଁ ଏ
 ରେଗ ଭଲ କରଦେବ ।” ସିଏ ତ ଏତେ ନାଟ ଲଗେଇତ, ଭଲ କଣ
 କରବ, ମନେ ମନେ ଭରୁ ଥାଏ, “ବେସୁଣିକି ଅଉର କଷ୍ଟ ଦେବ ।”
 ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଜମୁ ପୁଞ୍ଜେ ହେତ ଦୋରୁଅ ଟିକିଏ ନେଇଥାଏ । ରଜା
 ତାକୁ ନଅରକୁ ପଠେଇ ଦେଲେ । ସେ ଗଲା, ଜେମାର ନାକ ଦେଖିଲା,
 ନାଡ଼ି ଚପିଲା, ଅଇଲା ବେଳକୁ ଯେଇ ଜାମୁ ଦୋରୁଅରୁ ଶୁଭଟାପା
 ଦେଇ କହିଲା, “କାଲିକି ମୁଁ ଅସିବି ।” ଜେମା ତ ଅସୁରୁଣୀ, ଅଗତ ଭରଣ
 କଥା ଜାଣିପାରେ; ମାତ୍ର ଜାମୁ ଯାଇଲା ଧନୁ ତାର ସେ ବୁଦ୍ଧି କୁଆଡ଼େ

ଲେଖ ହୋଇଗଲା ଯେ, ସିଏ ଘର ମଣିଷକୁ ଭଲକରି ଚାଲି ପାରିଲା ନାହିଁ, ଆଉ ବଇଦକୁ ଚିକିତ୍ସା କଣ ? ସିଏ ଯାହା ଦେଲା ଖାଇଲା । ଜାମୁ ଖାଇକରି ତ ଏତେ ନାଟ, ତା ଓଠରେ ଯେଥିରୁ ଆଉ ପାନେ ଯାହାରୁ ନାକ ଭଲ ହବ କଣ ଆଦିର ବେଗରେ ବଢ଼ିଲା । ଆରଦିନ ପାଇକ ପାଞ୍ଚରେ କମଳାରସ ଚପୁଡ଼ି ଆଣିଥିଲା । ଲାଣିଲା ପରି ଇଆଡ଼ୁ ମିଆଡ଼ୁ ବେଗ ଉପସର୍ଗ ବଦଳି ଯେଥିରୁ ଟୋପେ ମାଞ୍ଚକ ଦେଲା । ଯେ ଦିନ ରାତିରେ ଜେମାକୁ ଟିକିଏ ଭଲ ଲାଗିଲା । ପାଇକ ଆଉ ଦିନ ଆସି ଜେମାକୁ ଆଉର ଭବୁ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଅଛ କର ଆଉ ପାନେ ଜାମୁ ଦୋରୁଆ ଦେଲା ଯେ ନାକ ଯାହା ଥିଲା ସ୍ୱାଦିକ ରାତିରେ ତାର ଦଶଗୁଣ ବଢ଼ିଲା ପରି ହେଲା । ରାତି ପାଇଲା ବେଳକୁ ରଜା ଗାଁକ କାଉଳି କହି ଦେଉ ନାହିଁ । ପାଇକ ସେଇମିତି ସକାଳୁ ଆସିଲା, ହାତ ଦେଖିଲା, ଏକୁଟିଆରେ ଜେମାକୁ କହିଲା, “ମତେ ଲାଗିଛି, ତମେ କେବେ କାହାର କଣ ଜନିଷ ଚୋରେଇ ଆଣି ରଖିବ କି ?” ଜେମା ଏ କଥା ଶୁଣି ପାଇକ ଓଠରେ ଭାରି ଗାଣିଲା, ନାହିଁ ନାସ୍ତି କଲା । ପାଇକ କହିଲା, “ହଉ, ନାହିଁ କଲେ କର; ମାତ୍ର ଲାଣିଆଅ ଯେ, ତା ଫେରେଇ ନ ଦେଲେ ଏ ରୋଗରେ ମରବ ।” ସ୍ତ୍ରୀ କହି ପାଇକ ଯାଇ ରଜାଙ୍କୁ ସବୁ କଥା କହି ଦେଲା । ରଜା ଜେମା ପାଖକୁ ଆସି କେତେ କଅଁଳେଇ ସଅଁଳେଇ ତାକୁ କୁହାପୋଷ୍ଟ କଲେ, “ମାଲ ମୋର, ଧନ ମୋର, ସେ ବନାତ, ଅଲ, ବଇଁଶୀ ପାଖରେ ରଖିବୁ ଯେବେ ଯେବେଇ ଦେ ।”

ବାପ କଥା ଶୁଣି ଶେଷକୁ ରଜାଝିଅର ଭଲ ବୁଦ୍ଧି ଆସିଲା । ଦାସୀ ହାତରେ ବନାତ, ଅଲ, ବଇଁଶୀ ଅଣେଇ ବଇଦକୁ ଦେଲା, କହିଲା, “ସ୍ତ୍ରୀ ସବୁ ତଳ ପାଇକଙ୍କୁ ଲାଜ ଦେଇ ପକେଇବ ।” ପାଇକ

ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇଲ ଉତ୍ତରୁ ଖୋଟେ କମଳା ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା ଯେ, ସେଥିରେ ତା ନାକ ଭଲ ହୋଇଗଲା । ସେ ଯେଉଁ ଜେମାକୁ ସେଇ ଜେମା ପରି ଦିଶିଲା । ହେଲେ, ଆଗତରବିଷ ଚୁର୍ଚ୍ଚି ଆଉ ତାର ଆସିଲା ନାହିଁ । ପାଇକ ଲୋଙ୍କ ପାଖରୁ ମେଲାଣି ପାନ୍ତି ବନାତଟି ଘୋଡ଼େଇ ହୋଇ ଅଣି ପିଛୁଳାକେ ଘରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ଗଲା । ଯାଆଁ ଦି' ଜଣ ସବୁ କଥା ଶୁଣି ଭାରି ଆନନ୍ଦ ହେଲେ, ଯାଆଁ ହୋଇ ସୁଖରେ ରହିଲେ ।

କେତେ ଦିନ ଉତ୍ତରୁ ସେଇ ଲୋ ମରସିବାରୁ ବାଇଜର କିଏ ରଜା ହବ ବୋଲି ପାଟିହାତ ସୁନାକଲଣି ଧରି ବୁଲୁଥିଲା । ଏ ଭିକରୀ ପଇତରୁ ବଡ଼ ପାଇକ ଗଣକୁ ପାରିଥିବା ଯାଇଥିଲା । ହାତ ତା ମୁଣ୍ଡରେ ସୁନାକଲଣି ଢାଳି ନଥିବକୁ ନେଇଗଲା । ସିଏ ରଜା ହୋଇ ଯାଆଁ ଦି' ଜଣଙ୍କ ଉତ୍ତର ନେଲା, ବାଇଜର ପଦ ମନ୍ତ୍ରୀ କରେଇ ଦେଲା । ତେଣେ ଜେମା କଣ କଲା ନା, ପଇତ ରଜା ହବାର ଦେଖି ରାସ୍ତାରେ ଗଢ଼ି ରାତି କି' ବଣରେ ଯାଇ ପଶିଲା ଯେ, ତାର ଆଉ କିଛି ଅନ୍ୟ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ପାଇକ ଭିକରୀ ମହାଆନନ୍ଦରେ ରାଜ୍ୟ କରୁ ରହିଲେ । ମୁଁ ଗଲାକୁ କଥା ନ କହିଲେ ।

କପାଳ ଲିଖନ କେ କରବ ଆନ

ଗୋଟିଏ ଭାରି ଦୁଃଖୀ ଲୋକ ଥାଏ ଯେ, ଏକ ଦିନକର ଭାର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଜନ୍ମ ହେଲା । ପିଲାଟି ଭଲ ରାଶି ନକ୍ଷତ୍ରରେ ଜନ୍ମ ହେଲା, ଜୋଡ଼ସ ହାତ ଦେଖି କହୁଲା ଯେ, ଚଉଦ ବରଷ ବଇସ ହେଲେ ସିଏ ରଜାଝିଅକୁ ବରା ହବ । ଇମିତି କେତେ ଦିନ ଗଲା । ଦିନକର କଣ ହେଇଚି ନା, ରଜା ଲୁଚି କର ସେଇ ଗାଆଁକୁ ଆସି ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖିବାକୁ; ଗାଆଁର ହାଲ ଶୁଲ କଣ ବୋଲି ପଚାରିଲାକୁ ସମସ୍ତେ କହିଲେ, “ଅମ ଗାଆଁରେ ଗୋଟିଏ ପିଲା ଜନ୍ମ ହେଇଚି ଯେ, ଜୋଡ଼ସ ହାତ ଦେଖି କହୁଏ, ଚଉଦ ବରଷ ବଇସ ହେଲେ ସେ ପିଲାଟି ରଜାଙ୍କ ଝିଅକୁ ବରା ହବ ।” ରଜା ଏ କଥା ଶୁଣି ସେ ପିଲା ଓପରେ ମନେ ମନେ ଭାରି ଖସା ହେଲେ, ଆଉ ତା ବାପାକୁ ଯାଇ କହିଲେ, “ତମ ପୁଅଟିକି ଆମକୁ ଦିଅ ।” ବାପ ଭାରି ଅମଙ୍ଗ ହେଲାକୁ ରଜା କେତେ ଟଙ୍କା, ସୁନା ଯାଚିଲେ । ସିଏ ତ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ, ଦିନଧନରେ ଓଳିଏ ଚୁଲି ଜଳେ ଲାଉ, ଟଙ୍କା ସୁନା ଦେଖି ତାର ମିଥେରେ ଭାରି ଲୋଭ ବଳିଲା । ପଛକୁ ପୁଅଟିକି ଦେଇ ପକେଇବାକୁ ହିଁକଲା ।

ରଜା ପିଲାଟିକି ନେଇ ଗୋଟିଏ ସିନ୍ଦୁକରେ ପୂରେଇ ନଈରେ ଭସେଇ ଦେଲେ । ମନେ ମନେ ଭାରି ଆନନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲେ, “ଟୋକା, ମୋ ଜେମାର ହାତ ଆଉ ଧରିବୁ ?” ଏଣେ କଣ ହୋଇଚି ନା, ସିନ୍ଦୁକଟି ଭାସି ଭାସି ଯାଇ ଠାଏ କୁଳରେ ଲାଗିଲା । ସିଠି ଗଉଡ଼ ଗାଈ ଚରଉଥିଲା । ସିନ୍ଦୁକଟିକି ଦେଖି ଆସି ପଡ଼େଇଲା । ଦେଖେ ତ ଦିବ୍ୟସୁନ୍ଦର ପିଲାଟିଏ ଶୋଇଛି । ତାର ତ ପୁଅ ଝିଅ ବେହନ ଥିଲେ, ପିଲାଟିକି ନେଇ ପୁଅପରି ପାଳିଲା ।

ତେର ବର୍ଷ ଚଉଗଲା । ଦିନକର ରଜା ବୁଲି ବୁଲି ଆସି ସେଇ ଗଉଡ଼ି ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖନ୍ତି ଯେ, ତାର କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱୟର ପୁଅଟିଏ, ସତେ ଅବା ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ିକରେ ଗଢ଼ା । ସେଉଟି କା ପୁଅ ବୋଲି ପଚାରିଲେ ଗଉଡ଼ି କହଲା, “ମଣିମା, ଆଜିକି ଚେର ବରଷ ତଳେ ମୁଁ ଏ ପିଲାଟିକି ନଈରୁ ପାଇଥିଲି । ସିନ୍ଦୁକଟିକି ଭିତରେ ଭାସି ଭାସି ଆସୁଥିଲା । ଦୁଃଖୀକି ତ ଦଇବ ସାହା; ଫାଟେଇ ନଦୀରେ ତ ଦିବ୍ୟ-ସ୍ୱୟର ପିଲାଟିଏ ।” ରଜାଙ୍କ ଚତୁର ଲୋକ । ଏ କଥା ଶୁଣିଲା ମାତ୍ରକେ କାଳେ ଯେ, ଇଏ ସେଇ ପିଲା । କହିଲେ, “ଦେଖ, ତୋ ପୁଅକୁ ଆମେ ଶୁଣିଙ୍କ ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡେ ଚଟୋଉ ଦେଇ ପଠେଇବା ।” ଗଉଡ଼ି ତ ଏତେ ଛନ୍ଦ କପଟ ନ ଜାଣେ, ହଁ କରଦେଲା । ରଜା ଶୁଣିଏ ଭାଷା ଲେଖି ପକେଇଲେ । ସିଥେରେ ଲେଖିଲେ, “ଏ ପିଲା ପହଞ୍ଚିଲାକ୍ଷଣି ଯାକୁ ହାଣି ପକେଇବ ।”

ପିଲାଟି ଭାଷା ଖଣ୍ଡିକ ଧରକର ଯାଉଥାଏ, ଖଣ୍ଡେ ଦୂର ଯାଇଛି, ଚାଟବଣୀ ହେଲା ଯେ; ଯେତେ ଖୋଜିଲା ଆଉ ଚାଟ ପାଇଲା ନାହିଁ । ଗହ୍ମ ବେଳକୁ ବନସ୍ତ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ କୁଡ଼ିଆ ଘର ଦୁଆରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ବୁଡ଼ାଟିଏ ଦୁଆର ଲଗି ବସିଥିଲା । କହିଲା, “କିରେ ପୁଅ, ତୁ ଇଠୁକୁ କାହିଁ ଆଇଲୁ ? ଇଏ ତ ଗୌରଙ୍କ ବସାଘର । ଅଇଲେ ତତେ ଆଉ ପ୍ରାଣରେ ରଖିବେଟିକି ?” ପିଲାଟି ତ ଦିନଯାକ ବୁଲି ବୁଲି ହାଲିଆ ହୋଇଥିଲା, କହିଲା, “ଯାହା କରବେ କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ଏଇଠି ଶୋଇଲି ।” ଯା କହୁ ଭାଷା ଖଣ୍ଡିକ ଗୁଳରେ ଖୋସି ଦେଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ଦଉଏ ଗଲାକୁ ଗୌରଯାନ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦେଖିଲେ, ଦିବ୍ୟ-ସ୍ୱୟର ପିଲାଟିଏ ଶୋଇଛି ! ଜଣେ ଗୁଳ ଦରସ୍ତ ଦରସ୍ତ ଭାଷାଖଣ୍ଡିକ

ତା ହାତରେ ପଡ଼ିଲା । ସିଏ ପିଟେଇ କରି ପହଞ୍ଚିଲା ଇମ୍ମିତି ଇମ୍ମିତି ଲେଖା ହେଉଛି । ଶ୍ରେର ଜାଣି ତ ଭାରି ଖୁସି । କଳା କଣ ନା, ସେ ଭାଷା ଶୁଣି କିଛି ପକେଇଲା । ଆଉଁଖଣ୍ଡେ ଭାଷା ଲେଖିଲା ଯେ ସେଥିରେ ଲେଖିଲା, “ଇ ପିଲା ଗଲା ମଂଦିର ଯାକୁ ଜେମାକୁ ଅମର ବଢ଼ା କରେଇ ଦବ ।” ଲେଖି ସାରି ଭାଷା ଶୁଣି ପୁଣି ଫେରି ଶୁଳରେ ଖୋସି ଦେଇ ତା ମନ୍ତ୍ର ମିଏ କୋଇଲା । ଅରଦନ ପକାଳୁ ପିଲା ଭାଷା ଧରି ଯାଇ ନଅରରେ ରାଣିଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ରାଣି ଭାଷା ମନ୍ତ୍ର ପିଲା ହାତକୁ ଅପଣା ଜେମାକୁ ଟେକି ଦେଲେ । ପିଲାଟି ତ ସାମାନ୍ତ ରକ୍ତାସୁଅ । ଜେମା ଏମନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ବର ପାଇ ଭାରି ଅନନ୍ଦରେ ରହିଲା ।

କେତେ ଦିନ ଉତ୍ତରୁ ରଜା ଆସି ପହଞ୍ଚି ଦେଖନ୍ତୁ ସେ, ଇମ୍ମିତି ଇମ୍ମିତି କାଣ୍ଡ । ବିଚାରରେ, କପାଳରେ ବିଧାତା ଯାହା ଲେଖିଥାଏ ସେ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ହୁଏ । ହେଲେ, ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ର ମାନୁଛି କେତେକେ ? ଟୋକାକୁ ଡାକି କହିଲେ, “ସମୁଦ୍ର ଅରପଟେ ପବନ, ପବନ ଭିତରେ ଘୋଲ, ଘୋଲ ଭିତରେ ଅଛି ଏକ ଅସୁର ସେ, ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଢଳେଇ ସୁନା ବାଳ । ସିଏ ସେ ବାଳ ଢଳେଇ ଆଣିମ, ସିଏ ଏକା ଆମ ଜେମାକୁ ବିଭା ଦବ ।” ଟୋକା ଇ କଥା ଶୁଣି ଅସୁରଠୁ ସୁନା ବାଳ ଆଣିମାକୁ ସିକାକୁ ହୁଁ କଲା ।

ଯାଉ ଯାଉ ଏକ ଗାଁରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ସେ, ସେ ଗାଆଁରେ କଅଣ ହେଉଛି ନା, କଅଣ ଏ ଅଛି । ସେଇ କଥାରେ ଆଗେ ଗୋଟିଏ ଝର ପଡ଼ିଥେ ସେ, ସିଏ ସେତେ ପାଣି ଲୋଡ଼ିବା କାହିଁକି କୁଅ ଆଉ ଶୁଣେ ନାହିଁ । ହେଲେ, ଏବେ ଆଉ ସେ ଝର ବୋହୁ ନାହିଁ । ଗାଁ ଲୋକେ

ସେ ଟୋକାକୁ ହ' ବଳଦ ସୁନା ଯାଚିଲେ । କହିଲେ, “ଅମ କୁଅରୁ
 ଝର କାହୁଁକି ମରଲେ, କିମ୍ପାଇ ପୁଣି ଫିଟିବ ତାର ଉଠାୟ ବଢେଇ
 ଦେଇଯାଅ ।” ଟୋକା କହିଲା, “ଅଛ, ମୁଁ ଫେରିଲବେଳେ ପଚାରିବି ।”
 ସ୍ତ୍ରୀ କହି ଯାଇ ପୁଣି ଆଉ ଏକ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ଗାଆଁରେ
 କଅଣ ହେଉଛି ନା, ଗୋଟିଏ ପଃସ ଗଛ ଯେ ସେଥିରେ ଆଗେ ଫୁଲ
 ଫଳ ଲେନ୍ତି ଦେଉଥିଲା, ଗଛ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଥିଲା । ହେଲେ ଏବେକୁ ଆଉ
 ଗଛରେ ପହଞ୍ଚି ହେଲେ ଦେଖା ନାହିଁ । କଣ କଲେ ଗଛ ଫେରେ
 ପଳିବ ବୋଲି ଗାଆଁ ଲୋକେ ପଚାରିଲାଣି ଟୋକା କହିଲା, “ଅଛ,
 ଫେରିଲବେଳେ ମରୁଛବ ।” ସ୍ତ୍ରୀ କହି ସେଠାକୁ ଗଲା । ଯାଉ ଯାଉ
 ଗାଟରେ ପୁଣି ସମୁଦ୍ର ପଡ଼ିଲା । ନାଉରା ପଚାରିଲା, “କହ ଦେଖି ଭଲ,
 ମୁଁ ତ ଅସ ବୁଢ଼ା ହେଲି, ନିଜ ସେନିଜ ନାଆ ବୋହୁଟି । କଅଣ
 କଲେ ମୋ ଦଶା ପାର ପାଇବ ?” “ଅଛ, ମୁଁ ଫେରିଲେ ମତେ
 ପଚାରିବି” ବୋଲି ଟୋକା କହି ଗଲା ।

ସମୁଦ୍ର ପାର ହୋଇ ଯାଇ ଏକ ପବନ ତଳେ ପହଞ୍ଚିଲା ।
 ଦେଖେ ତ, ଖୋଲ ଭିତରେ କାହାର ଦାବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଉଦ୍‌ଭିଦ । ଗଲ-
 ବେଳକୁ ଅସୁର ଯାଇଛି ଚାରିବାକୁ । ତା ମା ବସିଥିଲା ଯେ, ଏ ପିଲକୁ
 ଦେଖି କର କାନ୍ଦୁଛି ପକେଇଲା । କହିଲା, “କାହୁଁକି ଅଇଲୁ ଝେ ପୁଅ ?
 ଅସୁର ଅଇଲେ ତ ତାକୁ କିଲା ଗିଳି ଦବ ।” ପିଲ କହିଲା, “ମୁଁ
 ପରା ଯେଇ ଅସୁର ମୁଣ୍ଡରୁ ସୁନା ଗଳ ତନୋଟି ନେବ ବୋଲି ଅପେକ୍ଷା ।
 ନା ଧଳଲେ କଣ ଏଠୁ ଉଠିବ ?” ବୁଢ଼ୀ ଅସୁରୁଣୀ ପିଲାକୁ ବସେଇ
 କହିଲା ଯେ, ତାକୁ ବାଳ ଭିନୋଟି ଦିଆଇ ଦବ । ସେଇଠୁ ଏ ପିଲାର
 ହୃଦ ପାରିଗଲା, କହିଲା, “ମୋର ତ ଆଉ କିଛି ଏ କଥା ଅଛି ।

କହିଲୁ ଦେଖି ରୁଡ଼ି, ସେ ଗାଆଁ କୂଅରୁ ଝର କାନ୍ଥର ଶୁଣି ଯାଇଛି,
 ସେ ଆଉ ଗାଁ ପଶା ଗଛରେ ଫଳ କାନ୍ଥର ଠରୁ ନେଇ, ଆଉ,
 କଅଣ ନଲେ ସେ ନାନ୍ଦସଦଶା ମେଢ଼ିବ ? ” ରୁଡ଼ି ଅସୁରୁଣୀ କହିଲା,
 “ ଭଉଁରେ ପୁଅ, ମୁଁ ଅସୁର ମୁଣ୍ଡରୁ ଗାଳ ଓପାଡ଼ିଲାବେଳେ ସେ କଅଣ
 କହିବ ଶୁଣିଲା । ” ଯା କହୁ ପଲଟିକୁ ଫୁଲ ଦେଲା ଯେ, ସିଏ ଗୋଟିଏ
 ପିଙ୍ଗୁଡ଼ି - ହାଲଗଲା । ଯେଉଁଠୁ ତାକୁ ଅପଣା ଲୁଗା କାନରେ ଲୁଚେଇ
 କରି ରଖିଲା ।

ସଞ୍ଜ ବୁଡ଼ିଲୁ ଅସୁର ଆଗି ପଡ଼ିଥିଲା । ଘର ଭିତରେ ପଡ଼ିଲା-
 ଯିଣି ଖାଲି ଶୁଆ ପକେଇଲା, ଆଉ କହିଲା, “ ମା ଲୋ ମା, ମଣିଷ
 ମଉଁସ ବାସନାରେ ଘର ତ ମହକ ଯାଉଛି ଅଜ । ” ପଛକୁ ରୁଡ଼ି
 ଅସୁରୁଣୀ ଗାଳ ଦବାବୁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଚିତୋଡ଼ି ନଦ ଲାଗିଗଲାକୁ
 ଯେତେବେଳେ ସେ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଇଲା, ରୁଡ଼ି ଅସୁରୁଣୀ ଗୋଟିଏ ସୁନା
 ବାଳ ଧରି ଓପାଡ଼ି ଆଣିଲା । ଅସୁର ନଦ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । ଗାଳ ଦେଲାକୁ
 ରୁଡ଼ି ଅସୁରୁଣୀ କହିଲା, “ ଆରେ ପୁଅ, କଣ ସମନ ଦେଖିଲି ଯେ ନଦ-
 ବାଉଳାରେ ତୋ ବାଳ ଭାଙ୍ଗି ଦେଲି ସିନା ! କଣ ସମନ ଦେଖିଲି କି,
 ଏକ ଗାଁରେ ଗୋଟିଏ କୂଅ ଯେ, ସେ କୂଅରୁ ଝର ଶୁଣି ଯାଇଛି ।
 କାନ୍ଥର ଇମିତି ହେଉଛି ରେ ପୁଅ ? ” ଅସୁର କହିଲା, ଝର ତଳେ
 ପରାଗାଟେ ବେଙ୍ଗ ବସିଛି, ତାକୁ ନ ମାଇଲେ କଣ ଝର ଫିଟିବ ? ”

ଯା କହୁ ଅସୁର ଫେରେ ଶୋଇ ପଡ଼ି ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଇଲା; ରୁଡ଼ି
 ଅସୁରୁଣୀ ଫୁଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ ବାଳ ଧରି ଓପାଡ଼ି ଆଣିଲାକୁ ସିଏ ଘାଟି
 ତାକୁ ଭାଙ୍ଗି ବକିଲା । ତନ୍ତୁ ରୁଡ଼ି ଅସୁରୁଣୀ କହିଲା, “ଆରେ ପୁଅ, ନଦ-

ବାଉଳାରେ ସିନା ତୋ ମୁଣ୍ଡରେ ହାନି ଫଡ଼ଗଲା । ମୁଁ କଣ ସପନ ଦେଖିଲି କି, ଏକ ରାତ୍ରିରେ ଗୋଟିଏ ପଣ୍ୟ ଗଛ ଯେ, ସିଂହରେ ଆଗେ ଫୁଲ ଫଳ ଲେନ୍ତି ଦେଉଥିଲା । ଏବେ ଆଉ ସିଂହରେ ପଣ୍ୟ ଗଛ କଅଁଳୁ ନାହିଁ । କାହିଁକି କଟିବ ହେଉ ଲେ ବୋଲି ପୁଅ ?” ଅସୁର କହିଲା, “ଚେରଯାକ ତ ମୂଢ଼ା କାଟି ପକୋଡ଼ି, ତାକୁ ମାରି ନ ଦେଲେ କମିତ ପଲକ ?”

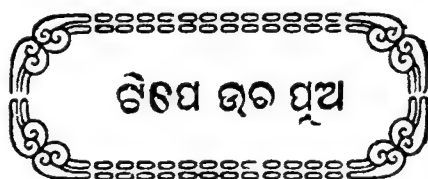
ଯା କହୁ ପୁଣି ଶୋଇ ଫଡ଼ଳୁ ବୁଢ଼ୀ ଅସୁରଣୀ ଅତି ଗୋଟିଏ ବାଳ ଭଡ଼ ଦେଲା । ଏସବୁ ଅସୁର ରାଗରେ ଡ଼ି ଡ଼ିଆ ନେଇ ପଡ଼ିଲା, ଆଉ ଭାରି ଜର୍ଜନ ଜର୍ଜନ କଲା । ପଛକୁ ବୁଢ଼ୀ ବୁଝେଇଲୁ ବୁଝିଗଲା । ସେଠୁ ବୁଢ଼ୀ କହିଲା, “କଣ ଦେଲା ନା, ମୁଁ ସପନ ଦେଖିଲି ଯେ, ସମୁଦ୍ର ଏ ପାଖକୁ ସେ ପାଖ ଗୋଟେ ନାଉସା ନିଜ ନାଆ ଚାହୁଁଛି ତାକୁ କଣ ଫେରି କିଏ ମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଶୁଣିବ ?” ଅସୁର କହିଲା, “ହଁ ଏକ ଡ଼ିଲ । ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ତ ବୋହାକରି ନେଉଛି, ଜଣକ ହାତକୁ କାତ ବଢ଼େଇ ଦେଲେ ଯାଆନ୍ତି ।” ଯା କହୁ ଅସୁର ନିଦାଞ୍ଚି ନିଦରେ ଶୋଇ ଫଡ଼ିଲା ଯେ, ଆଉ ଦିନ ଲେ ପହରାକ ସରିବି ଯାଇ ଉଠିଲା ।

ଏ ପିଲା ଏଣେ ଅସୁରଣୀକୁ ଫୁଲ ବାଳ ଉନ୍ମୋଚିଯାକ ଦାନି ଆସି ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ନାଉସା ପାଇ କରି ପାରିକରୁ ତହଲା, “ତୁ ତ ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ପାରି କରୁଛୁ, ଜଣକୁ କାତ ଧରେଇ ଦେଲେ ଛୋଟ ଗା ମେଢ଼ିବ ।” ତହୁଁ ସେ ରାତ୍ରିକୁ ଅଫିଲୁ ଲେନେ ପଣ୍ୟ ହେ କଥା ଫୁଲେଇ । ପିଲା କହିଲା, “ମୂଲ ତ ମୂଢ଼ା କାଟି ପକୋଡ଼ି, ତାକୁ ମାରି ଦିଅ ।” ସେ ରାତ୍ରିରୁ ଟଙ୍କା ଟୋକର ଧରି ଆସି ଆଉ

ଗାଆଁରେ ପହଞ୍ଚିଲ । ଲୋକେ ସେଇମିତ ତାଙ୍କ କୁଅରୁ ଝର ଶୁଣି
 ଶିବାର ତଥ୍ୟ ପଚାରଲେ । ମିଏ ଲୁଆନ୍ ବଢ଼େଇ ଦେଇ ଦ' ବଳଦ
 ସୁନା ଅପରାଧି ଧର ଅଇଲ ।

ଘରକୁ ଆସି ରଜା ମୁଁ ସୁନା ବାଜି ଘଟଣାଟି ଭେଟିଲ । ରଜା
 ଟୋକାତ ମାଢ଼ି ଦେଖି ଆଚମ୍ବିତ ହେଲେ; ତା ହାତକୁ କେମାକୁ
 ଟେକି ଦେଲେ । ଆଉ, ପିଲା ଯୋଗ ଟଙ୍କା ସୁନା ଅଣିଥିଲା ତାକୁ ଦେଖି
 ତାଙ୍କର ହର ଲୋଭ ବଳିଲା । କୋଉଠୁ ଅଣିତ ଖୋଲି ପଚାରୁଥିବା
 ସିଏ କହିଲା, “ସମୁଦ୍ର ସେ ପାରରେ ଗଦା ହେଉଛି, ଗାଈର ଅଣିତ
 ପେଟେ କହ୍ନା । ରଜା ଯାଇ ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ପହଞ୍ଚି ଡଙ୍ଗାରେ ଗୋଡ଼ି
 ଦେଇଗଲି କି ନାହିଁ, ନାଉରା କାତ ଅଣି ହାତରେ ଧରେଇ ଦେଇ ତା
 ଗାଈ ପା ଗଲ । ରଜା ଦେଇ ଦଳୁ ନାଥ ବାହୁବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପିଲା
 ଘାଟରେ ବସି ରହିଲ କଲ । ମୁଁ ଗାଲକୁ କଥା ନ କହିଲ ।

ଗୋଟିଏ ଭର ମଧୁଳା ଲୋକଟିଏ ଥାଏ ଯେ, ସିଏ ଯେଉଁ ଦିନେ ବେରୁ କାଠ ଭାଙ୍ଗି ଅଣି ଶେଲେ ଖାଏ । ତା ବରକୁ ସିଏ, ଅଉ ତା ଭାଣ୍ଡା, ଦହେ । ଦିନକର ପୁରୁଣା ବେରେ କଣ ହେଲେ ନା, ଦହେ ଯାକ ଚାଲିଯିବେ ବସିବନ୍ତ, ଭାଣ୍ଡା ସେଇ ଅଳ୍ପରେ ବସି ସୁଜା କାଟିବ, ଗିପ୍ପେ କହିଲେ—“ଅହା, ଦହୁଟି ଅମର କେତେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଲାଗୁଛି ! କୋଳକୁ ହେଇ ଗୋଟିଏ ହଲେ ସିଏ ହସି ଖେଳି ବୁଲୁଥାଅନ୍ତା, ଅମରକୁ ଅଉ ଦୁଃଖ ବାଧୁ ନଥାନ୍ତା ।” ଭାଣ୍ଡା ସେଇକୁ କହିଲେ—“ସତ କହିଲ, ତା ହେଲେ କି ମୁଁ ଏତେ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ହୁଅନ୍ତୁ ? ମତେ କି ଅମରକୁ ଲାଗୁଛି । ପୁଅଟିଏ ହୁଅନ୍ତା ସେ ସିଏ ଅଳ୍ପ ସାନ ହୁଅନ୍ତା, ମୋର ଏଇ ଚିତ୍ତ ଅଉ କି ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । ମୁଁ ତାକୁ ଗୁପ୍ତ, ପିଅନ୍ତ, ପଳନ୍ତି । ଅମେ ସମ୍ଭରେ ରହନ୍ତେ ।” ସତକୁ ସତ କେତେ ଦିନ ଚାଲୁ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ହେଲା ଯେ, ସିଏ ଟିପେ ଲାଲ । ବାପ ମାଆ ଦେଖି ଭାର ଆନନ୍ଦ ହେଲେ, ଦହେ ଯାକ ଅଦରରେ ପୁଅ ନାଁ ଦେଲେ “ଟିପ” ।

ଟିପର ବୟସ ହେଲା, ମାଟିକ ସିଏ ଅଉ ବଢ଼ିଲା ନାହିଁ । ସେତେ ଖୁସିଲେ, ପିଅଲେ, ସିଏ ସିପିତି ରହିଲା । ଦିନକୁ ଦିନ ଟିପର ବୁଦ୍ଧି ହେଲା, ଖେଳିବ, ବୁଲିଲା, ସର ବେଳି କଲେ—ପାଟିକଥା ଜାଣିଲା । ଦିନକର କଣ ହେଲା ନା, ଟିପର ବାପ କାଠପାଇଁ ବଣକୁ ସିବାକୁ ବାହାରିଲା । ମାଟିକ ସେ ତ ଏକ୍ସିଆ ଲୋକ, ‘କହିଲା,

“ଆଉ ଗୋଟିଏ କିଏ ଅ'ଆନ୍ତା ବୋଲରେ ମୋ ପଛରେ ଶଗଡ଼ ଓଟେଇ ନଅନ୍ତା; ମୁଁ ଆଗରେ ଯାଆନ୍ତୁ ଭାଇ ।” ଛିପ ସେଠୁ ବାପକୁ କହିଲା—“ବାପା, ମୁଁ ନେବା । ତମେ ଯୋଉଠି କହିବ ସେଇଠି ପହଞ୍ଚିବ ଦେବା ।” ତା କଥା ଶୁଣି ବାପ ଠୋ ଠୋ ହସି କର କହିଲା—“ତୁ ପାରିବୁ କି ରେ ! ତୁ ତ ଶଗଡ଼ ଓପରକୁ ଉଠି ପାରିବୁ ନାହିଁ !” ଛିପ କହିଲା—“ନାହିଁ ବାପା, ମୁଁ ପାରିବି । ମାଆ ଚେତେ ଶଗଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ଦବ, ଆଉ ମତେ ନେଇ ବଳଦ କାନ-ମୁଣ୍ଡରେ ବସେଇ ଦବ, ତେବେ ମୁଁ ସେଇଠି ବସି ଶଗଡ଼ ଯୁଧତେ ଯିବାକୁ ହବ ବଳଦକୁ କହି କହି ଦେଉଥିବି ।” ବାପ କହିଲା—“ହଉ, କିମିତି କରୁରୁ ଧରେ ଦେଖିବା ।”

ବାପ ଆଗରେ ବାହାର ଗଲୁରୁ ମାଆ କ'ଣ କଲି ନା, ଶଗଡ଼ଟି ଘୋର ଦେଇ ଛିପକୁ ନେଇ ବଳଦ କାନରେ ବସେଇ ଦେଲା । ଛିପ ସେଠି ବସି ବଳଦକୁ “ଓ—ଓ—ଓ” କରୁଥାଏ, ଆଉ ଯୁଧତେ ଯିବାକୁ ହବ କହି ଦେଉଥାଏ । ବଳଦ ସବୁଦିନ ଯିମିତି ଶଗଡ଼ ଭିଡ଼ନ୍ତି, ସେଦିନ ଯିମିତି ଭିଡ଼ିଲେ; ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବଜ୍ରପାଉ ଓଡ଼େଇଲା ପରି ଲାଗିଲା । କେତେ ବାଟ ଗଲୁରୁ ଶଗଡ଼ ଭାରି ଧାଇଁଲା । ଛିପ ମେଠୁ ଶଗଡ଼ ଓଗାଟିଏ ଗୋଟିଏ ନବାକୁ ବଳଦଙ୍କୁ ପାଟି କରି ‘ହ ହ’ କଲା । ବାଟରେ ଦି' ଜଣ ଲୋକ ଯାଉଥିଲେ ସେ, ସେମାନେ ଛିପର ‘ହ’ ‘ହ’ ପାଟି ଶୁଣିଲେ । ଜଣେ ଘେଠୁ ଜଣକୁ କହିଲା—“ଇଏ କିମିତି କଥା, ତାହା ଶଗଡ଼ଟା ତ ପାଉଁର, ଆଉ ବଳଦକୁ ପାଟି କରି ଓଲଟୁଛି କିଏ ?” ଆଉ ଜଣକ କହିଲା—“ଇଏ ତ ବଡ଼ ଅଶିରପ କଥା ! ରୁଲି ଆମେ ଏଇ ଶଗଡ଼ ଫରେ ପଛେ

ଯିବା ସେ, କୁଠାକୁ ଯିବା ଦେଖିବା ।” ଦିହେଁ ଯାଇ ପିମ୍ପିଡ଼
 ଶଗଡ଼ ପଛେ ପଛେ ଚାଲେ । ଟିପର ବାସ ଛାଡ଼ି ଥିଲା, ଶଗଡ଼
 ଦେଇ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା । ଟିପ ବାସକୁ ଦେଖି ଶାନ୍ତି କରି କହିଲା—
 “ଦେଖ୍ ବାପା ! ମୁଁ କିମିତି ସମସ୍ତ ଦିନ ଆସିଲି । ମତେ
 ଓଢ଼େଇ ଦେ ।” ବାପା ସେଠୁ ଡେଇଁ ଦୂର ଦୂର ବଜାବକୁ ଧରି
 ଗାଲର ହାତରେ ଟିପକୁ ଓଢ଼େଇ ଦେଲା । ପୁଅଟିଏ ପାଳ ତଳେ
 ପଢ଼େଇ ଦେଇ ତାକୁ ତା ଓପରେ ନଈରେ ଦେଲା । ଟିପ ଭାରି ଖୁସି
 ହେଇ ବସିଲା । ଲଏ ଯୋଡ଼ ଦିଅଁ ଲୋକ ଯାଇଥିଲେ, ଏ କଥା
 ଦେଖି ଭାରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ଜଣେ ସେଠୁ ଜଣକୁ
 କହିଲା—“ଲଏ ପିଲାଟିକି ଯେତେ ଅମେ ନିଅନ୍ତେ, ଗାଁ ଗାଁ ରୁଟିଲେ
 ବହୁତ ଭୋଗରାଜ କରିନ୍ତେ । ଗୁଲ, ଅମେ ଯାକୁ କିଣି ନର ନେଇ
 ଯିବା ।” ତହୁଁ ସେମାନେ ଟିପର ବାସକୁ ମରୁଥିଲେ—“ହଇ ହେ-
 ଈଲା, ଏ ପିଲାଟିକି ତମେ ବିକିବ କି ? କେତେ ଦେଲେ ଦବ ?”
 ଟିପର ବାପ କହିଲା—“ଲଏ କିମିତି କଥା କହୁଅ, ମୋ ନୋଲର
 ପଞ୍ଜାଳିକି ମୁଁ ବିକି ଦେବି ? ସୁନା ରୁଆ ଗଦା କଲେ ତ ମୁଁ ତାକୁ
 ଦେବି ନାହିଁ ।” ଲୋକ ଦିହେଁ ସେତେବେଳେ ଅନେକ ଟଙ୍କା
 ସୁନା ଦବାକୁ କହିଲେ, ଟିପ ତା ଶୁଣି ଭାରି ଖୁସି ହେଲା—ଖୁସି
 ଖୁସି ହୋଇ ତାପାର ଅଣ୍ଟା ଓପରକୁ ବଢ଼ିଗଲା । ସେଠୁ ତା କାନ
 ପାଖରେ ବସି ରୁନ ରୁନ କରି କହିଲା—“ବାପା, କିଛି ଭୟ କର
 ନାହିଁ, ତାଙ୍କଠୁ ଟଙ୍କା ରଖ, ମତେ ସିଏ ନିଅନ୍ତୁ; ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖରୁ
 କେତେ ଫେରି ଆସିବି ଯେ ।”

ବାପ ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ଶେଷକୁ ବଦେ ସୁନା ରୁଆ ପାଇ
 ଟିପକୁ ବିକି ଦେଲା । ଟିପ ବାପାକୁ ଦଣ୍ଡବଦ୍ଧ ହେଇ ଏ ଦିଅଁ ଲୋକ ପାଖକୁ

ଅସିଲରୁ ଏ ପଚାରିଲେ—“ଝିପ, ତମେ କୁଠି ବସିବ ?” ଝିପ କହିଲା—“ମତେ ତମ ତଲାରି ଓପରେ ବସେଇ ଦାଅ । ସେଠି ମତେ ବଡ଼ ସୁଖ ହବ, ମୁଁ ଓପରେ ବସି ସବୁ ଦେଖୁଥିବି ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲୁଥିବି ।” ଝିପକୁ ତଲାରି ଓପରେ ବସେଇ ଦେଇ ବାଟୋଇ ଦି’ଜଣ ଶୁଲିଲେ । ଏଇମିତି କେତେ ବାଟ ଗଲେ । ଯାଉ ଯାଉ ବେଳ ବୁଡ଼ିଲା । ଝିପ ତଲାରି ଓପରେ ଥାଇ କହିଲା—“ଏ ଭାଇ, ମତେ ବୁଲି ବୁଲି ବଡ଼ ଡାଲିଆ ଲାଗିଲଣି, ତଳକୁ ଝିକିଏ ଓହ୍ଲେଇ ଦାଅ ।”

ଲୋକଟି ବାଟ ତଡ଼ରେ ତଲାରିଟିକି କାଢ଼ି ଥୋଇ ଦେଲା; ଝିପକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଦେଲା । ସେଠି କଅଣ ହେଇଥିଲା ନା, ଗୋଟେ ଶୁଷ୍ଟ କଅଣ ଥିଲା ଯେ, ସେଥିରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ତାଡ଼ି ଉଠିଥିଲା । ଝିପ ସେଇ କଅଣ ଶିଆରରେ ଭାରି ଖୁସି ହେଇ ଏଣେ ତେଣେ ଧାଇଁଲା । ସେଇ କଅଣ ତଡ଼ରେ ଗୋଟେ ବଡ଼ ମୁଷାଗାତ ଥିଲା । ଝିପ ଧାଉଁ ଧାଉଁ ସେଇ ଗାତ ଭିତରକୁ ଚଳି କିନ୍ତୁ ଗଲି ପଡ଼ିଲା । ଗଲି ପଡ଼ିଲାକୁ ପାଟିକରି ଡାକିଲା—“ଗଲି ହୋ ଗଲି, ଧାଇଁ ଅସ, ଧାଇଁ ଅସ, ଗାତରେ ପଡ଼ିଗଲି ।” ଏ ଦିହେଁ ଯିମିତି ଶୁଣିଲେ ସିମିତି ଧାଇଁଲେ । କେତେଥର ବାଡ଼ିମୁଣ୍ଡି ଗାତ ଭିତରକୁ ପୂରେଇଲେ, ହେଲେ, ଝିପ ଆଉ ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ଭିତରକୁ ଭିତରକୁ ପଶିଯାଇ କୁଅରେ ଲୁଚିକରି ରହିଗଲା । ବାଟୋଇ ଦି’ଜଣ ଆଉ କଣ କରବେ କି, ବେଶି ଅନ୍ଧାର ହେଇ ଗଲାକୁ ବାଟେ ବାଟେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଫେରିଗଲେ ।

ଝିପ ଜାଣିଲା, ଯେମାନେ ଚାଲି ଗଲେଣି; ସେଠୁ ଓପରକୁ ଆସି ଉଠିଲା, “ଓହୋ, ଜାଇଗଲା । ଏ ଟେକା କଅଣରେ ପଡ଼ିଲେ କି

ମଣିଷ ଜୀବ ? ଦରବ ଯୋଗରୁ ମୁଁ ଟେକା ଭାଡ଼ି ଉପରୁ ପଡ଼ିବି, ପଡ଼ିଥିଲେ ତ ମୋ ବେକୁଟି ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥାନ୍ତା ।”

ଝିପ ସେଠୁ ଅସୁ ଅସୁ ଦେଖିଲା, ସେହି କଥାଗୁଡ଼ିଏରେ ଅଞ୍ଜ ଗୋଟେ ବଡ଼ କଙ୍କଡ଼ାଗାଡ଼ ଅଛି । ସିଏ ସେଠୁ ଯାଇ ଫେରି ଗାତ ଭିତରେ ନିଘୋଡ଼ି ନିଦରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ସେହି ସମୟକୁ ଦି'ଜଣି ଚୋର ସେ ବାଟେ ଯାଉଥିଲେ । ସେଥିରୁ ଜଣେ ଅଞ୍ଜ ଜଣକୁ କହିଲା, “ଭାଇ, ସେ ସାଧବ ଘରୁ କମିଦି ଚୋରବେଇବା ?” ଝିପ ତଳେ ଗାତ ଭିତରେ ଥାଇ କହିଲା, “ମୁଁ ବତେଇ ଦେବି ।” ଚୋର ମଣିଷ-ଭୂଣ୍ଡି ଶୁଣି ଭାବିଲେ, “ଏ କଣ, ଏ ତ ମଣିଷ ପାଟି ।” ଭୟରେ ସେ କାଠ ପରି ହୋଇ ଗଲେ । ଝିପ କହିଲା, “ମତେ ତମେ ସାଙ୍ଗରେ ନିଅ; ସାଧବ ଘରୁ କମିଦି ଚୋର କରବ, ମୁଁ ବତେଇ ଦେବି ।” ପାଟି ଶୁଣି ଚୋରମାନେ କହିଲେ, “ତମେ କିଏ, କୁ'ଠି ଅଛ ?” ଝିପ କହିଲା, “ମୋ ଭୂଣ୍ଡି ବାରିକରି ତଳେ ଖୋଜ ।” ସେମାନେ ସେଠୁ ତଳେ ଖୋଜି ଖୋଜି କେତେ ବେଳକୁ ଟିମକୁ ପାଇଲେ । ଝିପ ତ ଏଡ଼ିକି ଛୋଟିଆଟିଏ, ତାଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା ନାହିଁ; ସେମାନେ କହିଲେ, “ତୁ ତ ଏଡ଼ିକି ଟିକେ ହେଇଲୁ, ଅମପେଇଁ ତୁ କଣ କରୁ ?” ଝିପ କହିଲା, “ମୁଁ ତ ପଞ୍ଜର କାଠିବାଟେ ଗଲି କିରି ସାଧବ ଘରକୁ ପଶିଯିବି, ଅଞ୍ଜ ତମେ ଯାହା କହିବ ତମକୁ ବଢ଼େଇ ଦେବି ।” ଝିପର ଏ କଥା ଶୁଣି ସେମାନେ ଭାରି ଅନନ୍ଦଓସ୍ତ ହୋଇ ତାକୁ ଯାଙ୍ଗରେ ନେଲେ ।

ସାଧବଘର ଭୁଆରକୁ ଅସିଲୁରୁ ଝିପ ପଞ୍ଜର ବାଟେ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା । ସେଠି ଘର ଭିତରେ ରହି ତା ବଳେ ବଳେ

ପାଟି କରି ଡାକିଲା, “ହଇ ହେ ଭାଇ, ହଇ ହେ ଭାଇ, ଘରେ ଯାହା ଅଛି ତା କଣ ତମେ ମରୁ ନାହିଁ?” ତା ପାଟି ଶୁଣି ଶ୍ଵେତ ଦେହ ଗର୍ଭରେ ଡାକୁ କହିଲେ, “ରୁନ ରୁନ କହ, କି ଶୁଣିଲେ ଉଠିବ ।” ସତେ ସିମିଡ଼ି ଝିପ କାଲି, ତାକୁ ଶୁଣୁନା, ସେ ନ ଶୁଣିଲା ପରି ହେଇ ପାଟି କରି କହିଲା, “ତମେ କେତେ ନବ କହୁ ନା କାହିଁକି ? ଯାହା ଅଛି କଣ ସବୁ ଦେବ ?” ତା ଅଭିପ୍ରାୟ ଘରେ ସାଧବ ଘରର ହଳିଆ ଶୋଇଥିଲା । ସେ ଏ ପାଟି ଶୁଣି ଶେଷରୁ ଉଠି କାନେଇଲା । ଶ୍ଵେତ ଏଣେ ଗର୍ଭରେ ଥିଲେଣି । କିଏ ଉଠିବ ବୋଲି ଧାଇଁ ଧାଇଁ ପଳେଇଲେ । ଫେରେ ଥିବା ଥିବା ଫେରି ଆସି ଝିପକୁ ରୁନ ରୁନ କରି କହିଲେ, “ଆଉ ସିମିଡ଼ି କଉଡ଼ୁନ ହୋ ନା, ସୁନାରୁପା କଣ ଅଛି ଏ ପାଖକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେ ।” ଝିପ ସେଇଠୁ ଆଉଁସ ପାଟି କରି କହିଲା, “ହଉ, ତେବେ ସେପାଖେ ହାତ ବଢ଼ାଅ, ମୁଁ ଦଉଛି ।” ହଳିଆ ଏଥର ଭଲକରି ଶୁଣି ପାରିଲା । ସେ ତରତର ହୋଇ ଶେଷରୁ ଉଠି ଧାଇଁଲା । ତା ଦେଖି ଶ୍ଵେତମାନେ ଛଡ଼ି ପଳେଇଲେ । ହଳିଆ ଅନ୍ଧାରରେ ଆଉ କଣ ଦେଖିବ, ଏଣେ ତେଣେ ଚାହିଁଲା, ସେଠୁ ଆଲୁଅ ଆଣିବା ପେଇଁ ଗଲା । ଝିପ ସ୍ଵା ଭିତରେ କଣ କଲା ନା, ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଯାଇ ପୋଡ଼ି ଘରେ ଗୋରୁ ଖାଇବା ପେଇଁ ଘାସ ପାଳି ଥାଏ, ସେଇ ଘରେ ପଶିଗଲା । ହଳିଆ ଆଲୁଅ ଧରି ଆସି ଗୁରୁକଣ ଯାକ ଦେଖିଲା—କାହାକୁ ଦେଖିଲା ନାହିଁ । ତାକୁ ସବୁ ଫସନ ପରି ଲାଗିଲା । ସେ ଯାଇ ପୁଣି ସେ ଘରେ ଶୋଇପଡ଼ିଲା । ଏଣେ ଝିପ କଣ କଲା ନା, ଧଳଗୋଛ ଓଢ଼ିରେ ବଢ଼ି ମହାନଗରରେ ସେଠି ଶୋଇଲା । ବରୁଣିଲା, “କାଲି ସକାଳୁ ଖରା ପଡ଼ିଲେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଘରକୁ ସିବି ଭରି ।” ମାତ୍ର ତା କପାଳରେ ତ ହଟ୍‌ହଟ୍‌ ହବାକୁ ଅଛି, ସିଏ କିମତି ଭଲରେ ଘରକୁ ଯାଆନ୍ତା ? ରାତିପାଉଁ ନ ପାଉଁଷୁ

ହଳିଆ ଉଠିଲା ଯେ ଗାଈକୁ ଖୁଆଇବ ବୋଲି, ଯେଉଁ ପାଳରୁ କୁଣ୍ଡେ ନେଇ ଗୁହାଣିରେ ମଡେଇ ଦେଲା । ସେ ପାଳ ଭିତରେ ଟିପୁଟି ନିଘୋଡ଼ ନଦରେ ଶୋଇଥିଲା । ଟିପ ଏ କଥା ଅଉ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ । ସିଏ ଗୁହାଣି ଭିତରେ ପଡ଼ି ଦିମିଦି ଶୋଇଛି । ଉଦିଯାକ ନ ଖାଇ ତ ଗାଈକୁ ଶ୍ରେକ କରୁଥିଲା, ସିଏ ‘ମାସୁ’ ‘ମାସୁ’ କର ପାଳ ଖାଇ ଦେଇଗଲା । ଟିପର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳକୁ କଣ ହେଲାଣି ନା, ପୁଲେ ପାଳ ସାଙ୍ଗରେ ଶୋଇ ତାକୁ ପାଟି ଭିତରକୁ ନେଇଗଲାଣି । ଟିପ ଏ କଥା ଦେଖି ତା ହଠାତ୍ ଉଠିଗଲା । ସେ ମହାପ୍ରହ୍ଳବ, ଜାଣେଇଲା, “ହେ ମହାପ୍ରହ୍ଳବ, ଏଥିରୁ ମତେ ରକ୍ଷା ।” ହେଲେ, ତା ବପାଳ ସଲଖ ଥିଲା । ଗାଈ ତାକୁ ନ ଚାହେଁ ବୋଧା ପଥୁଆ ଗିଳି ଦେଲା । ଟିପ ତହୁଁ ଥୁପ୍ ହେଇ ତୋଟି ବାଟେ ଯେଉଁ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା । ଗାଈ ଯେଉଁ ଭିତରୁଟାଯାକ ତ ଅନ୍ଧାର, ତାକୁ କିଛି ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ସିଏ ଭାରି ବରକତ ହେଇ କହିଲା, “ଇମିତି ଘରୁଟେ କିଏ କଲା ଯେ ଆଜୁଆ ଅସିବାକୁ ପଞ୍ଜିରୁଟେ ବସେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ? ତା ନ କର କିନ୍ତାଟିଏ ଲାଲ ଦେଇଥିଲେ ତ ଚଳନ୍ତା ।”

ଟିପ ଗାଈ ପାଟିରୁ ବାହାରିଲେ କଣ ହେଲା, ତାକୁ ସେ ଘର ଗୁହାଣି କିଛି ମନକୁ ପାଇଲା ନାହିଁ । ଅଉର କଣ ହେଲା ନା, ଗାଈ ବେଳକୁ ବେଳେ ପାଳ ଚୋରବୋଧାରୁ ତା ସବୁ ଯାଇ ଯେଉଁ ଭିତରେ ଉଠିଲା ହେଲା । ଟିପକୁ ତହୁଁ ସେ ଭିତରଟା ଅଉ ପରସ୍ତ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ଆନ ନିଅନ୍ତା ହବାକୁ ମୋ ପାଟିକରି କହିଲା, “ଓପରେ କିଏ ଅଛୁ ହେ କିଏ ଅଛୁ, ମୋର ଅଉ ପାଳ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ, ଅଉ ଦିଅନ୍ତା ।” ଏତକ ବେଳକୁ କଣ ହେଇଛି ନା, ହଳିଆ ବସି ଗାଈ ଦୁହଁଇ । ସିଏ ଯିମିଦି ଶୁଣିଲା ଗୁରୁ ଅଢ଼କୁ ଗୁହଁଲା, କେନ୍ଦ୍ର କୁଆଡ଼େ ନାହାନ୍ତି ବୋଲିଲା ।

ଭାବରେ ସିଏ ଯୋଗ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଉଠିଥିଲା, ତାକୁ ସିମିତି ଜଣା ପଡ଼ିଲା ।
 ଭୟରେ ତା ଦହଟାଯାଇ ଥିଲା । ସଦୃଶ ହାତରୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା ।
 ଗୋରୁର ଲଟ ପଟ ହୋଇ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଯାଇ ମାଧବକୁ କହିଲା, “ଧାନ୍ୟ
 କିଏ, ଗାଈଟା କଥା କହୁଛି !” ସାଧବ ତା କଥା ଶୁଣି ବିଶ୍ୱାସିନୀ ହୁଅନ୍ତି
 ବାସ୍ତା ହୋଇଗଲା । ହେଲେ, ତା ସାଥରେ ସାଥରେ କଣ ହୋଇଛି
 ଦେଖିବାପାଇଁ ଗୁଡ଼ାଳକୁ ଥିଲା । ସିଏ ଗୁଡ଼ାଳକୁ ପଶୁ ନ ପଶୁ ଟିପ
 ଟିପ ଅନ୍ତେ ପେଟ ଭିତରେ ପାଟିକର କହିଲା, “ମୋର ଅନ୍ତ ପାଳ ଲୋଡ଼ି
 ନାହିଁ ।” ସାଧବ ଶୁଣି ତାର ଭାବ ଭାବ ହୋଇ ଗଲା । ସିଏ ଭାବିଲା,
 ଗାଈଟି କିଏ ମନ୍ତ୍ରର କରଦେଇ ଲାହଣୀ ଲଗେଇ ଦେଇଛି । ସିଏ ତ
 ଏକ ଜାତି, ତାର ଦୟାମୟା କହି ନ ଥାଏ, ଏତେବଡ଼ ଠେଙ୍ଗା ଥିଲା,
 ଗାଈଟି ଦୁର୍, ଦୁର୍ ପିଟିଲା । ଅଖି ବୁଜି ସିଏ ପିଟୁଛି ପିଟୁଛି, ଗାଈ
 ଏଣେ ତଳେ ପଡ଼ି ନିକାଶ । ଗାଈର ପେଟ ଫାଟି ଅନ୍ତରୁକୁଳା ଭାବ
 ପଡ଼ିଲା । ସାଧବ ମନ ଦୁଃଖରେ ଭରକୁ ଗଲା । ହାତ ଅଧ ମଲା ଗାଈଟାକୁ
 ନେଇଗଲେ ଯେ, ତା ଅନ୍ତରୁକୁଳାଟାକୁ ଖତ ଖତରେ ପକେଇ ଦେଇ
 ପକେଇଲେ ।

ଅନ୍ତରୁକୁଳା ଭିତରେ ଯୋଗ ଚରା ଥିଲା, ସେଥି ଭିତରେ ଟିପ ଥିଲା ।
 ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ଖୁନାଳି ହୋଇ ଟିପ ସେ ଭିତରୁ ମୁଣ୍ଡ କାଢ଼ିଲା । ତା
 କପାଳରେ ତ ଆଉର ଦୁଃଖ ଥିଲା; ସେଇ ସମୟକୁ କଣ ହୋଇଛି ନା,
 ମାଉଁଶ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ଗୋଟା ଅଧି ଖତଗଦା ପାଖରେ ହାବୁଡ଼ିଛି ।
 ଟିପ ସିମିତି ମୁଣ୍ଡ କାଢ଼ିଛି, ଗୋଟା ସିମିତି ସେଇ ଅନ୍ତରୁକୁଳା ପାଖରେ
 ତାକୁ ଗୋଟେ ବୁଝାରେ ଗିଳିଦେଲା । ଟିପ ଅନ୍ତ କଣ କରିବ ?
 ଖାଲି ସାହସ ଧରି ରହିଲା । ଗୋଟା ତ ମହା ଖୁସିରେ ଖୁସିରେ, ଟିପ

ତା ଯେତେ ଭିତରୁ ତାକୁ ଜାଣିକରି କହିଲା, “ହଲ ହେ ଭାଇ, ଗୋଟି ଜାଗାରେ ଭେଳ ଦଉଛି, ଯିବକି ? ଗଧୁଆ କହିଲା, “ କୁଁଠି ? ” ଝିଅ ତା ନିଜଘର ନାଁ ନ କହି କହିଲା, “ ଇନ୍ଦି ଗୋଟି ଥାନ ଅଛି ଯେ, ତମେ ଯେବେ ସେଇ ଭିତରକୁ ଗଲି କର ଯାଇ ପାରବ କେତେ ପିଠା, କେତେ ମାଛ ମାରିବ, କେତେ କଣ ଅଛି, ଯାହା ବଞ୍ଚିବ ତା’ ଖାଇବ । ” ଗଧୁଆ ତା ଶୁଣି ମହାଅନନ୍ଦ ହେଲା । ସେ ଅତି ଥରେ ପଚାରିବ କଣ ? ସେଇ ଭିତରୁ ଝିଅ ଯେଉଁ ବାଟେବାଟେ ବାଟ ବଢେଇଲା ସିଏ ସେଇ ବାଟେବାଟେ ଗଲା । ଯାଇ ଯାଇ ଝିଅ ଘର ବାଡ଼ି ଦୁଆରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠୁ ତାଙ୍କ ହାଣ୍ଡି ଶାଳକୁ ଗୋଟି ଗଲିଆ ବାଟ ଅଛି । କେଶ୍-ମେଶ୍ ହୋଇ ସିଏ ସେଇ ବାଟେ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲା । ସେଠି ତା ମନ ବୋଧକରି ଯେତେ ଯୋଉଁ ଯାହା ଥିଲା, ସବୁ ପେଟେ ଖାଇଲା । ଖାଇପାର ଯିବାକୁ ବସିଲା । ଅତି ଯିବ କିମିତି ? ଅଇଲାବେଳେ ଘୋଡ଼ବାଟେ ଆସିଥିଲା, ଯେତେ ଗଲି ଦବାରୁ ଆଉ ସେ ବାଟେ ଗଲି ପାରୁ ନାହିଁ । ଝିଅର ଏତିକି ବେଳେ ପାଳ ପଡ଼ିଲା । ସିଏ ସେଠୁ ତା ବଳେ ବଳେ ପାଟି କଲା । ଗଧୁଆ ତା ଶୁଣି ମନେ ମନେ ଘର ହେଲ କହିଲା—“ଭୁଲ ହଉଛି କି ନାହିଁ, ପାଟିକଲେ ଯେ ସମସ୍ତେ ଉଠିବେ । ” ଝିଅ ତ ମହା ପାରଣା, କହିଲା, “ ମୋର କଣ ହେଉଛିବ କି ? ତମେ ଖାଇ ପିଇ ଶୁଣି ହେଲ, ମୁଁ ସିମିତି ଟିକିଏ ପାଟି କର ଶୁଣି ହେବ ନାହିଁ ? ” ସ୍ତ୍ରୀ କହି ଝିଅ ଯେତେ ବଡ଼ ପାଟି କରିପାରେ, କଲା, ଗୋଡ଼ ଗାଇଲା । ଘରେ ପାଟିଶୁଣି ଝିଅର ବାପ ମାଆ ଉଠିଲେ କଣ ହୋଇଛି ବୋଲି ଉଡ଼ୁକି କରି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ, ହାଣ୍ଡି ଶାଳରେ ଏଡ଼େ ଗଧୁଆଟେ । ଶିରସ୍ତ ସେଠୁ ଥାଇ ଯାଇ ଗୋଟି କୁରୁଡ଼ୀ, ଅତି ଗୋଟି ଦା’ ଦିନ ଅଣିଲା । ଦା’ଟା ଭରିଯା ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ

କହିଲା, “ତମେ ପଛରେ ଥିବ କି, ମୁଁ ସିମିତ ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ପାହାରେ ପକେଇବି, ତମେ ତା ପେଟଟାକୁ ଦା’ରେ ଫୋଡ଼ି ଦିବ ।” ଟିପ ଏ କଥା ଶୁଣି ପାଟି ଜର କହିଲା, “ବାପା ! ବାପା ! ମୁଁ ଏ ଭିତରେ ଅଛି, ଗଧୁଆ ମତେ ଗିଳି ଦେଇଛି ।” ଟିପ ପାଟି ଶୁଣି ବାପ କାଉଳି ବାଉଳି ହୋଇ ମହାପ୍ରହରୁ କେତେ ଜଣେଇଲା । କହିଲା, “ମା ରଗବତ ! ପାଟ ଦେବି, ଛୁଇଁ ଦେବି, ଟିପ ମୋର ଶରୀରେ ଅଛି ।” ପେଟ ଫୋଡ଼ି ଦେଲେ କାଳେ ପୁଅ ଦେହରେ ବାକି ବୋଲି ମା ଦା’ ପକେଇ ଦେଲା । ବାପ ତେଣେ କସି କରି ଇମିତ ପାହାରେ ଗଧୁଆ ମୁଣ୍ଡକୁ ଦେଲା ଯେ, ଯେଇ ପାହାରକେ ସିଏ ତଳେ ପଡ଼ି ମରଗଲା । ବାପ ମାଆ ମିଶି ଗଧୁଆ ପେଟ ଭରି ପୁଅକୁ କାନ୍ଦିଲେ । ଦହେ ପୁଅକୁ କୁଣ୍ଡେଇ ପକେଇ କହିଲେ, “ଅହା ଧନ, କେତେ ସନ୍ତର ସନ୍ତରରେ ଥିଲୁ, ପ୍ରହର ତତେ ଆଣିଲେ ।” ଟିପ କହିଲା, “ବାପା, ମୁଁ ତମ ପାଠରୁ ଗଲୁଁ ରାଇଜଯାକ ବୁଲି ଅଇଲିଣି । ହେଲେ, ଆଜି ଟିକିଏ ମେଲକୁ ଭାରିଲି ।” ବାପା ଯେଠୁ ପଚାରିଲା, “କାହିଁକି, ତୁ କୁଠି ଥିଲୁ କି ?” ଟିପ କହିଲା, “ମୁଁ ତ ଗଲି, ସେ ଦିନ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ମୂଷା ଗାଈରେ ପଡ଼ିଲି । ସେଠୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ କଙ୍କଡ଼ା ଗତରେ ରହିଲା । ତା ପରେ ପାଳି ସାଙ୍ଗରେ ନାହିଁଟେ ମତେ ଗିଳି ଦେଲା । ଏବେ ତ ଦେଖୁଛ ଗଧୁଆ ପେଟରୁ ବାହାରିଲା ।” ମାଆ ଲୁହ ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ପୁଅକୁ ଜାଣି ପକେଇ କହିଲା, “ଅହା ଧନ, କେତେ ଦୁଃଖ ପାଇଲୁ, ଏଣିକି ରାଇଜ ଯାକ ସୁନାରୁପା ଗଦା କଲେ ତତେ ଆଉ ବଞ୍ଚିବୁ ନାହିଁ ।” ସେଇସିଣି ମା କେତେ କଥା ଆଣି ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ବାଡ଼ି ଦେଲା । ବୁଲି ବୁଲି ତା ଲୁଗାପଟା ଭରି ଯାଇ ଥିଲା ବୋଲି ବାପ ତା ପେଇଁ ଲୁଗା, ଅଙ୍ଗି କିଣି ଦେଲା । ଟିପ ବାପ ମାଆଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସୁଖରେ ରହିଲା ।

ଏକ ଭଲଜରେ ଏକ ରଜା ଥାଆନ୍ତି । ସେ ରଜାଙ୍କର ବାର ଝିଅ । ରଜା ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଭାରି ସୁଖ ପାଉଥାନ୍ତି; ଯିଏ ଯେତେବେଳେ ଯାହା କହନ୍ତି ତା ଅଣିଦିଅନ୍ତି । ସେ ବାରଭଉଣୀଯାକ ରୂପରେ ସମସ୍ତର, କେନ୍ଦ୍ର କାନ୍ଦାକୁ ଉଣା ନୁହନ୍ତି, ପତେ ଯିମିତି କି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଭଉଳରେ ବଢ଼ା । ତାଙ୍କ ସୁନ୍ଦରପଣର ରାଜା ଆଲୁଅ ହୋଇ ପାଉଥେ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଏକାପରି ପାଟ ପତନ, ଏକାପରି ଅଳଙ୍କାର ପଡ଼ । କିଏ କାହାକୁ ଦଣ୍ଡେ ଛଡ଼ି ବଳି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସବୁଏଁ ଏକାଠି ବସନ୍ତି, ଏକାଠି ଗାଥେଇ ଯାନ୍ତି, ଏକା ବେଳେ ଖାଆନ୍ତି; ଏକା ସରକେ ଶୁଆନ୍ତି । ଘରେ ବାର ଭଉଣୀଙ୍କ ପେଇଁ ବାରେଟି ପଲଙ୍କ । ପଲଙ୍କ-ଗୁଡ଼ିକ ଏକାପରି ସମତୁଲ । ଖୁବ୍ ସୁନାରେ, ଫୁଲ ଗ୍ରୀବରେ, କୁଟିକମ ମୋତି ମାଣିକରେ—କିଏ କାହାକୁ ଖୁଣି ଦବାକୁ ନାହିଁ ।

ଏ ବାରଭଉଣୀଯାଙ୍କୁ କି ଗୋଟିଏ ମନ୍ତ୍ରର ଜଣା ଥାଏ—ଯିମିତି ରାତିରେ ନିଶା ଗରଜେ, ନଅର ବାଆର ଛଛଟିଆ ହୋଇ ଯଏ, ଭିତର-ଖଞ୍ଜାରେ ଥୋର ଶବଦ ଶୁଣେ ନାହିଁ, ବାରଭଉଣୀଯାକ କଣ କରନ୍ତି କି, କ'ଣ କେଜକୁ ବୁଲି ବାହାରନ୍ତି । ସେମାନେ ତ ମନ୍ତ୍ରର ଜାଣି ଥାଆନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଯିବା ଆସିବା କେନ୍ଦ୍ର ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଯାଆନ୍ତି ଯେ, ପାନ୍ଦାନ୍ତିଆ ପହରକୁ ଉଅସକୁ ଫେରି ଆସି, ଯିମିତି ଶୋଇବାର କଥା ଯିମିତି ଶୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ହେଲେ, ସକାଳୁ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କ

ଲୁଗାପଟା ଖାଲି ମଞ୍ଚଳ ମେଳରୁ ଦିଶୁଥିଲା, ବାକି ଅନିଦା ହେଲା ପରି ଅଖି ନାଲି ଟହ ଟହ ହୋଇ ପାଟି ପଡୁଥିଲା । ଦିନ ପହରକ ଯାଏ ଯେଉଁ ଶୋଇ ଥାଆନ୍ତି ।

ଏ କଥା ଉଠି ଉଠି ରଜାଙ୍କ କାନକୁ ଖଲି । ରଜା ସତ ମିଛ ବୁଝିବାକୁ କେତେ ପହରା ଦିଆଇଲେ, ଜଗୁଆଳ ରଖାଇଲେ; ହେଲେ, କିଛି ଅନ୍ତ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ସବୁ ଦିନ ସକାଳୁ ଆସି ଦେଖନ୍ତି, ଝିଅ-ମାନଙ୍କର ଲୁଗା ମଳିଆ, ଅଖି ନାଲି ଟହ ଟହ, ବାରି ଭଉଣୀଯାକ ଦୁମୋଡ଼ି ଥାନ୍ତି ।

ରଜା ସେଠୁ ରାଜଜୟାକ ଡେଇଁବା ବଜାଇ କୁହାଇଲେ “ସିଏ ଦେଖି ଆସି କହୁପାରବ ଯେ, ଜେମାମାନେ ରାତିରେ କୁଁ ରାଜଜକୁ ବୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି, ସିଏ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଯାହାକୁ କହିବ ତାକୁ ବରା ହେବ, ଆଉ ମୋ ଅନ୍ତେ ଏ ରାଜଜର ରଜା ହେବ । ନାହିଁ, ସିଏ କହି ପାରବ ବୋଲି କହିବ, ମାତ୍ର ଭିନିଦିନ ଭିନିରାତି ଭିତରେ କହି ପାରବ ନାହିଁ, ଶୁଣିଆ ପଦାରେ ତା ମୁଣ୍ଡ କାଟି ହେବ ।

ପହୁଲୁ ମକ ରଜାପୁଅ ଆସିଲା । ତାକୁ ଭାରି ଆଦରରେ ଜେମାଙ୍କ ପାଖପରେ ବସାଇଥା ଦିଆହେଲା । ଜେମାଙ୍କ ଘର ଆଉ ରଜାପୁଅ ଘର ମଝିରେ ଖାଲି କାନ୍ଥଟେ । ସେ ଘରେ ଶୁଭ୍ର କିନି ହେଲେ ଏ ଘରକୁ ଶୁଭ୍ର । ସଞ୍ଜ ବେଳକୁ ଜେମାମାନେ ଆସି ରଜାପୁଅକୁ ଭାରି ଆଦର ଦେଖେଇଲେ, କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଗଲେ; ହେଲେ, ରଜାପୁଅର ମନ ଆଉ କାହିଁରେ ନ ଥାଏ । ସିଏ ମନେ ମନେ ଜାଗଜାଗ ଥାଏ, ସିମିତି କି ଜେମାମାନେ ସବୁ କୁଆଡ଼େ ପାଦ ନ

କାହାନ୍ତି । ଇମିତି ହୋଉ ହୋଉ ଅଧରତେ ବେଳକୁ ରଜାପୁଅକୁ ନଦ ଲାଗି ଗଲା ଯେ, ସିଏ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଉଠିଲା ବେଳକୁ ସକାଳ । ଦେଖିଲା, ଜେମାମାନେ କୁଆଡୁ ବୁଲି ବୁଲି ଆସି ହାଲିଆ ହେଇ ପଲଙ୍କ-ମାନଙ୍କରେ ଶୋଇଛନ୍ତି । ତା ଆଉ ରାତି ସିମିତି ଜାଣିଲା, ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଇମିତି ଡିନରଟି ଗଲା, କିଛି ହେଲେ କଥା ସେ ରଜାଙ୍କୁ କହିପାରିଲା ନାହିଁ । ରଜା ତ ଆଗରୁ ହୃଦ୍‌ୟ କରୁଛନ୍ତି, ନ କହି ପାରିଲେ ମୁଣ୍ଡ କାଟ ହବ, ଏ ନ କହି ପାରିଲରୁ କଟୁଥଳ ଆସି ତାକୁ ଶୂଳିଆ ପଦାକୁ ନେଇଗଲା, ସେଠି ତା ମୁଣ୍ଡକାଟ ହେଲା । ଇମିତି କେତେ ରଜାପୁଅ ଆସିଲେ, କେତେ ମନ୍ତ୍ରିପୁଅ ଆସିଲେ, କୁ' ରାଜରୁ କେତେ ଶାଳୁଆ-ଗଜାପରି ରେଣୁମାନ ଆସିଲେ—ସମସ୍ତେ ଆସି ରଜାଝିଅ ଲୋଭରେ, ବଇଳ ଲୋଭରେ ଜାଗନ୍ତି ମାତ୍ରକ କେହିହେଲେ କିଛି ଉଣି ଜାଣିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ଶୂଳିଆ ପଦାରେ କୁଡ଼ି କୁଡ଼ି ହାଡ଼ି ଗଦା ହୋଇଗଲା ।

ଏକ ଦିନକର ହେଇଛି ଜଣ, ସେଇ ରୁଇଜା ବାଟେ ଏକ ପରଦେଶୀ ପାଇକ ତା ଘରକୁ ଯାଉଛି । ଲଢ଼େଇରେ ଖୁଣ ହେବାରୁ ସେ ଆଉ ଲଢ଼ି ପାରିଲା ନାହିଁ, ରଜା ତାକୁ କିଛି ପାଇଟି ପଦ ନ ଦେଇ ତଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । ସିଏ ଯାଉ ଯାଉ ଏକ ବଣ ପାଖରେ ଘୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀ ମାରିପିକୁ ରେଟିଲା । ବୁଢ଼ୀଟି ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦେଖି ପଚାରିଲା, “କି ରେ ବାପ, କୁଅଡେ ଯାଉଛୁ ?” ପାଇକ କହିଲା, “ଅଲ୍ଲ ମାଉସି, ଏ ପୋଡ଼ା-କପାଳରେ ଆଜି କି ସୁଖ ଅଛି ଯେ କୁଅଡ଼େ ଯିବି ? ଯାଉ ଯାଉ ମୁଅଡ଼େ ଯିବି । ଏତକି, ଏ ରୁଇଜା ରଜାଙ୍କ ଜେମାମାନେ ରାତିରେ କୁ'ଠାକୁ ବୁଲିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ଜାଣିମାକୁ ମୋର ଭାରି ମନ । ଯାଉଡ଼େ, ଯେବେ ଜାଣିପାରନ୍ତି, ତେବେ ରଜା ହୋଇ ପାରିବୁ ।”

ବୁଢ଼ୀ କହିଲୁ, “ଏ ତ କିଛି ବଡ଼ ଜିଆଟେ ନୁହେଁ ଯେ ଯା କହିଲୁ । ତାଙ୍କୁ ଜାଣି ଗୋକୁ ଟିକି ତାଙ୍କର କରେ ଚଳିବ, ବଡ଼ ଜେମା ଯେତେବେଳେ ମୋଦକଟିଏ ଆଣି ଖାଇବାକୁ ଦବ, ତାକୁ ଖାଇବ ନାହିଁ; ସିଏ ଗଲା ଉତ୍ତର ମିଛରେ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରି ଶୋଇବ, ତେବେ ତ ସବୁ ଅନ୍ତର ଗୋଡ଼ର ପାଇ ପାରିବ ।” ଯା କହି ବୁଢ଼ୀ ପାଇକକୁ ଗୋଟିଏ ବନାତ ଦେଲା । କହିଲୁ, “ହେଉଛି, ଏଟିକି ନବୁ ଦେ; ଯାକୁ ଘୋଡ଼େଇ ହେଇ ପଡ଼ିଲେ ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦେଖି ପାରିବୁ ତତେ ଆଉ କେହି ଦେଖି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଇମିତି ହୋଇ ତୁ ଜେମାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଜଗି ଜଗି ଯିବୁ ।”

ବୁଢ଼ୀଠୁ ଏ କଥା ସବୁ ଶୁଣି ପାଇକ ରଜାଙ୍କ ମାଣକୁ ଯାଇ ନିଶେଇଲା ଯେ; ତାକୁ ଭଲ ରାତି ସିଲ ହେଲେ ଜେମାମାନେ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛନ୍ତି ସିଏ କହିଦବ । ରଜା ହୁଁ କଲେ । ତାକୁ ସିମିତି ରାଜକର ବସା ଛୁଆ ଦେଇ ଜେମାଙ୍କ ପାଖ ଘରେ ରଖେଇଲେ ।

ବେଳବୁଡ଼ି ବେଳକୁ ବଡ଼ ଜେମା ଏକ ମୋଦକ ଧରି ପାଇକକୁ ଖାଇବାକୁ ଦବ ବୋଲି ଆସିଲା । ପାଇକ ତ ଯେ ପେଟପାଟି ଅଗରୁ ବୁଝି ରଖିଛି, ଜେମା ତା ଧରି ଆଳାପ କରି ସିମିତି ଘରକୁ ଗଲା ଭାରି, ଇଏ ମୋଦକଟିକି ପଞ୍ଜିରବାଟେ ଆରି ପାଖକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ମିଛରେ ଶୋଇପଡ଼ି ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଇଲା । ଜେମାମାନେ ତା ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ଶୁଣି ମନେ ମନେ ହସିଲେ, କହିଲେ, “ଆହା ମରବାକୁ ତ କେତେ ବାଟ ଥିଲା, ଇମିତି ମରବାକୁ କିଆଁ ଅଇଲା ?”

ଯା ଉତ୍ତରୁ ଅଧରାତି ହେଲାବୁ ସରଏଁ ଆପଣା ଆପଣା ପେଟଟି, ଆଡ଼ୁଆଡ଼ୁ ଫିଟେଇ ପାଟ ପତନା କାଡ଼ି ଲେ, ବେଗେ ଯିବେ ବୋଲି

ଭରତର ହୋଇ ବେଶବାସ ହେଲେ, ବେଶ ହେଉଚନ୍ତି, ସାନ ଜେମା କହିଲା, “ଆଜି ମୋ ମନଟା କାଲିକି ସାଣ୍ଠି ହେଉଛି ନାହିଁ ! କଣ ହେଲେ ଅଳ୍ପ ସନ୍ତପ୍ତ ?” ବଡ଼ ଭଉଣୀ ସେଠୁ କହିଲା, “ହା’ଲେ ଅଲଗା, ତୋର ପରାମର୍ଶେ ଏ କଥା ଗଲ ନାହିଁ । ଦେଖୁଛୁ କେତେ ରଜାପୁଅ, କେତେ ମନ୍ତ୍ରପୁଅ ଜଗି ଜଗି ଗଲେ, କେନ୍ଦ୍ର ହେଲେ ସୁରା ପାଇଲେ ନାହିଁ, ଏ ପୁଣି ଅସିଷ୍ଟ ପାଇକଟେ ସେ ଏଥିକି ଏଡ଼େ ଭର ? ଏ ତ ସିମିତି ଖୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା, ମୁଁ ତାକୁ ଆଉର ନିଶା ମୋଦକ-ଖୋଇର, ଏଥିରେ ସିଏ ଆଉ ଉଠିବ ବୋଲି ଭାବିବୁ ?”

ସଜବାଜ ହୋଇ ସବୁଏ ଅସି ପାଇକକୁ ଦେଖିଲେ, ସିଏ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମାନ୍ୟ । ତାର ହାତ ଗୋଡ଼ ହଲ ନାହିଁ କି ଚଲ ନାହିଁ । ବଡ଼ ଭଉଣୀ ସେଠୁ ଅପଣା ପଲଙ୍କ ପାକୁ ଯାଇ ଭୁନି ଭୁନି କରି କଣ ଦିଏଦିଏ କହୁଥିଲେ ସେ, ପଲଙ୍କଟା ଆସେ ତଳକୁ ଲାଗି ଗଲା, ଆଉ ସେଠି ତଳକୁ ଗୋଟେ ବାଟ ପଡ଼ି ଗଲା । ଆଗରେ ବଡ଼ ଭଉଣୀ, ତା ପଛକୁ ଦୃଢ଼ ମହିଆ, ଲମ୍ବିତ ସବୁଏ ଗୋଟିକି ଗୋଟି ହୋଇ ସେଇ ବାଟେ ତଳକୁ ତଳକୁ ଚାଲିଗଲେ । ପାଇକ ସେତେବେଳକୁ ବନାଦିଟି ଘୋଡ଼େଇ ହୋଇ ତାଙ୍କ ଦୁଆରମୁହଁରେ ଆସି ହାଜର ହେଲାଣି । ସାନ ଜେମା ସିମିତି ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଲା, ପାଇକ ତା ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲା । ସେ ଭିତରକୁ ତ ପାହାଚ ପଡ଼ିଛି, ପାଇକ ଯାଉ ଯାଉ ସାନ ଜେମାର ଲମ୍ବ ପଶତ କାନିଟା ପାହାଚରେ ଘୁଷୁରୁ ଥିଲା, ଅଜାଣତରେ ତକଟି ଦେଲା । ସିଏ ସେଠୁ ବଡ଼ କାକୁଡ଼ିରେ ଖଟିକରି ତାକିଲା, “ଏ ନାହିଁ, ଏ ନାହିଁ, ମୋ ପଛରୁ କାନିଟା କିଏ ଭାଙ୍ଗି ଧରିଲା ।” ବଡ଼ ଭଉଣୀ କହିଲା, “ନାହିଁ ମ, ତୋ କାନି କିଏ କାଲିକି ଭାଙ୍ଗିଲା । କାହାରେ କଣ ପଣା ଥିବ ସେ କାନି ଲାଗି ଯାଇଥିବ ।”

ଶହେ କି ଦି'ଶହ ପାହାଚ ଗଲୁ ସବୁଏଁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲେଇଲେ । ସେ ତଳେ କଣ ହୋଇଛି କି, ଅତି ସୁନ୍ଦର ବଗିଚାଟିଏ ଅଛି । ତହିଁର ଗଛ ପତ୍ର ସବୁ ଖାଲି ଗୁପାର । ବଗିଚାଟାଯାକ ପୂର୍ଣ୍ଣସୁନ୍ଦର ଅଳ୍ପଅ ପତ୍ର ଜଳ ଜଳ ଦୁଶୁ ଥାଏ । ପାଇକ ତ ପଛରେ ଥିଲା, ବିଶ୍ଵରାଜ, ଏ ଗଛରୁ ଗୋଟେ ଜାଳ ନେବି ଯେ ଆସି ଥିଲା ବୋଲି ରଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଚିତ୍କଟ ଦେବି । ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବ ଯିମିତି ସିଏ ଜାଳୁଟେ ଭାଙ୍ଗିବି, ଗଛରୁ ଏକା ଦିହ ଦିହଆ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲା । ତା ଶୁଣି ସାନ ଜେମା ଭୟରେ ଥରହର ଛାକିଲା, “ନାନି, ଅଜ କଣ ହେଲେ ଅନିଷ୍ଟ ଦଟିବ । ଆମ ପଛରେ ଏଠି କିଏ ଜଣେ ଅଛି । ଶୁଣିଲୁ ନାହିଁ, ଏଇଲେ କିମିତି ଗୋଟେ ଶବ୍ଦ ହେଲା ? ଅଉ ତ କେବେ ଆମେ ଇମିତି ଶୁଣି ନ ଥିଲେ ।” ବଡ଼ ଜେମା କହିଲା, “ନାହିଁଲେ, ଇଏ ଅଉ କିଛି ନୁହେଁ, ଆମେ ଯିବା ବୋଲି ରଜା ପୁଅମାନେ ତେଣେ ଅନନ୍ଦରେ କୋଳାହଳ କରୁଛନ୍ତି ।”

ରୂପା ବଗିଚା ଉତ୍ତରୁ ସୁନା ବଗିଚା ପଡ଼ିଲା । ସେ ବଗିଚାର ଗଛ ପତ୍ର ସବୁ ସୁନାରେ ଢାଆଇ । ସବୁଥରେ ସୁନାର ଫୁଲ ଫୁଟିବ, ସୁନାର ପତ୍ର ଧରିବ । ତା ପାଖରେ ଅଉ ଗୋଟେ ବଗିଚା ପଡ଼ିଲା ଯେ, ସେ ବଗିଚାର ଗଛ ପତ୍ର ଖାଲି ସ୍ଵାଦରେ ଗଢ଼ା । ପାଇକ ସବୁଥରୁ ଜାଳେ ଜାଳେ ଭାଙ୍ଗିଲା, ସବୁ ଥର ଯିମିତି ରଡ଼ାଟେ ଲେଖେ ଶୁଣିଲା । ସାନ ଜେମା ଭୟରେ ପଛରୁ ସବୁ ଥର ପାଟି କରି ନାନାକ ଡାକେ, ମାନ୍ୟକ ନାନା ତାକୁ ଇଆଡ଼ୁ ପିଆଡ଼ୁ ବଢେଇ ରୁନି କରି ଦିଏ ।

ଏହିପରି ସବୁଏଁ ଯାଇ ଏକ ଦହ ପାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଦହକୁ ଚାହିଁଲେ ଅତି ପାଉଁ ନାହିଁ । କାତକେନ୍ଦୁ

ସର ପାଣି, ଖାଲ ଲହରୀ ଉପରେ ଲହରୀ କୁଲକୁ ଉତୁକେଇ ଉଠୁଛି । କୁଲବେ କଣ ହୋଇଛି ନା, ବାରଗୋଟି ସାନ ସାନ ନାଆ ବନ୍ଦା ହୋଇଛି । ସେଥିରେ କେନ୍ଦ୍ର ନାଉଡ଼ି ନାହାନ୍ତି । ବାର ଜଣ ଧବ୍ୟ-ସୁନ୍ଦର ରଜାପୁଅ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନାଆରେ ଏକ ଏକ କାତ ଧରି ବସିଛନ୍ତି । ଏ ରଜା ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ସେମାନେ ଭାରି ବହୁମାନ କରି ନାଆକୁ ନେଇ ଗଲେ । ସବୁ ନାଆରେ ଜଣେ ଲେଖାଏଁ ରଜାପୁଅ ସାଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଲେଖାଏଁ ଜେମା ବସିଲେ । ପାଇକ ତ କାହା ଅଖିକ ଦିଶେ ନାହିଁ, ହିଏ ସାନ ଜେମା ପଛେ ପଛେ ତା ନାଆ ଓପରକୁ ଉଠିଗଲା ।

ରଜାପୁଅ ନାଆ ବାହାଲେ । ଯାଉ ଯାଉ ଯୋଉ ରଜାପୁଅ ସାନ ଜେମା ସାଙ୍ଗେ ବସିଥିଲା, ନାଆ ମଝି ଗଣ୍ଡରେ ହୋଇଛି, କହିଲା, “କାଇଁକି ଅଜି ଏ ନାଆଟା ମୋର ଏଡ଼େ ଓଜନ ଲାଗୁଛି, ବାହୁ ବାହୁ ହାଲିଆ ହୋଇ ଗଲଣି, କିନ୍ତୁ ଜାଣି ପାରୁ ନାହିଁ ।” ଜେମା କହିଲା, “ଆଜି କମିତ ଗୁଳୁଗୁଳିଆ ପାଗୁଟେ ହୋଇଛି ସେ ତମକୁ ସମିତ ଲାଗୁଥିବ । ମତେ ତ ଭାରି ଦହକବିକଳ ଲାଗୁଛି ।”

ଦହ ଆଉ ପାଖେ ଗୋଟିଏ ଅତି ଉତ୍ତମ ସୁନ୍ଦର ନାହିଁ ନଥିବା ଘର । ଦେଖିଲେ ଅଖି ଝଲସି ସିନ୍ଧୁ, ମୁଣ୍ଡରୁ ଠେକା ଖସି ପଡ଼ିବ । ଭିତରେ ବାଇଦ ବାଜଣା ବାଜୁଛି ଯେ, ପହରେ କାନେଇବାକୁ ମନ ହେବ । ରଜାପୁଅ ରଜାଝିଅ ସମସ୍ତେ ଆଉ କୁଲରେ ଓହ୍ଲେଇ ହାତ ଧରିଥିବା ହୋଇ ସେ ଘର ଭିତରକୁ ଗଲେ । ଭିତରେ ଗଟପଲଙ୍କ ପଡ଼ିଛି, ଫୁଲ ଗଛରେ ଘରଦ୍ବାର ସଜା ହୋଇଛି । ସେ ଘରେ କିଛି ଦୁର୍ମଲ ନୁହେଁ, ଯାହା ଲେଖିକ ତା ଅଛି । ଏମାନେ ସେ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଗପ ଗପ

କଲେ, ଖେଳିଲେ, ବୁଲିଲେ, ନାଚିଲେ, ହସିଲେ । ଶେଷକୁ ପୋଇଲୀ
 ସତ୍ତ୍ୱଙ୍କ ପାଇଁ ସୁନା ଥାଳୀ, ରୂପା ଗିନାରେ ଖାରବାକୁ ଆଣି ଥୋଇ
 ଦେଲା । ସତ୍ତ୍ୱଙ୍କ ଖାଇ ବସିଲେ । ମାତ୍ରକ ପାଇକ ଏଣେ କଲୁ କଣ ନା,
 ସାନ ଜେମା ପାଇଁ ବଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଦୁଧତକ କେତେବେଳେ
 ଅଗରୁ ଅସି ପିଇ ଦେଲା । ସିଏ ଗିନା ଦେଖିଲା ଲେଳକୁ ଦୁଧ ନା
 ପୁଅ ! ସେଠୁ ଭୟରେ ପାଟି କଲା । ବଡ଼ ଜେମା ତହୁଁ ତାକୁ କେତେ
 ବୋଧବାଧ କରି ରୁନି କରି ଦେଲା ।

ଖିଆ ପିଆ ସାର ସମସ୍ତେ ଆସି ନାଆଁରେ ଫେରେ ନସିଲେ । ପାଇକ ଏ
 ଥରକ ବଡ଼ଜେମା ନାଆଁରେ ବସିଲା । ନାଆଁ ଆସି ଏ କୂଳରେ
 ଲାଗିଲୁ ରଜାପୁଅମାନେ ଜେମାମାନଙ୍କୁ ଭାରି ବହୁମାନରେ ମେଲଣି
 ଦେଲେ, ଆଉ, କାଲିକି ଆସିବାକୁ କେତେମନ୍ତେ କହିଲେ । ଜେମା
 ମାନେ ହଁ କରି ଆସିଲେ । ଏମାନେ ସିମିତି ବଗିଚା ପଗିଚା ଜେଇଁ
 ଉଆସ ପାହାଚ ପାଖେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ମାତ୍ରକେ, ପାଇକ ତ ଜାଣିକରି
 ଏଥର ବଡ଼ଜେମା ପାଖେ ପାଖେ ଥିଲା, କଣ କଲା ନା, ଅଗେ ଅଗେ
 ଯାଇଁ ଯାଇ ଅପଣା ଖଟରେ ଚେକାବାକି ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରି ପହଞ୍ଚିଲା । ରାତି
 ସେତେବେଳକୁ ଫଗର ପାଟି ଯାଇଛି । ଜେମାଏ ଯାଇ ଦେଖିଲେ,
 ପାଇକର ନିଦ ଭାଙ୍ଗି, ସିମିତି ଖଟରେ ଆଖି ମୁଣ୍ଡ ଯୋଡ଼ି ପଡ଼ିଛି । ଦେଖି
 ମନେ ମନେ ଭାରି ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ଲୁଗାପଟା ପାଲଟି, ଗୋଡ଼ ହାତ
 ଥୋଇ ଯେଝା ଖଟରେ ସିଏ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ପାଇକ ସକାଳୁ ଉଠି କାହାକୁ ଚିତ୍ତ କହିଲା ନାହିଁ । ତା ଆଉ
 ବଡ଼, ତା ଆଉ ରାତି ଇମିତି ଆଉ ଦି' ରାତି ଜେମାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ

ଦେଇପରି ଯାଇ ସବୁ ଦେଖିଲା । ଶେଷଦିନ ରାତିରେ ଗଲା ଯେ, ରଜାପୁତ ଜେମାଙ୍କ ଟାଙ୍ଗିବାକୁ ଦେଇଥିବା ସୁନା ଥାଳିଆରୁ ପଟେ କାଟିରେ ଜାକା ଦେଇ ଆସିଲା ।

ଦିନଦିନ ଦିନରାତି ପୂରିଗଲରୁ ଛମୁରୁ ହୁକୁମ୍ ଆସିଲା, କଣ ହୋଇଛି କହିବାକୁ । ପାଇକ ଗଲା । ସାଙ୍ଗରେ ସୁନା, ରୂପା, ଘାସର ତିନୋଟି ଖାଲ, ଆଉ ସୁନା ଥାଳିଆଟି ନେଲା ।

ରଜା ପଚାରିଲେ, “ଜେମାମାନେ ରାତିରେ ଉଠି କୁଁ ରାଇଜକୁ ବୁଲି ଯାଆନ୍ତି କହି ପାରିବ ?”

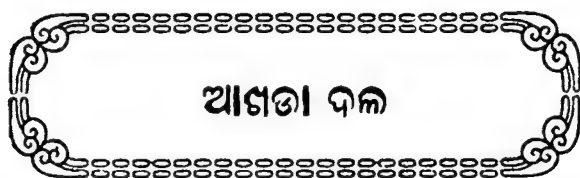
ପାଇକ କହିଲା, “ମଣିମା, କହି ପାରିବ । ଜେମାଏ ଯୁଠିକି ଯାଉଛନ୍ତି ସେ ଏକ ଅସୁରୁବ ରାଇଜ । ସେଠା ଗଛପତ୍ର ସୁନା, ରୂପା, ଘାସରେ ଗଢ଼ା । ସେଠା ନଈ ପୋଖରୀରେ ଦୁଧ ବୋହେ । ସେ ଦେଶର ମେଦମାନେ ଅମୃତ ବରଷନ୍ତି । ଜେମାଏ ସେଇ ରାଇଜକୁ ଯାଇ ବାରିଜଣ ରଜାପୁଅଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ଖେଳା ବୁଲି କରନ୍ତି”—ସ୍ତ୍ରୀ କହି, ଅଣିଥିବା ତିନୋଟି ଖାଲ ଆଉ ସୁନା ଥାଳିଆଟି ରଜାଙ୍କ ପାଦତଳେ ଥୋଇଦେଲା । ରଜା ଚିନ୍ତାପୂର୍ବକ ପରି ସବୁ ଶୁଣୁଥିଲେ, ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖି ଭାରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ବାରିଜଣଙ୍କୁ ଉକ୍ତେର ସ୍ତ୍ରୀର ତଥ୍ୟାତଥ୍ୟ ବୁଝିବାକୁ ପଚାରିଲେ । ଜେମାଏ ଆସି କବାଟ କଣରେ ଠିଆହେଇ ସବୁ ଶୁଣୁଥିଲେ । ବାପାଙ୍କ ଆଗରେ ନାହିଁ କରବାକୁ ଆଉ ବାଟ ନାହିଁ । ସବୁ ସତ ସତ କଥା କହିଗଲେ ।

ରଜା ସେଠୁ ପାଇକ ଉପରେ ଭାରି ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ, “ଏମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ତମେ କାହାକୁ ବିବା ହବ କହି ।”

ପାଇକ କହିଲା, “ମୁଁ ତ ବୁଢ଼ା ହେଇ ଆସିଲିଣି ।” ସ୍ତ୍ରୀ କହି
ବହୁଜ୍ଞେମାର ହାତ ଧରି ନେଇଗଲା ।

ବୁଢ଼ାବରକୁ ବଡ଼ କନ୍ଦିଆଁ, ବେଘାରେ ବସି ବିଭ୍ରାଘର ସମ୍ଭଳା,
ହେଜ ଭିତରେ ସ୍ବଇନ ଭାସିଗଲା । ବରକନ୍ଦିଆଁ ସୁଖରେ ଯୁଗୁରାଇ
କଲେ । ମୁଁ ଗଲାକୁ କଥା ନ କହିଲେ ।

ଆଗତା ଦଳ

ଏକ ଚଣାର ଗୋଟିଏ ଗଧ ଥିଲା । ଗଧୁଟିକ ସେ ଦଶ କି ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ବୁଢ଼ାଇଲା । ଶେଷକୁ ଯେତେବେଳେ ଗଧୁଟି ବୁଢ଼ା ହେଇଗଲା, ଦହରୁ ବଳ ଖସି ଆସିଲା, ଆଉ କିଛି ପାଇଁଟିପ୍ପକୁ ପାରିଲା ନାହିଁ, ତହୁଁ ଦିନେ ତାର ଯାଉ ବଢ଼ିଗଲା, “ସ୍ବାକୁ ରଖିକର ଆଉ କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ । ଡାଲି ଯୋଷିବା ମାତ୍ର ପାର ହେଉଛି । ଯାଉଛି ସ୍ବାକୁ କଂସେଇକ ଶକି ଦେବ ।” ସାଉର ଏ ବଢ଼ିର ଗଧ କମିତ ଶୁଣିପାରୁ ଦିନେ ଭାରି ତାଳ ଡାକରେ ଲୁଚିକରି ଘରୁ ବାହାରି ଗଲା । ଭାରିଲା, “ଯାଉଛି ଫେଲ ରାଜଧାନୀକ ଯିବ ସେ, ସେଠି ହେଲେ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ଗୀତ ବୋଲି ମୋ ପେଟ ମୁଁ ପୋଷି ପାରିବ ।”

ଇମିତି ବଢ଼ିର ସେ ଘରୁ ଖଣ୍ଡେଦୂର ଯାଇଛି, ଦେଖିଲା ବାଟ ଦହରେ ଗୋଟିଏ କନ୍ଦୁର ଭାରି ହାଲୁଆ ହେଲାପରି ପଡ଼ି ଖାଲି ଧକାଉଛି । ଗଧ ମରୁଗଲା, “ଭାଇ, କଣ ହେଲା କି ? ଇମିତି ଧକାଉଛି କିଆଁ ?” କନ୍ଦୁର କହିଲା, “ଆହା, କଣ କରବି ଭାଇ, ମୋ କପାଳ ଇଏ । ଏତେଦିନ ଯାଉଛି ସେବା କରି କରି ଆସିଲି, ହେଲେ ଶେଷକୁ ବୁଢ଼ା ହେଇ ଦୁର୍ବଳ ହେଇଗଲି, ସାଉ ପଛେ ପଛେ ଧାଇଁ ଆଉ ପାରିବ କରପାରିଲି ନାହିଁ ବୋଲି ସାଉ ମୋ ମୁଣ୍ଡକୁ ଠେଲେଇ ଦବ ବୋଲି ବସିଲା । ଆଉ କିଛି ଉପାୟ ନ ଦେଖି ଘରୁ ଧାଇଁ ଭାରି ଆସିଲି । ଆସିଲି ସିନା, କଣ କର କମିତି ପେଟ ପୋଷିବ, କିଛି ବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁନା !” ଗଧ କହିଲା, “ଶୁଣ ଭାଇ, ମୁଁ ଗୋଟେ କଥା

ବତଉଚି । ମୁଁ ଏବେ ରାଜଧାନୀକ ଯାଉଛି—ଗାଆନ ଦେବ ବୋଲି । ତମେ ଯଦି ଧାର ମୋ ସାଙ୍ଗେ ଆସ । ଦେଖିବ, ଏ ଉପାୟରେ ଯଦି କିଛି ଅଜି ପାରିବ ।” ଗପ କଥାରେ କୁକୁର ହିଁ କଲିରୁ ଦହେଁ ସାଙ୍ଗ-ହେଲ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗଲେ ।

ଅଳ୍ପ ବାଟ ଯାଇଗଲା, ଦେଖିଲେ ବାଟ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ବଢ଼ି ମୁହଁକୁ ଶୁଖେଇ ଭରି ଦୁଃଖରେ ବସିଲା ପରି ବସିଛି । ଗପ ପଚାରିଲା, “କି ଲେ ମାଉସି, କଥା କଣ ? ଇମିତି ମନ ମରି ଦେଇ କାହିଁ ବସିବୁ?” ବରଫ ଗୋଟେ ନିରାସ ପକେଇ କହିଲା, “ହଁ, ମୋ କପାଳେ ଯା ଲେଖା ଥିଲା । ଜୀବନ ଉପରେ ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଲେ କା ମନରେ ସୁଖ ଥାଏ ? ମୁଣ୍ଡ ମାର ମାର ବୁଢ଼ୀ ହେଲା, ଦହରୁ ରୁମ ଝଡ଼ିଲା, ଆଉ ଧାଇଁ ଧପଡ଼ି ପାରିଲା ନାହିଁ, ସବୁବେଳେ ଉଷ୍ମ ଦେଖି ଚୁଲି ମୁଣ୍ଡରେ ଶୋଇଲା, ଏଇ ତ ମୋର ଦୋଷ । ଏଥିକ ମୋର ସାଥୀନାଶୀ ମତେ ଧରି ପାଣିରେ ବୁଢ଼େଇ ମାରି ଦେବେ ବୋଲି ବସିଥିଲେ । ମୋ କପାଳ ଗଳଗ ଥିଲା ବୋଲି ସେଠୁ ଖସି ଆସିଲା । ଏବେ କିମିତି ଜାଇବ କିଛି ଉପାୟ ଦିଶୁନା ।” ଗପ ସବୁ ଶୁଣି କହିଲା, “ଆହା, ତେବେ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଆସ, ମାଉସି ! ତମେ ତ ରାତିରେ ଭଲ ଗାଇପାର; ଅମେ ଦହେଁ ଗୀତ ଗାଇବାକୁ ଯାଉଛୁ । ଦେଖ ଭଲା, ଏ ଉପାୟ କଲେ ତମ କପାଳ ଫିଟିବ ପରା ।” ଏ କଥା ଶୁଣି ବରଫର ମନ ଭଲ ମାରିଲା । ତହୁଁ ଯିଏ ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିଗଲା । ଏ ଭିତ୍ତିହେଁ ସାଙ୍ଗ ହେଇ ଯାଉ ଯାଉ ବାଟରେ କଣ ଲୋକର ଶୁଣା ପଡ଼ିଲା । ସେ କୋ ଦୁଆରେ କଣ ହେଉଛି ନା, ଏକ କୁକୁଡ଼ା

ବସି ତା ଗଲେ ବଲେ ପାଟି କରି ବୋବାଉଛି । ଗଧ ତାକୁ ଦେଖି କହିଲା, “ଗୋଡ଼ା ଗାଈ, କେତେ ସୁନ୍ଦର ପାଟି କରି ଗାଇ ପାରୁଛ ! କଥାଟା କଣ ?” କୁକୁଡ଼ା କହିଲା, “କଣ କି, ଅଜ କାଲି ଭିତରେ ଭଲ ପାଗ ହବ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣିଯାଇ ଅନନ୍ଦରେ ଗୀତ ଗାଉଛି । ଲୋକଙ୍କର ମୁଁ ଏତେ ଉପକାର କରୁଛି, ଏତେ କଷ୍ଟରେ ଡାକି କହୁଛି, ହେଲେ, ମୋ ଧାଅନ୍ତାଣୀ, ଅଉ ସେ ପୂଜାର ଟୋକା ମୋର ଉପକାର ନ ବୁଝି ମତେ ଅଉର ଭରଉଚନ୍ତି, ସେ, କାଲି ମୋ ମୁଣ୍ଡ କାଟି କୁଣିଆ ଅସିଲେ ଖାଇବାକୁ ଦେବେ ।” ଗଧ ତା ଶୁଣି ଜିଭ କାମୁଡ଼ି ଦେଇ କହିଲା, “ଭଗବାନ ତା ନ କରନ୍ତୁ, ତା ନ କରନ୍ତୁ । ଭଲ, ଆମ ପାଖରେ ରୁଲ ଅସ । ଏଠି ରହି ମୁଣ୍ଡ କାଟ ହେବା ଅପେକ୍ଷା ଏ ଭଲ ହେବ । କିଏ ଜାଣେ କପାଳରେ କଣ ଅଛି ? ଆମେ ଗୁରୁହେଁ ଯେବେ ଏକାଠି ମିଳି, ଏକା ସ୍ତର ଲଘୁ ରଖି ଗୀତ ଗାଇ ପାରିବା, ତେବେ ଆମର ଅସଲ ଆଖିଆ ଦଳୁଟିଏ ହବ । କଥା ମନ ଆମ ପାଖରେ ଅସ ଭାରି ।” କୁକୁଡ଼ା କହିଲା, “କିଛି ପରୁଆ ନାହିଁ । ମୋର ଯିବାକୁ ଘର ମନ, ଚାଲ ।” ତନ୍ତୁଁ ଗଧ, କୁକୁର, ବରାଡ଼ ଓ କୁକୁଡ଼ା, ଏ ଗୁରୁହେଁ ମହାମଉଜରେ ହସି ଟେଲି ଚାଲିଲେ ।

ସେ ଧନ ସେ ସମସ୍ତେ ରାଜଧାନୀକୁ ଯିବେ ବୋଲି କଥା କରି ଥିଲେ; ମାତ୍ର ଗାଟରେ ଶୁଣି ହେଉ ଯିବାରୁ ଆଉ ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ବଣକୁ ଯାଇ ରାଜକ ସେଠି ପୁହାଇବେ ବୋଲି ବିଚାରଲେ । ସେ ବଣରେ ଗୋଟେ ବଡ଼ ଚରଗଛ ଥିଲା । କୁକୁର ଆଉ ଗଧ ଗଛମୂଳେ ରହିଲେ, ବରାଡ଼ ରାମୁଡ଼ି କାମୁଡ଼ି ହେଉ ଚଢ଼ି ଯାଇ ଗୋଟେ ଡାଳରେ ବସିଲା । କୁକୁଡ଼ା ତ ଟିକିଏ ଉଡ଼ି ଜାଣି,

ଏବେ ସେଠୁ ଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ସୁଖରେ ଆଉ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ରହୁଛ ବୋଲି ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଯାଇ ଗଛର ସଭା ଉପର ଶିଖରେ ବସିଲା । କୁକୁଡ଼ାଙ୍କର ଗୋଟେ ଧୋରଣୀ ଅଛି ଯେ, ସେମାନେ ଶୋଇବାକୁ ଯିବା ଆଗେ ଗୁରୁ ଆଳୁକୁ ଗୁଡ଼ି ଦେଖିବେ କୁ'ଠି କଅଣ ଆସବ ବାଟର ଅଛି କି ନାହିଁ । ଏ ପିମିତି ଚନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ବସି ଗୁରୁଆଳୁକୁ ଗୁଡ଼ିଲା ଦେଖିଲା, ଅଳ୍ପଦୂରରେ ଠାଏ କଣ ଖାଲି ଜଳ ଜଳ ଉଜାଳ ଦିଶୁଛି ! ସେଠୁ ଯେ ପାଥୁକାଳୁ ଡାକ କହିଲା, “ହେ ଭାଇ, ଖଣ୍ଡ ଦୂରରେ ମୁଁ ଗୋଟେ ଆଳୁଅ ଦେଖି ପାରୁଛି, ନିଶ୍ଚୟ ସେଠି ଗୋଟେ କଣ ଘର ଥିବ ।”

ଗଧ ସେଠୁ କହିଲା, “ତା ଯଦି ହେଉଥିବ, ଗୁଲ ଆମେ ଅମର ଏ ବସା ଦେଲେଇବା । ଅମର ବସାଟା କିଛି ଭଲ ହେଲା ନାହିଁ । ସିଠୁକୁ ଗଲେ ଭଲରେ ରହନ୍ତେଇ ।”

ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଣି କୁକୁର କହିଲା, “ଭଲ କଥା, ଆଉର ମଧ୍ୟ ସିଠାକୁ ଗଲେ ମତେ ହାଡ଼ ଖଣ୍ଡେ ବି ମାଉଁସ ବକଟେ ହେଲେ ମିଳି ପାରିବ ।”

ଇମିତି ବଚରା ଧରି ହେଇ ଯିବୁଁ ତହୁଁ କୁକୁଡ଼ା ଯୋ'ଠି ଆଳୁଅ ଦେଖିଥିଲା, ସେଇ ଆଳୁକୁ ଗଲେ । ସେତକି ଏମାନେ ସେ ଆନ ପାଖକୁ ପାଖକୁ ଲାଗିଲେ, ଆଳୁଅଟା ସେତକି ଆଉର ଜଳ ଜଳ, ଆଉର ବଡ଼ ଦଶିଲା । ଶେଷକୁ ଯାଇ ସେ ଘର ପାଖେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କୋମଳରେ ସେ ଘରଟା ହେଉଛି ପଞ୍ଜେ ଚୋରଙ୍କର ବସା ଘର । ତୋରମାନେ ଗାଁ ଗନ୍ତାରୁ ଚୋରେଇ ଆଣି ସେ ଘରେ ରହନ୍ତି, ଶିଆ ପିଆ କରୁ ମହାସୁଖରେ ଥାନ୍ତି ।

ଏ ପଞ୍ଚାକ୍ଷ ଭିତରେ ଗଧ ତ ଫୁଲୁ ଢେଙ୍କା, ଧର ଭିତରେ କଣ ହେଉଛି, କିଏ ଅଛି ଢେଙ୍କା ସିଏ ଆଗ ପଞ୍ଜରଠାକୁ ଗଲା, ଯାଇ ଲୁହକି କର ଭିତରକୁ ଚାହିଁଲା । କୁକୁଡ଼ା ପଚାରିଲା, “ଗଧଭାଇ ! ଭିତରେ ତମେ କଣ ଦେଖୁଛ ?” ଗଧ କହିଲା, “କଣ ଦେଖୁଛ ? ଦେଖୁଛ ତଜେ ଠା ହେଲୁଛ; ଖିରି, ଖେଚଡ଼ି, ମାଛ, ମହୁର, ପିଠାପଣା ଯବୁ ଧାଡ଼ିକ ଧାଡ଼ି ହେଲ ବଡ଼ା ହେଲୁଛ, ଆଉ, ଚୋରମାନେ ମହାମଉଜରେ ତାକୁ ଧରୁ ଖାଇବାକୁ ବାଟଚନ୍ତି ।”

କୁକୁଡ଼ା କହିଲା “ବାଃ, ଏ ଘରଟା ଏକା ଅମ ପାଇଁ ଅସଲ ଘର ।” ଗଧ ତା କଥା ଶୁଣି କହିଲା, “ହଁ, ଅମେ କିମିତି ଯେବେ ଏ ଭିତରେ ପଶି ରହୁପାରନ୍ତେ, ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।”

ତହିଁ ଚାରି ଯାଜ୍ଞଯାକ ଏକାଠି ଶରୀର କରି ବସିଲେ, କି ଉପାୟ କଲେ ଶ୍ଵେରଙ୍କୁ ସେ ଭିତରୁ ତଡ଼ି ଦେଇ ହେବ । ବସି ବସି ଶେଷକୁ ଗୋଟେ ଉପାୟ ବାହାର କଲେ । ଗଧ କଣ କଲା ନା, ତାର ମଛ ଗୋଡ଼ ଯୋଡ଼ାକରେ ତଳେ ଭାରି ଦେଇ ଆଗ ଗୋଡ଼ ଯୋଡ଼ାକୁ ଗୋଟେ ବଡ଼ ଫିଙ୍ଗର ଓପରକୁ ରଖି ଠିଆ ହେଲା । କୁକୁର ଉଠିଲା; ଯେ, ଗଧର ପିଠି ଉପରେ ଠିଆ ହେଇ ରହିଲା । କୁକୁରର ଦି’ କାନ୍ଧରେ ଦି’ଗୋଡ଼, ଅଉ ଅଗ୍ନାରେ ଦି’ଗୋଡ଼ ଦେଇ ବରୁଡ଼ ଠିଆ ହେଲା । ଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ, କୁକୁଡ଼ା ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଯାଇ ବରୁଡ଼ ଓପରେ ବସିଲା । ଆଗରୁ କଥା ହେଉଥିଲା ଯେ, ଗୋଟେ କଣ ଇଫାବା ଦିଆ ହେଲେ ମମସ୍ତେ ଏକାବେଳେକେ ଏକା ତାନ ଲୁହ ରଖି ଗୀତ ବୋଲିବେ । ସମସ୍ତେ ଯେତେବେଳେ ସଜକାଜ ହୋଇ ଠିଆ ହେଲେ,

ଗଧ ଇସାର ଦେଲା । ତହୁଁ ସତ୍ତ୍ୱେ ଯେଥା ଗୀତ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଗଧ ‘ଗ’ ‘ଗ’ ହେଲା, କୁକୁର ‘କ୍ବେ’ ‘କ୍ବେ’ ଡାକିଲା, ବାବୁ ‘ମ୍ୟାଉ’ ‘ମ୍ୟାଉ’ ଗୋଗେଇଲା; ଅଉ କୁକୁଡ଼ା ‘କକ୍ କକ୍’ ‘କକ୍ କକ୍’ ହେଇ କିର୍କିଛିଅ ରଡ଼ ଛଡ଼ିଲା ।

ଖାଲି ଏତିକିରେ ଗୀତ ଗୋଲା ସରଲା ନାହିଁ । ଗୀତ ଯାକେ ଯାକେ ନାଟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ଏକାବେଳକେ ଇମିତ୍ତ ଏକ ମହା ଉତ୍ସବର ଗନ୍ଧ ନ କରି ପଞ୍ଜର ଭିତରକୁ ଠେଲି ହୋଇ ପଶି ଗଲେ ଯେ, ପଞ୍ଜରର କାଠି ଫାଟି ଭାଙ୍ଗି ଗୋଟାକ ଉପରେ ଗୋଟେ ଯାଇ ଦର ଭିତରେ ଦୁମ୍‌ଦାମ୍ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଶ୍ୱେତମାନେ କେତେ ଥର ଗୀତ ଶୁଣିଚନ୍ତି, ହେଲେ, ଇମିତ୍ତ ଗୀତ କେବେ ଶୁଣି ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତି ହେଲା, ସତେ ସିମିତ କୁଆଡ଼ୁ ଏକ ବୁଦ୍ଧ ଅସି ଦରଭିତରେ ହାବୁଡ଼ିତ । ଉତ୍ସରେ ତାଙ୍କର କଲିକା ପାଣି ହୋଇଗଲା । କିଏ କୁବାଟେ ପଡ଼ି ଉଠି ପ୍ରାଣ ଉତ୍ସରେ ପଳେଇଲେ ଯେ, ସିବା ବାଟରେ ସିମିତ କି ଅଉ ଦୁବ କଅଁଳିବ ନାହିଁ ।

ଶ୍ୱେତମାନେ ପଳେଇଲାଠାରୁ ଏମାନେ ଗୋଟେ ମହାଦୋର ବସନ୍ତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଲେ । ଦରଟା ନିଛାଟିଆ ହୋଇଗଲା ! ତହୁଁ ଶ୍ୱେତେ ଯାହା ଦରଖିଆ ହୋଇ ଅଇଁଠାରେ ଛଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ, ତାକୁ ଏମାନେ ଖାଇବାରେ ଲାଗିଲେ । କାଉଲି ବାଉଲି ହେଇ ମେଷା ମେଷା କରି, ହତା ହତା କରି, ବୁଞ୍ଜା ବୁଞ୍ଜା କରି ସିଏ ସେଡ଼େ ବେଗେ ପାରେ, ସେଡ଼େ ବେଗେ ଖାଇ ଗଲେ ଦେଇ ଗଲେ । କିଏ କାହାକୁ କହବାକୁ କି ବୁଝିବାକୁ ମୁହଁରେ ତର ସହିଲା ନାହିଁ । ସତେ ସିମିତ କି ଅଉ ମାସକ ଯାଏ ଖାଇବେ

ବୋଲି ସିଏ ବିଚାର ନଥିଲେ । ଯେତେ ଯେତେ ଶାଢ଼ୀର ଫୁଁ ଫୁଁ ହେଲେ, ତହିଁ ସାଥେ ଲାଗିଲେ ଥାନ ଖୋଜିଲେ, କିଏ କୁଠି ଶୋଇବ ବୋଲି । ଯହାକୁ ଯୋଉଁ ଥାନ ପାଏ, ସିଏ ସେଇଠି ଶୋଇଲା । ଗଧ ଗଲା ଯେ, ଗୁହାଳରେ ପାଳ ଗୋଛ ଉପରେ ଶୋଇଲା । କୁକୁର ଇଚ୍ଛୁରି ମୁଣ୍ଡକୁ ପଟ ଖଣ୍ଡକରେ ଲମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ବିରାଡ଼ି ଚୁଲି ମୁଣ୍ଡରେ ଢଳିଲା ପାଉଁସ ଉପରେ ଶୋଇ ଉଷୁମ୍ଭ ଟାଣିଲା । କୁକୁଡ଼ା ଉଡ଼ି ଯାଇ ଗୋଟେ ଦୁଲାରେ ବସି ସୁମେଇଲା ।

ସମସ୍ତେ ତ ସେ ଦିନକଯାକ ବାଟ ଚାଲି ଚାଲି ହାଲିଆ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ; ସିମିଡ଼ି ଆଖି ବୁଜିଲେ ସିମିଡ଼ି ନିସୋଡ଼ ନଦ ଲାଗିଗଲା ।

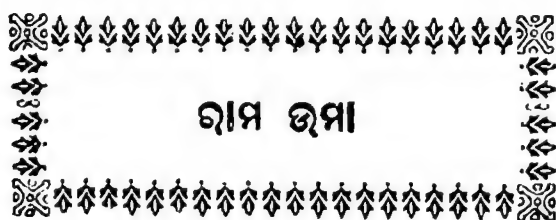
ଏଣେ ଶ୍ଵେତମାନେ ତାଟକା ହେଇ ଗଣ ଭିତରେ ଲୁଚିଥିଲେ । ଅଧରନ୍ତକ, ଯେତେବେଳେ ନିଶା ଗରଜିଲା, ସବୁଆଡ଼ୁ ସୋର ଶବ୍ଦ ଲାଗିଗଲା, ସର ଭିତରେ ଆଉ ସାଥେ ଆଲୁଅ ଦିଶିଲା ନାହିଁ, ପଦାକୁ ଆସି ବିଚାରବେ, “ଆମେ ମାହାଳୟ ଏଡ଼େ ଅତରଳ ହେଇ ପଳେଇ ଅଇଲେ, କଥାଟା କିଛି ଜଣା ଗଲାନି ।” ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଜଣେ ଭାରି ସାହସିଆ ଶ୍ଵେତ ଥିଲା । ସିଏ ସେଠୁ ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼ି ଉଠିଲା, “ଦେଖି, ସରଭିତରେ କଣ ହୋଇଛି ଦେଖିବା ।” ସ୍ତ୍ରୀ ବିଚାର ଦୁଆରମୁହଁକୁ ଯାଇ ଚାହିଁଲା କିଛି ଦିଶୁ ନାହିଁ; ସବୁ ସର ନିଛାଟିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ତହିଁ ସିଏ ସ୍ଵର ଝର ପାଦ ପକେଇ ରେସେଇ ସରକୁ ଗଲା । ଯାଇ ଏ କଣ ସେ କଣ ଦିଶୁଛି ଦିଶୁଛି ଖଣ୍ଡେ ଶୋଇ ହାତରେ ପଡ଼ିଲା । ଏ ସିବାର ଭରତ ଉଠି ଜାଣିଲାଣି ବିରାଡ଼ି ଆଖି ତ ଅନ୍ଧାରରେ ଢାଳି ନିଆଁ ଜଳିଲା ପରି ଜକ୍ ଜକ୍ ଦିଶେ, ଏ ଶୋଇ ଖଣ୍ଡ ଜାଳି ସାଥେ ଲାଗିଲେକ ବୋଲି ଦୁଲିରେ ନିଆଁ

ପଛୁଳି ନାଇଁ ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି, ବୁଲୁଥିବା ବେଳେ ଅତି ଦିନ କଳକଳ
 ଦେଖିଲା । ଶେଷଟା ବୋଲିଲା, ‘ହେଉ ଦିନେ ରହନ୍ତୁ ପଡ଼ିବ ।’
 ତହୁଁ ସେ ଥରକଣି ଗୋଲ ଖଣ୍ଡିକ ଧରି ସେଇ ନିଆଁରେ ଲଗେଇ
 ଦିନ ବୋଇଲି ତେଲକୁ ବାହାରି ତ ଏତେ କଥା ଜାଣି ନାଇଁ,
 ମାଲିକ ଖୋସାଏ ସେ, ତା ମୁହଁରେ ପାଇଁ ଚାହିଁଲା । ଚାହିଁଲା ସିମିତି
 ନିଶି ଲଙ୍ଗୁଳ ମୁହଁରେ ମୁହଁଟାକୁ କାମୁଡ଼ି ବୋଧ ପକେଇଲା ।
 ରାମୁଡ଼ା ଖାରି ସେଇ ପ୍ରାଣ କାକୁଡ଼ିରେ ଥର ହରି ଧାଇଁ ପଳେଇଲାବେଳକୁ
 ମଧୁଁ ଦର ଦୁଆରମୁହଁରେ କୁହୁର ଶୋଇବ । ସିଠି ସିମିତି
 ଯା ପାଦ ପଡ଼ିବ, କୁହୁର ଉଠି ଗୋଡ଼କୁ ଜିକାଡ଼ି ଗୋଟେ ଧଇଲା ।
 ସେଇ ଅନ୍ଧାରରେ ଲପ ଛେଟେଇ ଛେଟେଇ ଧଇ ଧାଇଁ ଗୁମାଳ
 ଗୋଟେ ପଡ଼ି ଖସି ପଳେଇବ ଗୋଲ ବସିଲା । ଗଧ ତ ପାଳ ଗୋଷ୍ଠରେ
 ଅନ୍ଧାରରେ ଗଡ଼ୁଥିଲା, ଉଠି ମାଇଲା ଲୁଟିବ ସେ ଚୋରଟା ଭିନି ଗଡ଼ି
 ଦେଇ ପାଇ ନିଶି ହାତ ଦୁଇରେ ପଡ଼ିଲା । ଏ ସମୟରେ କୁକୁଡ଼ା ଓର
 ଗପରେ ପଶି ପଡ଼ି ପଡ଼ି କରି ତା ବଳେ ବଳେ କଳଙ୍କିଏ ପାଟିରେ
 ତାକୁ ଗୋଡ଼େଇଲା ।

ତୋରକୁ ଆଉ ବାଟ ବାଟ ଦିଶି ନାଇଁ । ସେଇ କମିତି ପ୍ରାଣ
 ଦିନି ମେ ଦରୁ ଅସିବି ବୋଲି ଏକା ନିଶ୍ଚୟରେ ଧାଇଁବ । ଆଉ
 ପଛକୁ ନ ଶୁଦ୍ଧି, କେତେବେଳକୁ ରକତ ନଳିନୀ ହେଉ ଯୋଗେ ସାଥୁ
 ବାଲି ଥିଲେ, ସେଠି ପାଇଁ ପଡ଼ିଥିଲା । ତା ପାଟିରୁ ପଳଣି ହେଇ
 କଥା ଭରୁ ନ ଥିଲା । ଗରଦାର ପରାବଲେ, “କହ, କଣ ଦେଖିଲୁ ?”
 ଏ ଦିଗକୁ ଦିଶୁ ଥିଲା ମାରି ମାରି କହିଲା, “ଓହୋ, ପ୍ରାଣରେ ଆଉ
 ବଞ୍ଚି କରି ଆସିବ ବୋଲି ଦେଖି ନ ଥିଲି—ଜାଇଗଲା । ଇମିତି

ଏକ ଜାହାଜୀ ଅମି ସେ ସରେ ହାକୁଡ଼ିଚ, ତାର ସେ ଚୋର ଗୋକଥ
 ଗୋକଥ ଭୁବ ପର ଦ ଭୁଅ ଆକ୍ରମାଳ, ମିଥେରେ ମୋ ମୁହଁଟାପାକୁ
 ପର ଗୋଡ଼ି ବଦାଏ ପକେଇଲ, ନାକୁଟାକୁ କାମୁଡ଼ି ନେଇଗଲା !
 ଅନ୍ଧାର—ପୁଣି ଏକ ମଣିଷ ସେ ମଝି ଦୁଆରେ ହୁଗଟେ ଧର ଲୁଚି
 କରି ବସିଥିଲା । ମୋ ଗୋଡ଼କୁ ଦେଖେଇ ଚୋରଟ ପକେଇଲ ସେ,
 ଦେଇଛି ରକତଧାର ଲଗାଟ । ଯୁା ଉତ୍ତରୁ ମୋ ଚାନ୍ଦାଳ ଅଡ଼କୁ ଗଲା
 ଚେଳକୁ ସେଠି ଗୋଟେ ଗନ୍ଧସ ଗୋଇଟ । ସିଏ ତା ଫେଙ୍ଗାରେ ମତେ
 ନିଧୁମ୍ପ ଫାନ୍ଦାରେ ପକେଇଲା ସେ, ଭାଗଗତା ଦେଇ ତଳେ ପଡ଼ିଲା ।
 ମେଠୁ ଭରି ଅଇଲାବେଳକୁ ଓହରେ ଗୋଟେ ଭୂତ ବସିଥିଲା ।
 ମତେ ଦେଖି ମିଏ ପାଟ କରି କରି କହୁଲା, ‘ମାର ଯୁକୁ ମାର, ଏ
 ଚୋରକୁ ମାର ମାର’ । ” ଯୁକିନ୍ଦ୍ର ଚୋରଟା ଅଚେତା ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା ।

ସେହିଦିନୁ ଚୋରଟ ସେ ସରର ସୀମା ମଧ୍ୟନ୍ତ ମାଡ଼ିବାକୁ
 ସାହସ କଲେ ନାହିଁ । ଏ ଚାରିକଣ ଆଖିଆଗଲା ସେଠି ମହାସୁଖରେ
 ଖାଇ ପିଇ ରହିଲେ । ମୁଁ ଜାଣେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ଅଛନ୍ତି । ତମେ
 ଯେବେ କେବେ ଥରେ ଯାଆନ୍ତୁ, ଗୀତ ଶୁଣି ଆନ୍ତ !

ଗାମ ଉମା

ଗାମ ଦିନେ ତା ରତଣୀ ଉମାକୁ ଜାକ କହିଲା, “ଉମା ! ଆମ
 ଗୋଡ଼ ଆସି ଚାଲି ଦିନଠୁ ଆମେ ବଡ଼ ଦୁଖରେ ରହିଛେ । ଆମ

ସାବତ ମା ଆମ୍ଭକୁ ଦେଖି ପାରିନି, ଆଉ ଯାଉଣୁ ଅସୁଖ ଯାଇ କୁଟି ପକେଉଛି । ଆମେ ଖାଇଲେ ପିକିଲେ ତା ଦିହ ସହୁନ । ଆହା ! ବୋଉ ଯେବେ ଜାଣୁଥାନ୍ତା ଆମେ କି ଦୁଃଖରେ ଅଛେ, ତା ମନ କଅଣ ନୋହୁ ଥାନ୍ତା ! ଫୁଲ, ଆମେ ଦେଖୁ ଭାରି ସିତା ।” ଏଇପରି ବଚନ ବାଟର ଦେଇ ଦିହେଁ ଯାକ ଘରୁ ବାହାର ଗଲେ; ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳକୁ ଯାଇ ଏକ ଖଗ୍ଗାଗ୍ଗ ବନସ୍ତରେ ଫଟୁଥିଲେ ! ଦାଟ ଗୁଲି ନିହଙ୍ଗି ଭାରି ବାଧୁ ଯାଇଥିଲା; ଶ୍ରେକରେ ଗୋଟିଏ ଗଛମୂଳେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ଆଉ ଦିନ ସକାଳୁ ଉଠିଲା ବେଳକୁ ବେଳ ପହରେ ହେଇ ଗଲାଣି । ରାମ କହିଲା, “ଭ୍ରମା, ମତେ ଭାରି ଶୋଷ କରୁଛି, ଗୁଲି ସେ ନଈରେ ଯାଇ ମନ୍ଦିର ପାଣି ପିଇବା ! ନଈ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚି ରାମ ପାଣିକି ହାତ ବଢ଼ାଇଲା ବେଳକୁ ଭ୍ରମାକୁ ଶୁଦ୍ଧିଲା ଯେ, ପାଣି ଭିତରେ କିଏ କହୁଛି, “ସିଏ ଏ ପାଣି ପିଇବ ସେ ବାଦ ହେଉଯିବ ।” ସେଠୁ ଭ୍ରମା କହିଲା, “ଭାଇ, ପିଅନ, ପିଅନ । ପିଇଲେ ତମେ ବାଦ ହେଇ ମତେ ମାର ପକେଇବ ସିଏ !” ରାମ ତଣ୍ଡି ଶୁଣି ଯାଉଥିଲେ କଅଣ ହବ, ସିଏ ଆଉ ପିଇଲାନି । ଦିହେଁ ସାଙ୍ଗ ହେଇ ପୁଣି ବଣରେ ଶେରେ ଚଳେ । ଯାଉ ଯାଉ ଆଉ ଗୋଟିଏ ନଈ ପଡ଼ିଲା । ସେ ନଈ କହୁଛି ଯେ, “ସିଏ ମୋ ପାଣି ପିଇବ ସିଏ ଗମ୍ଭୀର ହେଉଯିବ ।” ଭ୍ରମା ଭାଉଜି ତାର ପିଇବାକୁ ମନା କଲାରୁ ଭଲ ଆଉ ପିଇଲାନି । ହେଲେ କହିଲା ଯେ, “ଆଉ ନଈ ପଡ଼ିଲେ ତୁ ଯାହା କହୁ ପଛେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ପିଇବି ।”

ଯାଉ ଯାଉ ବାଟରେ ପୁଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ ନଈ ପଡ଼ିଲା । ସେ ନଈ କହୁଛି ଯେ, “ସିଏ ମୋ ପାଣି ପିଇବ ସିଏ ହରଣ ହେଉ-

ଯିବ । ” ଉମା ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଣି ଭାବନା ମନା କଲା, ହେଲେ ଭାବ ନ ମାନି ପିଇ କପିଳାରୁ ସବୁକୁ ଏତା ହରଷେଇ ଦେଇଗଲା । ଉମା କି କଥା ଦେଖି ବେନେତ କାନ୍ଦିଲା । ପଛକୁ ଆପଣା ବେନେରୁ ସୁନା ମାଳ ପଡ଼ିଲେ ହରଷ ବେନେରେ ବାଜି ଦେଲା, ଆଉ ତାକୁ ଓଡ଼େଇ ଓଡ଼େଇ ଢେଣି ବଣେ ଗଲା ।

କେତେ ବାଟ ଗଲେ ସେ ଗୋଟି କାହାର କୁଡ଼ିଆ ପର ଦେଖିଲା ଯେ, ସେ କୁଡ଼ିଆରେ ମଣିଷର ପୋର ଶବଦ ନାହିଁ । ଉମା ସେଇଠି ହରଷକୁ ଧରି ରହିଲା । ନିତି ସକାଳୁ ଯାଇ ବଣ ଭିତରୁ ଆପଣା ପେଟ ଫଳମୂଳ ଆଣେ, ଆଉ ହରଷଟି ମେଇଁ ଆଣେ କଥଣ ନା, ଦାଦ ପତର ଆଉ କଅଁଳ ଡଙ୍କ । ହରଷ ସୁରେ ପରୁ ତା ହାତରୁ ଛୁଡ଼େଇ ଖାଏ, ଆଉ ତା ଶୁଭପଟେ ଢେର ଥାଏ । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଖୋଇଲ ବେଳକୁ ଉମା ହରଷ ଉପରେ ମୁଣ୍ଡ ଦେଇ ତାକୁ ମାଡ଼ି କର ଶୁଏ ।

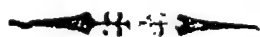
ଏଇମିତି କେତେ ଦିନ ରହିଗଲା, ଦିନେ ସେ ବାଉଁଶର ରଜା ଆଇଲେ ପାରୁକ । ନଣଯାକ ଖାଇଦି ନାଜିଲ, ତ ଗ ବାଜିଲ, କୁକୁର ଭୁକିଲେ । ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଣି ହରଷର ମନ ଭାଙ୍ଗି ଚାଲିଲା । ସିଏ କହିଲା, “ ଉମା ଲୋ, ମତେ ଛାଡ଼ି ଦେ; ମୁଁ ଯାଇ ଦେଖିବି କଣ ହୋଇଛି । ” ଉମା ଥରେ ଦି ଥର ନାହିଁ ଗଲା । ପଛକୁ କହିଲା, “ ମୁଁ ତେବେ ଯା, ହେଲେ, ମଞ୍ଜି ବେଳକୁ ଲେଉଟି ଆସିବୁ । ମୁଁ ଦୁଆର କିଲ ଦେଇଥିବି । ତୁ ଟିପମାର ଡାକରୁ—ଉମା, ଦୁଆର ଫିଟା । ମୁଁ ଦୁଆର ବାରି ଦୁଆର ଫିଟେଇ ଦେବି । ” ଉମା ପାଟିରୁ କଥା ମରୁ ନଈରୁ ହରଷ କୁଆଡ଼େ ଢେଇଁ ଶୁଭିଗଲା । ଯାଇ ବଣ ଭିତରେ ହାଜର ହେଲା ।

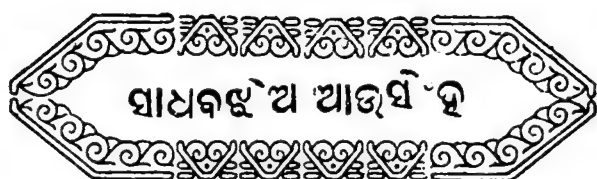
ରଜା ହରିଶକୁ ଦେଖି ଗୋଡ଼େଇଲେ । ହେଲେ, ଧର ପାଟଲେ ନାହିଁ ।
ହରିଶ କୁଆଡ଼େ ବଣ ବୁଢ଼ା ଡେଇଁ ଚାଲିଗଲା, ଅଉ ତା ପଛା ମିଳିଲ
ନାହିଁ; ଝିଗେଲେକୁ ଅସି କୁଡ଼ିଆ ଦୁଆରେ ହାଜର ହେଲା । ଭବ୍ୟ
ସିମିତି କହିଥିଲା ଡାକିଲା, “ଉମା, ଦୁଆର ଫିଟା ।” ଉମା ଦୁଆର
ଫିଟେଇ ଅନଳଓମ୍ବ ହେଇ ହରିଶକୁ ଘରେ ନେଇଗଲା ।

ଆଦେନ ଡୁଣି ଫକାଳୁ ରଜାଙ୍କ ପାରିଧରେ ଫେଇଯିବ ବାଜଦ
ବାଜିଲା, ତୃଷ୍ଣ ବାଜିଲା, କୁକୁର ଭୁଲିଲେ । ହରିଶ ଚାହିଁଲା, “ଉମା,
ଦୁଆର ଫିଟେଇ ଦେ, ମୁଁ ସିଦା ।” ଉମା ଦୁଆର ଫିଟେଇ ଦେଇ କହିଲା,
“ଝିଗେଲେକୁ ଫେରି ଆସ ରୁ ।” ରଜା ହରିଶକୁ ଦେଖିଲା ଯି ଯି
ଗୋଡ଼େଇଲେ । ହେଲେ କଣ ହେବ, ଗୋଡ଼େଇ ପାରୁନା କେତେକେ ?
ମକାଳୁ ଝିଗେ ଆସି ହେଲା, ହରିଶ ସିମିତି ବାଜିଲା ଧାଇଁ । ପଛକୁ ତା
ଗୋଡ଼ରେ ପଡ଼େ କାଣି ବାଜି ଗଲେ ଧିଏ ଛେଟେଇ ଛେଟେଇ ଘରକୁ
ପଳେଇ ଅଇଲା । ରଜା ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼େଇଲେ । ଅସି ଶୁଣିଲେ
ହେ ହରିଶ କହୁଛି, “ଉମା, ଦୁଆର ଫିଟା ।” ଉମା ଦୁଆର ଫିଟେଇ
ହରିଶକୁ ଘରେ ନେଇଗଲା । ରଜା ସେ ଦିନ ବାହୁଡ଼ ଗଲେ ।

ହରିଶର ଗୋଡ଼ ଜଙ୍ଗମ ହେଇ ସିଦାର ଦେଖି ଉମା ଆଖିରୁ
କେତେଇ ଲୁହ ବୋହୁଲେ । ସିଦା ଗୋଡ଼ରୁ ରକତ ପୋଛି ମକେଇଲେ,
ଅଉ ଜଙ୍ଗମ ଧାନରେ ବଣସେତା ଝସ ଚମୁଡ଼ି ପକେଇଯିଲା ।
କହିଲା, “ଏଥର ଶୋଇ ପଡ଼, କାଲିକି ରଲ ହେଇ ଯୋଇଥିବ ସେ ।”
ହରିଶ ନିଘୋଡ଼ ନିଘରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଆଉ ଦିନ ସକାଳୁ ଉଠି
ଦେଖେ, ଘରକୁ ଯିବା ଗୋଡ଼ରେ ପ୍ରାସ ପାଞ୍ଜି ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।
ହେଲେ, ଘୁଣି ପାରିଥିଲା । ଗାଈଦ, ତୃଷ୍ଣ ବାଜିଲା, କୁକୁର ଭୁଲିଲେ ।
ହରିଶ କହିଲା, “ଉମା, ଦୁଆର ଫିଟେଇ ଦେ, ମୁଁ ସିଦା ।” ଉମା ଆଜ

ଆଉ ଦୁଆର ପିଟିବା କେତେକେ ? ଜମାରୁ ମଜିଲି ନାହିଁ । ହରିଶ ଏକା ରମା ଧରି ବସିଲା । କହିଲା, “ମତେ ଛାଡ଼ି ନ ଦେଲେ ମୁଁ ପ୍ରାଣ ନଢେଇ ଦେବି ।” ତେଣୁ ଉମା କେତେ କାନ୍ଦିଲା, କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଦୁଆର ପିଟିବା ଚେଲେ । ହରିଶ ଏକା ଡିଆଁକେ ଯାଇ କୁଆଡ଼େ ବସି ଭିତରେ ହାକର ହେଲା । ଭୋ ତାକୁ ଘେରି ଭାରି ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ହେଲେ, କଅଣ ହବ, ଯେତେ ପଛେ ପଛେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ହେଲେ, ତାକୁ ଧରି ଅଉ ପାରିନା ନାହିଁ । ପଛକୁ ଚେଲେ ବୁଡ଼ି ଆସିଲା । ରଜା ହରିଶକୁ ଛାଡ଼ି ସେ କୁଡ଼ିଆ ଦୁଆରରେ ଯାଇ ହାକର ହେଲେ । ସିମିତ କହିଲେ, “ଉମା ଦୁଆର ପିଟା ।” ଉମା ଧଉ ଧଉ ହେଇ ଅସ୍ତ୍ର ଦୁଆର ପିଟିଲେ ଦେଖେ ତ, ହରିଶ ହରିଶ କେହି ନାହାନ୍ତି, ଆଉ କଅଣ ହେଲେ ନା, କିମ୍ବା ରଜା ଆସି କୁଡ଼ିଆ ଭିତରେ ଉଠି । ଉମାକୁ ଭାରି ଡର ମାଡ଼ିଲା । ହେଲେ, ରଜା ତାକୁ କଅଁଳେଇ କଅଁଳେଇ ଡାକିଲେ, ଅଉ କହିଲେ, “ତୁ ଆମ ଉତ୍ସବକୁ ଯିବୁ, ଆମର ବାଣୀ ହବୁ ।” ଉମା ଅମଙ୍ଗ ହେଲା ନାହିଁ । ଯାଉ ତା ହରିଶଙ୍କ କାନ୍ଦରେ ନବ ବୋଲି ବୋଲିଲାରୁ ଭୋ ହୁଁ କଲେ । ଯେତେବେଳେ ହରିଶ ବାଣୀରୁ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ରଜା ସେ ବାଣୀଙ୍କ ଧରି ଆସଣା ଉତ୍ସବକୁ ଗଲେ । ତା’ ଗାୟିକନ ଉମା ପାଖରେ ତାଙ୍କର ହାତ-ଫୁଲ ପଡ଼ିଲା । ଉମା ତା ଅଙ୍ଗେ ଲାଗିଲେ ଥିବା କଥା ଯାକ ସବୁ କହିଗଲା । ଭୋ ତା ସାବଧାନ ମାକୁ ହଜେଇ ଆଣି ତାକୁ ଭଲ କଥା ଉପର କଥା କହି ପୋତେଇ ପକେଇଲେ । ରମା ସ ନା ସି ସାବଧାନ ମା ଦୂରରେ ହରିଶ ପାଲଟି ଯାଇଥିଲା ; ସିଏ ମର ଗଲେ ସେଇ ମଣିଷ ହେଇଗଲା । ଭଲ ଭଲ ଆନନ୍ଦ ଓଷ୍ଠ ହେଲେ; ରଜାଙ୍କ ନଅରରେ ରହିଲେ । ମୁଁ ଗଲୁ କଥା କହିଲେ ନାହିଁ ।

ଗୋଟିଏ ସାଧବ ଥାଏ ଯେ, ତାର ଭାଗ୍ୟ ଝୁଅ । ସନ୍ତାନ ସାଧବ
 ଶିଳ୍ପ କର ଗଲବେଳେ ସବୁ ଝୁଅକୁ ଡାକି ଡେଇଁଲା ଯେ, ନା' ଯେଉଁ
 କଣ ଆଣିବ । କହ ଝୁଅ କହିଲା, ତା ଯେଉଁ ମୁକୁତା ଆଣିମାକୁ; ମଝୁଆ
 ଝୁଅ ଅଳଙ୍କାର ଯେଉଁ କହିଲା । ଅଉ ପତା ସାନ ଝୁଅ କହିଲା,
 “ବାପା, ମୋ ଯେଉଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଲାପ ଫୁଲ ଆଣିବ ।” ସାଧବ
 ଗୋଲାପରେ ବସି ଶୁଣିଗଲା । ଆସିଲା ବେଳକୁ ଦା ବଢ଼ିଥିଲା ଯେଉଁ
 ମୁକୁତା ଆଉ ଅଳଙ୍କାର ଥିଲା । ହେଲେ, ବେତେ ଅନାସା କଲା, ଅଉ
 ସାନ ଝୁଅଟି ଯେଉଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଲାପ ଫୁଲ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଯୋଗେ
 ଯାଇ ପରୁରଲ ସମସ୍ତେ ହସିଲେ । ମାୟାସ ଜାଣିବେ ପୁଣି ଗୋଲାପ ଫୁଲ
 ଫୁଟେ ? ଯିଏ ଶୁଣିଲା ବାପା ବୋଲି କହିଲା । ସାଧବ ମନରେ ଭାରି ଦୁଃଖ
 ଯେ, ଝୁଅଟି ଯେଉଁ ଶୁର ଗୋଲାପ ଫୁଲଟେ ଅଣ ପାଇଲା ନାହିଁ ।
 ଇମିତି ସନ୍ତରୁ ପୁରୁଷ ହେଲ ଯାଉ ଯାଉ ଏକ ନିଧର ଫୁଲିଲା । ନଅର
 ଶୁରଯାଉ ଯାନ ଏକ ବଗିଚା । ଯେ ବଗିଚାରେ କଣ ହେଉଛି ନା, ଅଧକେ
 ଶୀତ ଦିନ, ଅଉ ଅଧକେ ଝର ଦିନ । ଯେତେଉଁ ଗୋଲାପ
 ଫୁଲରେ ଗଛ ଖାଲି ଭାଜି ପଡ଼ିବ । ଅଉ ଅଧକେ ଦାସ ଗଛଟିଏ କୁ
 ପଡ଼ିବ ସୁଦ୍ଧା ନାହିଁ । ସାଧବ ଦେଖି ଭାରି ଆନନ୍ଦ ହେଲା । ଯାଇ
 ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ଛୁଣିଲେ କର ଆଣିଲା ବେଳକୁ କୁଅକୁ ଆସି ଏକ
 ସିଂହ ହାଜର ହେଲା । ବଢ଼ିନ ଗଢ଼ିନ କର କହିଲା, “ମୋ ବଗିଚାରୁ
 ଫୁଲ ନେଉଛି କିଏ ରେ ?” ସ୍ତ୍ରୀ କହି ସାଧବକୁ ଗାଆନ୍ତାରେ ଗୋଟା

ପଣ ଗାଁ ଲଦବାକୁ ବାହାରିଲା । ସେଠାୁ ଜୀବନ ବଳଳରେ ସାଧବ ବହୁତ କାକୁଡ଼ି ବନତି କରିଗାରୁ ସିଂହ କହିଲା, “ହଉ ଯିବୁ ଯେ, ଘରକୁ ଗଲାଝିଣି ଆଗ ଯାହା ଦେଖିବୁ ମନେ ଅଣିବୁ ।” ସାଧବ ବନ୍ଧୁରିଲା, ଘରକୁ ଲାଗିଗଲେ ତା ମାନସ ଅସୁବିଧା ଅଧବାଟରେ ଠିଆ ହେଇଥାଏ, କାଳେ ତାକୁ ଯାଇ ଆଗ ଦେଖି ପକେଇବ ବୋଲି ତା ମନରେ ଭାବନା ହେଲାବୁ ସେ ସିଂହକୁ ନାହିଁ କଲା । ହେଲେ କଣ ହବ, ତା ସଙ୍ଗରେ ଯୋଗ ନଈକରଣ ଥିଲା, ତା କଲିଜା ଚେତେବେଳକୁ ଭୟରେ ପାଣି ପାଟିଗଲାଣ । ସିଂହ କହିଲା, “କାଇଁକି ନାହିଁ କରୁବ ଯାଆନ୍ତେ ? ଚେତୁଟେ କି କୁକୁରଟେ କଣ ଦେଖିବ ସନା । ହଁ କରୁ-
ଦଥ ।” ତା କଥା ଶୁଣି ସାଧବ ହଁ କରିଦେଇ ଫୁଲ ଧରିକରି ଘରକୁ ଆସିଲା ।

ଘରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ଲେଲକୁ ପତକୁ ମତ ସାନ ଝିଅଟି ଆସି ଅଧ ବାଟରେ ହାଜର । ଗାପାକୁ ଦେଖି ସିଂହ ଭାରି ଆନନ୍ଦ ହେଲା, ଆଉ ଗୋଲପ ଫୁଲଟି ଧରି କେତେ କଉଡ଼ୁନ କଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖି ସାଧବ ଅଖିରୁ ଲୁହ ଗୋଡ଼ୁଇଲା । ଝିଅ ପଚାରିଲାବୁ ସିଂହ ମନୁ କଥା ପଚାରେ କହିଲା । ହେଲେ, ପଚାରି କହିଲା, “ସେ ସିଂହ ଯାହା କରବ କରୁ, ତୁ ଯିବୁ ନେଇଁ ଲେ ଝିଅ !” ଝିଅ ଲ କଥା ଶୁଣି ଗାପାକୁ ବୁଝେଇ କରି କହିଲା, “ନ ଗଲେ ଭାରି ଅଧର୍ମ ହବ । ମୁଁ ଯାଉଛି, ସିଂହକୁ କୁହା ଯୋଗ କରି ଆସିବ । ସିଂହ ମନେ ଛାଡ଼ିଦବ ଯେ ! ତମେ କିଛି ମନଦୁଖ କରି ନେଇଁ ।”

ଅବଦାନ ସଫାକୁ ଉଠି ଝିଅ ବନସ୍ତୁ ଗଲା । ସେ ସିଂହ କଣ ହେଇଥାଏ ନା, ଏକ ରଜାପୁଅ ଶାସ ପାଇ ସିଂହ ପାଲଟି ଯାଇଥାଏ

ସେ ଦିନଯାକ ବଣରେ ସିଂହ ହୋଇନର ବୁଲୁଥାଏ, ଗାଈ ହେଲୁ ପୁଣି ମଣିଷ ରୂପ ହୋଇ ଗାଧରେ ବସେ, ଦରବାର କରେ । ସାଧବ ଝିଅ ସି ଦିନ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ରାତି ହୋଇ ଗଲାଣି । ରଜାପୁଅ ତାକୁ ଭାରି ଆଦରରେ ଡାକି ପାଖରେ ବସେଇଲା । ଦହେଁ କେତେ କଣ କଥାବାତ୍ସାଁ ହେଲେ । ଆରଦିନ ରଜାପୁଅ ସାଧବ ଝିଅକୁ ବଢ଼ି ହେଲା । ଦହେଁ ମହାସୁଖରେ ଅନନ୍ତର୍ଘ୍ର ହୋଇ ରହିଲେ ।

ଏକମିତି କେତେଦିନ ଗଲାବୁ ସାଧବଝିଅ ଶୁଣି ପାରିଲା ଯେ, ତା ବଡ଼ ଭଉଣୀର ବିଭାବର ହେଉଛି । ସିଏ ସେଠୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିବ ନୋହି କହିଲାବୁ ସିଂହ ହୁଁ କଲା । ସିଏ ଆସି ବାସନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ତାକୁ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଆବମୁତ ହୋଇଗଲେ । କାହିଁକି ନା ସମସ୍ତେ ବିଚ୍ଛନ୍ନଥିଲେ ଯେ, ତାକୁ ସିଂହ ମାରି ମକେଇଥିବ । ବିଭାବର ଉତ୍ତରୁ ସିଏ ପୁଣି କନସ୍ତକୁ ଫେରିଯାଇ ରଜାପୁଅ ସାଙ୍ଗେ ମହାସୁଖରେ ରହିଲା । ଆଉ କେତେ ଦିନକୁ ତା ଥର ଭଉଣୀର ବିଭାବର ହେଲା । ଏଥରକ ସାଧବଝିଅ ଲାଗେଇଲା ଯେ, ସିଂହ ନ ଲେ ସିଏ ଆଉ ଏକା ହେଉ ଯିବ ନାହିଁ । ସିଂହ ବେତର ନାହିଁ କରୁଥେ । ପଛକୁ ସାଧବ ଝିଅ ଏକାମରି ଜନ୍ମ ଧରି ବସିଲାରୁ ଆଉ କଣ କରିବ, ନାହିଁ । ନାଲାବେଳେ ସିଂହ କହିଲା, “ଦେଖ, ମୁଁ ଯାଉଛି ସିନା, ମୋର ଦହରେ ଯେବେ ମଣାଇ ଆଲୁଅ ବାଜିଯିବ, ମୁଁ ବାପତାଟିଏ ହୋଇ ପାତକରଷ କାଳ ଭୁଡ଼ି ବୁଲିବିଟି ଏକା !” ସାଧବ ଘରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବୁ ନୋକଙ୍କ ଯେଉଁ ଗୋଟେ ଘର ଉଆର ହେଲା ଯେ, ତାର କାନ୍ଥ ଗୁଡ଼ାକ ପଞ୍ଚିହାତ ବହଳ, ଆଉ କବାଟ କଂା ପଟାରେ ଉଆର । କୋଇ ସେ ଉତରେ ରହିଲେ । ହେଲେ

କଣ ହେବ, କବାଟ ଫିଟେ କୁଁଠ ଗୋଟେ ସୋରଷଟେ ଗଲିଯିବା ଭଳି କଣ ଥିଲା ଯେ, ସେଇ କାଟେ ମଣିଲ ଅଳ୍ପ ଅଧି ରକାୟତ ହାତରେ ପଡ଼ିଗଲା । ସେଇକିଣି ସିଏ ଗୋଟିଏ ଧଳା କାପଡାଟିଏ ହୋଇ ଦରଯାକ ଉଡ଼ି ଚାଲିଲା । ଆଉ ସାଧବ ଝିଅ ଆସି ଦୁଆର ଫିଟେଇଲା-କିଣିକା କୋ'ଅଡ଼େ ଫିଟି ଚାଲିଗଲା ।

ଏହା ଦେଖି ସାଧବଝିଅର ହାଲୁକା ଶୁଖିଲା । ସିଏ ପଛେ ପଛେ ଧାଇଁଲା । କାପଡା ଯେଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲା, ଇଏ ସେଇ ଅଡ଼େ ଚାଲିଥିଲା । ଏକମିତି ସାତବରଷ ବଡ଼ ଲୋରୁ ତା ଦୁଇ ମେଣ୍ଟିର ବୋଲି ବିଚାର ଦିନେ ସେ ମନେ ମନେ ଭାରି ଆନନ୍ଦ ହେଲା । ଯେତେବେଳେ କାପଡା କୋ'ଅଡ଼େ ଉଠେଇ ଗଲା ଯେ ସିଏ ଆଉ ତାକୁ ଦେଖିଲା ନେଇ । ସେଠୁ ଯାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ପଚାରିଲା, “ତମେ ତ କେତେ ମୂଲ୍ୟ ବୁଲୁଛ, ଗୋଟିଏ ଧଳା କାପଡା କୋ'ଠି ଦେଖିବ କି ?” ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ କଲେ । ହେଲେ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ପେଡ଼ି ଦେଇ କହିଲେ, “ଏଇ ପେଡ଼ିଟି ନେ ଯେ, ସ୍ବାକୁ ଫିଟେଇଲେ ଲଥୁରୁ ଯାହା ବାହାରର ତୋର ଭାରି କାମରେ ଆସିବ ।” ସାଧବଝିଅ ଫେରୁ ପେଡ଼ିଟିକୁ ଧରି କର ଗଲା । ଯାଉ ଯାଉ ବେଳେ ବୁଡ଼ିଲା । ଚନ୍ଦ୍ର ଫୁଲାରୁ ଲାଙ୍ଗ ପାଖକୁ ଯାଇ ପଚାରିଲା, “କଣ ପଦା ପରୁ ତ ତମ ଅଳ୍ପ ଯାଇପଡୁଛ, ତମେ କଣ କୋ'ଠି ଧଳା କାପଡାଟିଏ ଥିବାର ଦେଖିବ ?” ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ କଲେ । ହେଲେ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ପରୁଆ ଦେଇ କହିଲେ, “ତୁ ସ୍ବାକୁ ନେ ଯେ, ଦରକାର ହେଲେବେଳେ ଫିଟେଇବୁ ।” ଇଏ ସେଠୁ ପରୁଆ ଧରି ଯାଇ ପବନ ପାଖେ ପହଞ୍ଚିଲା । ପଚାରିଲା, “ପବନ ଦେବତା, ତମେ ତ ସବୁ ଅଡ଼େ ବୋହୁଛ, ଗୋଟିଏ

ଧଳା କାପଡ଼ା କୋଟି ଦେଖିବ କି ?” ପବନ କହିଲା, “ହଁ ଲେ ମା, ରକତ ସମୁଦ୍ର ପାଖରେ ଯେ କାପଡ଼ାଟି ଗୋଟିଏ ସିଂହ ହେଉଛନ୍ତି ଏବେ ଗୋଟିଏ ଭାବ ବଡ଼ ଅଇଁଠାକି ସାପ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିବ ଯେ, ସେ ସାପ ତାକୁ ଗିଳି ପକୋଡ଼ିବ । ତୁ ଯିବୁ ଯେ ସେଠେଇ ଅସୁମାର ତାଳ ଗଛ ପଡ଼ିବ ଦେଖିବୁ । ଯୋଉ ତାଳଗଛ ଠେଇଁ ଏଣୁ ଗଣି ଗଲେ ସାତ, ସେଣୁ ଗଣି ଗଲେ ସାତ ହେବ ତାକୁ ଓପାଡ଼ି ସେ ସାପକୁ ପାହାରେ ପିଟିଲେ ସିଏ ଗୋଟିଏ ଦବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ମାଇପିଟିଏ ହୋଇଯିବ; ଆଉ ସେ ସିଂହଟି ପୁଣି ରଜାପୁଅ ରୂପ ଧରିବ ।”

ଯା ଶୁଣି ସାଧବଝିଅ ରକତ ସମୁଦ୍ରକୁ ଯାଇ ଦେଖେ ତ, ସତକୁ ସତ ସିଂହ ଏକ ଅଇଁଠାକି ସାପ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିବ । ସେଠୁ ସିଏ ତାଳଗଛଯାକ ଏଣୁ ଗଣି ଗଲା, ସେଣୁ ଗଣି ଗଲା । ଯୋ’ଠି ପାତ ହେଲା, ସେ ତାଳଗଛକୁ ଓପାଡ଼ି ସାପକୁ ପାହାରେ ପିଟିବାରୁ ସିଏ ଗୋଟିଏ ଦବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପ ଧରି ଠିଆ ହେଲା । ଆଉ ସିଂହଟି ପୁଣି ରଜାପୁଅ ପାଲଟିଗଲା । ହେଲେ ସାଧବ ଝିଅ ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ସେ ସ୍ତ୍ରୀଟା ରଜାପୁଅକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଦିନ ପଳେଇଲା । ସାଧବଝିଅ ଫେରେ ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼ିଲା, କହିଲା, “ଯୋଉ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ପବନ ବୋହୂଟି, ଆଉ କୁଆ ବୋବାଉଟି, ମୁଁ ରଜାପୁଅକୁ ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ଯିବି ।” ଯା କହୁ ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼େଇଲା । ସେ ସ୍ତ୍ରୀଟା ତ ଗୋଟିଏ ରଜାର ଝିଅ, ନାହିଁ ଯାହିଁ ତା ଉପାସ ପାତରେ ହାଜର ହେଲା । ଇଏ ଲେଟେଲକୁ କଣ ହେଉଛି ନା, ରଜାପୁଅ ତାକୁ ବିଭା ହେବ ବୋଲି ବାଇଦ ବାଜଣା ବାଜୁଛି, ହଳହଳ ପଡ଼ୁଛି । ଯାକୁ କିଛି ବୁଝି ଦିଶିଲ ନେଇଁ । ହେଲେ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା, ସୁଧ୍ୟ ଲଣ ପେଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ ପରା ! ପେଡ଼ି

ପିଟେଇ ଦେଖିଲାବେଳକୁ କେତେ ସୁନ୍ଦର ଶାଢ଼ୀଟିଏ, ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପରି ତୋପା ଦିଶୁଛି । ତାକୁ ପିକି ନଅରକୁ ଲେ । ସିଏ ଦେଖିଲା ଅସ୍ପର୍ଶ୍ୟ ହେଇଗଲା । ରଜାଝିଅ ଦେଖି କଣିଆକୁ ଲାଗେଇଲା । ମାତ୍ର ସାଧବ-ଝିଅ କହିଲା, “ମନ୍ତ୍ର, ମୁଁ ଟଙ୍କା ସୁନା ନେବନେଇଁ, ଖାଲି ଏ ରଜାପୁଅ ସାଙ୍ଗେ ରହିବେ ପରେ କଥା ହେବ । ତା ନିଆରୁ ତାମ୍ବୁ ଶାଢ଼ୀ ଖଣ୍ଡ ଦେଇ ପକେଇବ ।” ରଜାଝିଅ ହୁଁକଲା । ମାତ୍ର ଏଣେ କଣ କଲା ନା, ରଜାପୁଅକୁ ନିଶା ଖୋଇଦେଇ ଶୁଆଇ ପକେଇଲା । ସାଧବଝିଅ ରାଜପାଳ ପାଖରେ ବସି କେତେ କାନ୍ଦିଲା, ବଜଲ ହେଲା । ରଜାପୁଅର ନିବୋଡ଼ ନଦ, ତାକୁ ଛୁଣି ଶୁଦ୍ଧିଲା ନେଇଁ ।

ସୁନୁଲୀ ଶାଢ଼ୀଖଣ୍ଡ ନେଇ ସାଧବ ଝିଅ ସକାଳ ହେଲାକୁ ଉତ୍ସାହରୁ ପକେଇଲା । ତମ୍ବୁ ଦେଇଥିବା ଫୁଲୁଟି ତା-ରାଜାରେ ଥାଏ । ତାକୁ ପିଟେଇଲୁ ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ରୁପୁର ମୁନୁଟ ବାହାରିଲା ଯେ, ସେ ମୁନୁଟ ଦେଖିବାକୁ ପାହାଚୁ ତଳୁକପର ଦାଉ ଦାଉ ଦିଶୁଥିଲା । ତାକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଭରକର ଉଆସକୁ ଗଳାକୁ ରଜାଝିଅର ସେଥିରେ ଭର ଲୋଭ ଜଳିଲା । ସିଏ କଣିଆ ବୋଲି ଲାଗେଇଲା । ସାଧବଝିଅ କହିଲା, “ମନ୍ତ୍ର ରଜା-ପୁଅ ସାଙ୍ଗେ ରହିବେ ପରେ କଥା ହେବାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ମୁଁ ଦେଇ ପକେଇବି, ଟଙ୍କା ସୁନା କିଛି ନେବି ନେଇଁ ।” ତା ଅରଦନ ରାଜପାଳ ତାକୁ ଠକିବ ବୋଲି ବନ୍ଧୁର ରଜାଝିଅ ଫଳିଲା ।

ହେଲେ ରଜାପୁଅ ସକାଳୁ ଉଠି ପେଇଲାକି ପଚାରିଥାଏ, “କାଲି ଦିନେ କିଏ ଗୋଟେ ମୋ କାନ ଶାଢ଼ୀ ଗୁଣ୍ଠ ଗୁଣ୍ଠ ହୋଇ-ଥିଲା କି ?” ସେଠୁ ପୋଇଲୀ ତାକୁ ରାଜି କଥା ସବୁ କହିଥାଏ । ରଜା-

ସୁଅ ଯେମିତି ଶୁଣିଲା ଯେ, ସେ ମାଛପିଟି ଦୁଣି ତା ପାଦକୁ ବନ୍ଧିରେ
 ଅସିବ, ସିଏ ରଜାହିଅ ଦେଇଥିବା ନିଶା ଗୁଡ଼ାକ ପନେଇଦେଲା ।
 ଜାଗେଅର ହୋଇ ଥାଏ, କେତେବେଳେ ସେଇ ମାଛପିଟି ଅସିବ ।
 ଯାହାହିଅ ଅଫିଲାରୁ ଧହେଁଯାକ ଦେହାପନ୍ଥା ଦେଲେ, ବଢି ବଢି ସେଠୁ
 ଉଠି ଲୁଚିକରି ଯଲେଇଲେ । ଯାଇ ଅପଣା ରଜେରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
 ରଜାପୁଅ ରଜା ହୋଇ ରଇଜ ବୁଝିଲା । ରଜା ରାଣୀ ଦୁହେଁ ଭାର
 ଅନନ୍ଦରେ ରହୁଥିଲେ । ମୁଁ ଗଲାକୁ କଥା ନ କହିଲେ ।

ଏକ ରଇଜରେ ଏକ ରାଣୀ ଥାଆନ୍ତି ଯେ, ଯେ ବଧବା । ତାଙ୍କର
 ମାଳତୀୟା ବୋଲି ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ହିଅଟିଏ । ହିଅକୁ ଦଶ ବରଷ
 ପୂରୁଲାରୁ ବିଭାବଦେବଙ୍କ କେତେଥରୁ କେତେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅସି ପଡ଼ିଲା ।
 ଶେଷକୁ ମାଳତୀୟା ଅଶ୍ରୁଳ ରଇଜ ରଜାପୁଅର ହାତ ଧଲେ ।

ବିଭାବର ପରିଲରୁ ରଜାପୁଅ ଗଲା ତା ରଇଜକୁ, କେମା
 ରହୁଲା ନାପଥରେ । କେତେଦିନ ଉତ୍ତରୁ କେମା ବଡ଼ ହେଲା ।
 ମହାକ ରାଣୀଙ୍କର ତ ଯେ ଗଣ୍ଠି ଫଙ୍ଗିଲି, ଦଶେ ନ ଦେଖିଲେ ତାକୁ
 ଅନ୍ଧାପାଣି ରୁଟେ ନାହିଁ, ହିଅକୁ ଶରୀରକୁ ଉଦ୍ଧାରୁ ତାଙ୍କ ମନ
 ହୋଉଚି କେତେକେ ? କମିତ କମିତ ହେଇ କେତେଦିନ ଗଲା ।

ସମୁଦରୁ ଡାକରା ଉପରେ ଡାକରା ଆସିଲା । ହିଅତ ନିଶ୍ଚେଁ ଯିବ, ରାଣୀ ଯେଠୁ କେତେ ଅପୂରୁବ ଜନିଷ, କେତେ ସ୍ତ୍ରୀ ନାଲୀ ମୋଡ଼ା ମାଣିବ, କେତେ ପାଟପତନ, ଯାହା ଯିମିତ ପାରିଲେ ପବୁ ହିଅପାଇଁ ସଜାଡ଼ି ରଖିଲେ । କୋଇସ ଆସି ଅନୁକୂଳ ଲାଗି ଦିନ ତିଥି ବେଳା ଗଣି ଦେଇଗଲା । ଜେମା ଯିବ ଭଜମାସର ବାଟ ଶାଶୁ ଘରକୁ । ସବୁ ସଜବାଜ ହେଲା । ରାଣୀ ହିଅ ସାଙ୍ଗରେ କଳାବତୀ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଦାସୀକି ପଠେଇଲେ । ଦୁଇଙ୍କପେଇଁ ଯୋଡ଼ିଏ ଘୋଡ଼ା ଦେଲେ । ଜେମା ଘୋଡ଼ାଟିର ନାଁ ‘ମନମିରଗ ।’ ସିଏ କଣ କରେ ନା, ମଣିଷ ପରି ସପା କଥା କହେ ।

ହିଅ ଜନମକ ଲାଗି ଶାଶୁଘରକୁ ଯିବ, ପକ୍ଷକ ଆଗରୁ ରାଣୀଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଶୁଖିବାକୁ ନାହିଁ । ଭରିଲା ଦିନ ରାଣୀ କଣ କଲେ କି ଶୋଇବା ଘରକୁ ଯାଇ ଆପଣା ମୁଣ୍ଡରୁ କେରଏ ବାଳ କାଟିଲେ, ପରୁଆ-ଝିରେ ପୂରାଇ ହିଅହାତରେ ଦେଲେ । କହିଲେ, “ମାଆ ମୋର, ଇଟିକି ଚନ୍ଦ୍ର ଯାବତାରେ ରଖିଥିବୁ । ବାଟରେ ବିପଦ ପଡ଼ିଲେ ତତେ ଇଏ ସାହା ହବ ।” ମାଆ ହିଅ କେତେ କାନ୍ଦିଲେ । ହିଅ ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ଦାସୀ ଆଉ ଶୁକରବାକରଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ବାଙ୍କ ବୁଲିଲାଯାଏଁ ମାଆ ପମିତ ବୁଝିଥାନ୍ତି । ହିଅ ଲେଉଟି ଲେଉଟି ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଆଖି ଆଗରୁ ଲୁଚି ଗଲା ।

ସେମାନେ ନଅର ଛଡ଼ି ‘କେତେଦିନର ବାଟ ଗଲେ । ଯାଉ ଯାଉ ଏକ ବନସ୍ତ ପଡ଼ିଲା ଯେ, ଆଖପାଖରେ ଗାଁ ଗଣ୍ଡା କିଛି ନାହିଁ । ଜେମାକୁ ଭାରି ଶୋଷ କଲା । ସେ ଦାସୀକି ଛାଡ଼ି କହିଲା “କଳାବତ, ଯାଆ କି ଆଡ଼ୁଖୁଡ଼ିରୁ ଡାଳ ନେଇ ମୋ ପେଇଁ ଝରଣାରୁ ପାଣିମନ୍ଦିଏ

ଅଣିମୁ ।” ଦାସୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଣି ମୁହଁ ପିଣି ପିଣି କରି କହିଲା, “ଯାଆ ମ, ତମ ସେଇଁ ଇଲେ ପାଣ ଅଣିଦେବ ନା ? ମନ ହଉଛି ଯମନ୍ତ, ଝରରେ ମୁହଁ ଲଗେଇ ମନ୍ଦେ ତ ପିଇଦେଇ ଆସିବ, ମୁଁ ତମର ଏତେ ବୋଲକାବ ଦାସୀ ହେଲପାରିବି ନାହିଁ ।”

ସେଇ ଯୁ କଳାବତୀ ବୋଲି ଦାସୀଟି, ସେ ଗୋଟିଏ ଅସୁରୁଣୀର ନାରୁଣୀ । ସେ କେତେ ମନ୍ତ୍ରର ଜାଣେ । ମନ୍ତ୍ରର କରିଦେଇ ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ମାରିପକାଏ । ମାଳତୀଝର କି ତା ମାଆ ଏ କଥା କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ମାଳତୀଝର ସାଙ୍ଗରେ ଯୁ ଗୁରୁର ବାଳର ଆସିଥିଲେ, ବଡ଼ିକେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କରି ବାଟରେ ସିଏ ସମସ୍ତଙ୍କି ଖାଇଦେଇଛି, ଆଉ ମାଳତୀଝରକୁ ବୁଝେଇଛି ଯେ, ସେମାନେ ଆଗେ ଆଗେ ଗଲେଣି, ରଜାଘରେ ଖବର ଦେବେ ।

ଜେମାର ତୋଟି ଶୁଣି ଯାଉଥିଲା । ମାଆ ଅଛି ସେ ଫଳ କରି କହିବ ନା ଅହମାନ କରି ରହିବ ? ଘୋଡ଼ାରୁ ଓଢ଼େଇ ଝର ପାଖକୁ ଗଲା; ଯାଇ ଚଳା ଚଳା କରି ମନ୍ଦିଏ ପାଣି ପିଇଲା । ଦାସୀ କଥାରେ ଦୁଃଖ ଅହମାନରେ ତା ବୁକୁ ଫାଟି ଯାଉଥିଲା । ପଣତ କାନରେ ଲୁହ ପୋଛି ପୋଛି ଚାଲୁଥିଲା, “ପୋଡ଼ା କପାଳରେ ପୁଣି ସ୍ତ୍ରୀ ଥିଲା ?” ମାଆ ଯୋଉଁ ବାଳକେରିକ ବୋଇଥିଲେ, ଜେମା ତାକୁ କାନରେ ବାଜୁଥିଲା । ଜେମାର ମନକଥା ଜାଣି ସେଇ ବାଳକେରିକ କହିଲା:—

“ମାଳତୀ ଝର ଗୋ ମାଳତୀଝର !

ମାଆ ଯେବେ ଜାଣୁଥାଆନ୍ତେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ

ଦୁଃଖେ ଫାଟି ଯାଉଥାଆନ୍ତା ବୁକୁ ।”

ଜେମା ତ ସିମିତ ଦୁଷ୍ଟପିଲା ନୁହେଁ, ଦାସୀକଥାକୁ ଟିଏ ସିନା ।
ଅହମାନ କଲ, ଆଉ କିଛି କହଲା ନାହିଁ । ଏହେଁ ଫେରେ ଘୋଡ଼ାରେ
ଚଢ଼ି ଗଲେ ।

ଯାଉ ଯାଉ ଆଉ ଏକ ଅପଦ୍ରବ ଗନ୍ଧାର ପଡ଼ିଲା ଯେ, ସେ ଲମ୍ବରେ
ଦଶକୋଶ, ଓସାରରେ ଦଶକୋଶ । ଉଦ୍‌ଭୁଦିଆ ଦପହର ହେଇଗଲା ।
ସେଇ ଗନ୍ଧାର ଦେଷମୁଣ୍ଡକୁ ଏକ ନଈ । ଜେମା ନଈ ତଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ
ଛୋଟ ମୂଳରେ ବସିଲା । ଦାସୀକ କହିଲା, “ଯାଆକ, ପାଣିମନ୍ଦିର ଅଣି-
ଦନ୍ତୁ ।” ଦାସୀର ସେଇଦିନ କଥା ଜେମାର ଆଉ ମନେ ନାହିଁ । ଦାସୀ
ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଣି ଆଉର ଦାଣି ଦାଣି କଥା କହିଲା, “ତମ ମନ ହେଲେ ତମେ
ପିଅ, ନ ପିଅ, ମୁଁ କିଆଁ ଦାସୀ ହୋଇକରି ଧାଉଁଥିବି ?”

ଜେମାକୁ ତ ଖରାରେ ଦହକ ବାହାରି ଲାଗୁଥିଲା, ଇ କଥା ଶୁଣି
କୋହ ଉଠିଲା । ହେଲେ କହିବ କାହାକୁ ? ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନଈ
ଉତ୍ତରକୁ ଗଲା । ନଈରେ ଗୋଟା ଛୁଏ ବେଳଯାଏଁ ବୃତ୍ତେଇ ଦେଇ
ପାଣି ପିଉଥେ, କିରୁରୁଥେ, “ହାଆରେ ଦଇବ, କାହା ଝିଅ କାହା
ଭାରିଯା ହେଇ ପୁଣି କପାଳରେ ଯା ଲେଖାଥିଲା ?” କାନିରେ ଏଣେ
ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ବାଳକେଇକ କହିଲା:—

“ମାଳତୀଝର ଗୋ ମାଳତୀଝର !

ମାଆ ଯେବେ ଲାଶୁଆଆନ୍ତେୟାକୁ

ଦୁଖେ ଠାଟି ଯାଉ ଥାଆନ୍ତା ବୁକୁ ।”

ଇ ସମୟରେ କଣ ହେଲା ନା, ଜେମା ପାଣି ପିଉ ପିଉ ତା ବାଳ
କେଇକ କାନିରୁ ପିଟି ନଈରେ ଉପିଗଲା । ଜେମା କୁଳକୁ ଆସି

ଦେଖିଲେ ଚେଳକୁ କାନରେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ନାହିଁ । ତା ଦିହରୁ ରକତ ଶୁଖିଗଲା । ଏ କଥା ଦାସୀ ଦେଖିଗଲେ । ତା ବୁକୁ ଅନନ୍ଦରେ କୁଣ୍ଡେ ମୋଟ ହେଲାଣି । କାହିଁକି ନା, ସିଏ ଜାଣିଥାଏ ଯେ, ସେଇ ବାଳ ଜେମାକୁ ଫରୁ ଜାଣି କହି ଦେଉଛି । ଏଣିକି ଜେମାକୁ ହରକତ କରିବାକୁ ତାକୁ ସଜା ହେଲା । ଗାଧୁଆ ପାଧୁଆ ସାରି ଦିହେଁ ଯେତେବେଳେ ଘୋଡ଼ା ପାଖକୁ ଗଲେ, ଦାସୀ କଣ କଲା ନା ଜେମାର ମନମିରଗ ଘୋଡ଼ାକୁ ଧଲେଇ ସିଏ ବସିବ ବୋଲି । ଜେମାକୁ ତା ଘୋଡ଼ାଟିକୁ ଦେଲା । ଜେମା ତ ଏକୁଟିଆ, ତାର ଆଉ କିଛି କହିବାକୁ ହୁଏ ପାଇଲା ନାହିଁ । ଦାସୀ ଜେମାଠୁ ସବୁ ପାଠପଢ଼ନ ଅଳଙ୍କାରପଦ ବୁଝିପାରୁ ପିଲା, ରଜାଝିଅ ପରି ମନମିରଗ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ଚାଲିଲା । ଜେମା ଦାସୀର ପାଲଟା ଲୁଗା ଖଣି ପିନ୍ଧି ଆଉ ଘୋଡ଼ାଟିରେ ବସି ଲୁହ ଫୋଡ଼ି ଗୋଡ଼ି ପଛେ ପଛେ ଗଲା । ଦାସୀ ବାଟରେ ଜେମାକୁ ଜରେର ଥାଏ, “ତୁ ଯେବେ ଏ କଥା ଫରୁ ଆଉ କାହାକୁ କହି ଦିବୁ ତେବେ ତତେ ସାତଗଡ଼ କରି ହାଣି ତଳ କଣ୍ଟା ଜପର କଣ୍ଟା କର ଯୋଉ ଦେବ ।” ହେଲେ, ସିଏ ଜେମାକୁ ଅନ୍ୟାୟ-କାରଣରେ ଯେ ଏତେ ଏତେ ଦଣ୍ଡ ଦେଉଛି, ଏକଥା ମନମିରଗ ସବୁ ଦେଖୁଥାଏ ।

ଇମିତି ଯାଇ ଯାଇ କେତେଦିନ ଉତ୍ତରୁ ଦିହରୁ ରଜାଙ୍କ ନଅର ପାଖେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ରଜାପୁଅ ତ ସାତବର୍ଷ ଭଳେ ମାଳତୀ-ଝରକୁ ବଢ଼ି ହେଲାବେଳେ ଦେଖିଥିଲା, ଏବେ ଆଉ ସେ ତାକୁ ଚିହ୍ନି-ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ଉତ୍ତରରୁ ଆସି ରାଣୀ ବୋଲି ଭାବି ଦାସୀ ହାତ ଧରି ଭିତରକୁ ନେଇ ଗଲା ।

ଏଇ ସମୟକୁ ବୁଝା ରଜା ନଅଟା ଉପରେ ପା'ଚାର କରି ବୁଲୁଥିଲେ । ଦେଖିଲେ, ଦିଅଁ ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀଟିଏ ଦୁଆରମୁହଁରେ ଠିଆ ହେଇଛି । ନୂଆ ରାଣୀଙ୍କ ପତରା ହେଲୁ ସେ କହିଲା, “ସେ ଦାସୀ ହେଉ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିବ । ଇମିତି ସ୍ୱର୍ଗ ଅପସରା ପୁଣି ଦାସୀ ହେଇ ଖଟିବ ?”—ବୁଝା ବୁଝା ରଜାଙ୍କ ମନ ଖାଲି ବିଥେଇ ହେଲା । ତାଙ୍କର ଗୁଡ଼ିଏ ମୋସା ହଂସ ଆସନ୍ତି ଯେ ମଦନା ବୋଲି ଗୋଟିଏ ପିଲା ତାଙ୍କୁ ଜଗାରଣା କରୁଥାଏ । ରଜା କହିଲେ, “ନାହିଁ ନାହିଁ, ଏ ଦାସୀ ପାଲଟିପଡ଼ି କିଛି କରିବ ନାହିଁ ।” ସ୍ୱା ଦିହକୁ ବାଧୁବ । ମଦନା ସାଙ୍ଗେ ଇଏ ସବୁଦିନ ହଂସଗୁଡ଼ିକୁ ଚରେଇ ନକ, ଅଖିଆ, ଏଇତା କରିବ ।”

ମେଇଦିନୁ ମାଳଭଝର ମଦନା ସାଙ୍ଗେ ଯକାନ୍ତ ମୁଠିଏ ଖାଇ ଦେଇ ଯାଏ ଯେ ରୁମଲୁଗୁ ବେଳକୁ ନଅରକୁ ଆସେ । ଦିପହରେ ଭୋକ କଲେ କାନରେ ଜଣ ପୁଞ୍ଜିଏ ବାଜି ନେଇ ଆସନ୍ତି ଯେ, ସେ ଦିହେଁ ମାଳ ହେଇ ଖାଆନ୍ତି । ମଦନା ଯୁଁ ଘରେ ଥାଏ, ମାଳଭଝର ତା ପାଖ ଘରେ ରହେ ।

କେତେ ଦିନ ଗଲୁ ସେଇ ଯୋଡ଼ ଦାସୀ ରାଣୀ ହୋଇଥିଲା । ଜୋପୁଅକୁ କହିଲା, “ମୁଁ ଗୋଟିଏ କଥା କହିବି । କରିବ ବୋଲିଲେ ହଁ କର ।” ରଜାପୁଅ ହଁ କଲୁ ସେ କହିଲା, ଆମ ଘୋଡ଼ାଶାଳରେ ମନମିଶ୍ରଣ ବେଳି ଯୁଁ ଘୋଡ଼ାଟା ଅଛି ତାକୁ ହଣେଇ ଦିଅ । ବାଟରେ ଅଇଲବେଳେ ମତେ ସେଇ ଘୋଡ଼ାଟା କହିବି ସେ କଥା ବିଚାର ଦେଲେ ମୋ ଦିହ ଅରୁଛି । ତାକୁ ନ ହଣାଇଲେ ମୁଁ ଆଉ ଅନ୍ଧ ପାଣି ଛୁଇଁବି ନାହିଁ ।”

ମାନ୍ୟ ଥପଲ ଭିତର କଥା ହେଉଛି, ରାଣୀ ମନରେ ଦକା ଫିଲି, ମନମିରଗ ତ କଥା କହେ, ସିଏ କାଳେ ମାଳତୀଙ୍କୁ କଥା କହି ପକାଇବ । ତାହାଙ୍କୁ କେ ତା ଦୁଃଖ କାହାଣୀ ଗାଇବ ନାହିଁ । ରଜା ପୁଅ ତ ଏତେ କଥା ଜାଣେ ନାହିଁ, ସିଏ ହୁକୁମ ଦେଲା, ମନମିରଗ ଅନ୍ୟାୟକାରୀରେ ହାଣ ଖାଇଲା ।

ଏ କଥା ଶୁଣି ମାଳତୀଙ୍କୁ କେତେ କାନ୍ଦିଲା ବୋଲେଲା, ହେତଲ ତା ଦୁଃଖ ବୁଝିବ କିଏ ? ସେ ଅପେ ଗଲା, ଯାଇ କିରି ସାତକକୁ କହିଲା, “ଭାଇ, ଘୋଡ଼ାଟି କି ତ ହାଣିଲୁ, ମୁଁ ତତେ ଦାନ୍ତରୁ କୁଟା ହେଉଛି, ତାର ସେଇ ମଲା ମୁଣ୍ଡଟି ନେଇ ରଜାଘର ନଅର ବାଡ଼ି ଦୁଆରେ ଲଟକେଇ ଦେଇ ଥା ଯେ, ମୁଁ ହେତଲ ତାକୁ ଗଲାଅସିଲା ବେଳେ ଦେଖୁଥିବି ।” ସାତକ ହଁ କଲା, ସେଇମିତି ନେଇ ବାଡ଼ି ଦୁଆର ପାଖେ କାନ୍ଥରେ କଣ୍ଟାଟେ ମାରି ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଦେଲା ।

ସବୁ ଦିନ କାଳିଆଘାଟରୁ ଉଠି ମାଳତୀଙ୍କୁ ମଦନା ସାଙ୍ଗେ ବାଡ଼ି ଦୁଆର ବାଟେ ହଂସ ଚରେଇବାକୁ ନିଏ । ନେଲାବେଳକୁ ସେଇ ମୁଣ୍ଡକୁ ତେଣି କାଳ କର କହେ:—

“ମନମିରଗ ରେ ମନମିରଗ,
କପାଳେ ଥିଲା କି ତା ଦୁରୁସୋଗ ?”

ତା କଥା ଶୁଣି ସେହି ମଲା ମୁଣ୍ଡଟା କଥା କହେ:—

“ମାଳତୀଙ୍କୁ ଗୋ ମାଳତୀଙ୍କୁ,
ବଜେଜମା ହେଇ ତା ଦୁଃଖ ଥିଲା ।”

ମାଆ ଝେବେ ଜାଣୁ ଥାଆନ୍ତେ ସ୍ବାକୁ
ଦୁଶେ ପାଟି ଯାଉ ଧାନ୍ତା ବୁକୁ । ”

ମାଳତୀ ଆଉ ମଦନା ନଅର ପାରି ହେଇ ପଡ଼ିଆରେ ହଂସ ଛଡ଼ି
ଦିଅନ୍ତି । ଆଉ ତ କିଛି ପାଇଟି ନ ଥାଏ, ମାଳତୀ ନାଲି ତଡ଼ିରେ ବସି
ଗାଳ ପିଟେଇ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଏ । ରଜାଘର ଝିଅ, ଆଜି ସିନା ଏତେ ସ୍ଥାନମାନ;
ହେଲେ, କଳା ଭମରସର ବାଳ ପେଣ୍ଡାକ ମୁକୁଳା କରଦେବଲ ଗୋଡ଼
ତଳକୁ ଯାଇ ପଡ଼େ । ଦିନେ ମଦନା କଣ କଲା ନା, ତାକୁ ଚଳେଇଲା
ପର ହଠୁଣ୍ଡ ଯାଇ ସେଇ ବାଳରୁ ଦି'କେରା ଛୁଣ୍ଡେଇ ଦେଲା । ମାଳତୀକୁ
କାଟିଲା । ସିଏ ପାଟିକରି କହିଲା:—

“ ଆ ଆରେ ବତାସି ଆ ଆ
ମଦନା ତଲିରି ନେଇ ଯାଆ ।
ଡେଇଁ ଯାଆ ବଣ ପରବତ
ଇ ମଦନା ହେଉ ହରଜତ ।
ମଦନା ଧାଇଁ ମ ଯେତେବେଳେ
ଖୋଷା ବାଜି ଦେବ ମେତେବେଳେ । ”

ସ୍ବା ଗାଈଳରୁ କୁଆଡ଼ୁ ଗୋଟେ ହୁ ମୁଣ୍ଡିଆ କରି ବତାସି
ଆସିଲା ଯେ ମଦନା ମୁଣ୍ଡରୁ ତଲିରିଟାକୁ ଉଠେଇ ନେଇ ଗଲା ।
ତଲିରିଟା ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଯଉଥିଲା, ମଦନା ତା ମଝେ ପଝେ ଗୋଡ଼େଇଥିଲା ।
ଏଣେ ମାଳତୀ ଯାବତାରେ ଖୋଷା ବାଜି ଦେଇ ମଦନାକୁ ଚାହିଁ
ହସିଲା । ମଦନା ଗଣରେ ମୁହଁଟାକୁ ଧନଧନ କରି ମାଳତୀକୁ ଆଉ
କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ପାପଲଗା ବେଳ ହେଲେରୁ ଦିବସ ଯାକ ହଂସ-
ଚୁଡ଼ିକ ଓଡ଼େଇ ନଅରକୁ ଫେରି ଆଇଲେ ।

ତା ଅରଦନ ସକାଳ ହେଲା । ମଦନାୟ ମାଳତୀର ସିମିତ ହଂସ
ଓଡ଼େଇ ବାଡ଼ି ଦୁଆରଠି ବାହାରଲେ ମାଳତୀ ସୋଡ଼ା ମୁଣ୍ଡକୁ ଦେଖି
କହିଲେ:—

“ମନମିରଗରେ ମନମିରଗ,
କପାଳେ ଥିଲା କି କି ଦୁରୁଯାଗ ?”

ମୁଣ୍ଡ କହିଲେ:—

“ମାଳତୀଙ୍କର ଗୋ ମାଳତୀଙ୍କର,
ରଜଜେମା ହେଉ କି ଦୁଃଖ ଥିଲା ?
ମାଆ ଯେବେ ଜାଣୁଥାଆନ୍ତେ ଯୁକ୍ତ
ଦୁଃଖ ପାଟିଯାଉ ଥାଆନ୍ତା ବୁକୁ ।”

ଆରଦନ ପରି ମାଳତୀ ଯାଇ ନାଲି ତଳରେ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇ
ବସିଲା ମଦନା ହସ ହସି ଯାଇ ଦିନେ ବାଳ ଭିତ୍ତି ଦେଲା । ମାଳତୀ
ପାଟିକରି କହିଲା :—

“ଆ ଆରେ ବତାସି ଆ ଆ—
ମଦନା ତଳର ନେଇ ଯ ।
ତେଇଁ ଯାଆ ବଣ ପରବତ
ଇ ମଦନା ହେଉ ହରକତ ।
ମଦନା ଧାଇଁ ମ ସେତେବେଳେ
ଖୋଷା ବାଜିଦେବ ସେତେବେଳେ ।”

ପବନ ସିମିତ ଆସି ମଦନା ତଳରୁଟିକି ଉଠିଲା ନେଇ ଗଲା ।
ସେ କାମ କାମ ହେଉ ତା ପଛେ ଧାଇଁଲା ; ତଳର ଧର ବାହୁଡ଼ିଲା
ବେଳକୁ ମାଳତୀ ଉପାଡ଼େ ଖୋଷା ବାଜି ଯାଇଲା । ସବୁଆ ହେଲା ।
ଦିହେଁ ଆଉ କିଏ କାହାକୁ କଥା ନ କହି ଘରକୁ ଯାଇଲେ ।

ତା ଆରଦାନ ମଦନୀ ମାଳତୀ ପାଖେ ହଂସ ଚରେଇ ନା ନେଇ ସଳଖେ ସଳଖେ ଯାଇ ବୁଢ଼ା ରଜାକୁ କହିଲା, “ମଣିମା, ମୁଁ ଅତି ଦେଇ ଦାସୀଟା ପାଖରେ ହଂସ ଚରେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।”

ରଜା ପଚାରିଲେ, “କାଇଁ କି ?” ମଦନୀ କହିଲା, “ମତେ ସିଏ କିନ୍ତୁ ହରକତ କରୁଛି ।”

ରଜା ଖୋଲି ତାହା ପଚାରିଲା ମଦନୀ ଯେଉଁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସବୁକଥା କହିଲା, “ହରଦାନ ସକାଳୁ ଚଳା ବେଳକୁ ସ ଏ କଣ କରୁଛି କି ସେହି ବାଡ଼ି ଦୁଆର ପଟେ ଗୋଟେ ମଲ୍ଲ ଘୋଡ଼ା ମୁଣ୍ଡ ଦେଖି କାନ୍ଦୁଛି । କାହିଁକି ତାକୁ କହୁଛି:—

ମନମିରଗ ରେ ମନମିରଗ ,
କପାଳେ ଥିଲା କି ଇ ଦୁରୁଯୋଗ ?”

ତା କଥା ଶୁଣି ସେ ମୁଣ୍ଡଟା କହୁଛି:—

‘ମାଳତୀଙ୍କୁ ଗୋ ମାଳତୀଙ୍କୁ,
ରଜନେମା ହେଲ ଇ ଦୁଃଖ ଥିଲା ?
ମାଆ ଯେତେ ଜାଣୁ ଥାଆନ୍ତେ ସ୍ବାକୁ,
ଦୁଃଖ ପାହିଯାଉ ଥାଆନ୍ତୁ ବୁକୁ ।

ଇ ଇଦୁରୁ ମାଳତୀ କମିତି ପଡ଼ିଆକୁ ଯାଇ ବାଳ କୁଣ୍ଡେଇ ଦେଖି, ଇଏ ବାଳ ଭିତରେ ସିଏ କମିତି ପବନକୁ ଡାକେ, ପବନ କମିତି ଆସି ତା ତଳାରିଟାକୁ ଡଢ଼େଇ ନେଇଯାଏ, ଇଏ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଗୋଡ଼ାଏ—ହରକଥା ରଜାଙ୍କ ଆଗରେ କହିଦେଲା । ରଜା ଯେଉଁ ମଦନୀକୁ କହିଲେ, “ହଉ ବୁଝିବା, ତୁ ଯାଉଥା ।”

ରଜା ତା ଅରଦନ ଫକଳୁ ଉଠି ଶାନ୍ତିଦୁଆର ପାଖେ ଲୁଚି
କରି ବସିଲେ । ମଦନାର ମାଳତୀର ହଂସ ଓହ୍ଲେଇ ଅଣିଲେ, ମାଳତୀ
ଦୋଡ଼ା ମୁଣ୍ଡ ପାଖେ ଲୁହ ବୁନ୍ଦାଇ କହିବାରୁ ମୁଣ୍ଡଟା ମଣିଷ ପରି କଥା
କହିଲା । ରଜା ଯବୁ ଶୁଣିଲେ । ଯେଠୁ ଯାଇ ଯୋଉଠି ସେମାନେ ହଂସ
ଚରନ୍ତି ସେଇ ପଡ଼ିଆରେ ଗୋଟିଏ ବୁଦା ମୂଳେ ଲୁଚି କରି ରହିଲେ ।
ହଂସ ଛଡ଼ି ଦେଇ ମାଳତୀ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଉଛି, ମଦନା ଗଲା, ବାଲି
ଦି'କେବେ ଭଡ଼ି ଦେଲା । ମାଳତୀ ପାଟିକରି କହିଲା:—

“ଆ ଅରେ ତୋଟି ଆ ଆ
ମଦନା ତଲ୍ଲର ନେଇ ଯା ।
ତେଇଁ ଯା ବଣ ପରବତ
ଇ ମଦନା ହେଉ ସୁରକ୍ଷିତ ।
ମଦନା ଧାଇଁ ମ ଯେତେବେଳେ
ଖୋସା ବାଙ୍କିଦେବି ସେତେବେଳେ ।

ବନ୍ଦାଣୀ ଆସି ମଦନା ତଲ୍ଲଟିକୁ ଉଠେଇ ନେଇଗଲା । ରଜା
ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖି ଉଠିବକୁ ଫେରି ଅଇଲେ ।

ଦକ୍ଷିଣ ବେଳେ ରଜା ମାଳତୀକୁ ଉଠିବକୁ ଡାକିଲେ । ତାକୁ
ଯବୁ କଥା ପଚାରିଲେ । ସେ କହିଲା, “କହିଲେ ମୁଣ୍ଡକାଟ ଯେବେ ଛଡ଼ି
ହେବ ତେବେ କହିବି ।” ତାର ଉତ୍ତର, ରାଣୀ ତାକୁ ହାଣ୍ଡିଦେବ ବୋଲି
ଡାକିଲେ । ରଜାଙ୍କଠାରୁ ହୁଏ ପାଇଁରୁ ସେ ସବୁ କଥା—ସବୁ ଆସିଲା
ଦିନୁ ଲ ପରିସନ୍ନେ ଯେତେ ଯେତେ କଥା ହେଇ ଯାଇଛି—ଗୋଟି
ଗୋଟି କରି କହିଦେଲା । ରଜା ତା ଶୁଣି କାନ୍ଦି ପକେଇଲେ ।
ଗନ୍ତାଘରୁ କେତେ ପାଟିପତନ ଅଳଙ୍କାର ଆଣାଇ ତାକୁ ମଣ୍ଡାଇ

ଦେଲେ । ସିଏ ସାନ୍ଧ୍ୟାଘାଟ ଅପସରାଟିଏ ପରି ଦିଶିଲା । ଇ ଉତ୍ତରୁ ପୁଅକୁ
 ଡକେଇ ସବୁ କଥା କହିଲେ । ପୁଅ ମାଳତୀଝିର ହାତ ଧରି ଉଠିବାକୁ
 ନେଇଗଲା । ଇ କଥା ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କ ନାଗରା ପିଟା ହେଲା । ଯେଉଁ
 କଳାବତୀ ଦାମ୍ବୀ ରାଣୀ ହେଇଥିଲା । ରଜା ତାକୁ ପାଇକ ହାତରେ
 ପିଟେଇଲେ । ସିଏ ଯାହା ଯାହା କରିଥିଲା ସତ ସତ ସବୁ କହିଦେଲା ।
 ତାପରେ ତାକୁ ଯାତ ଗଡ଼କରି ହଣାଇ, ଜଳକଣ୍ଠା ଉପରକଣ୍ଠା
 କରି ପୋତେଇ ଦେଲେ । ଇ ଦହେଁ ରଜା ରାଣୀ ହେଇ ଯୁଗୁରାଇଜ
 କଲେ, ପୁଅ ଝିଅ ଦେଖିଲେ, ନାତି ନାତୁଣୀ ଦେଖିଲେ । ଯାହାପାଇଁ
 ସିଏ ଜନମ ଦଇବ ତା ଆଗରୁ ଖଞ୍ଜି ଦେଇଥେ ।

